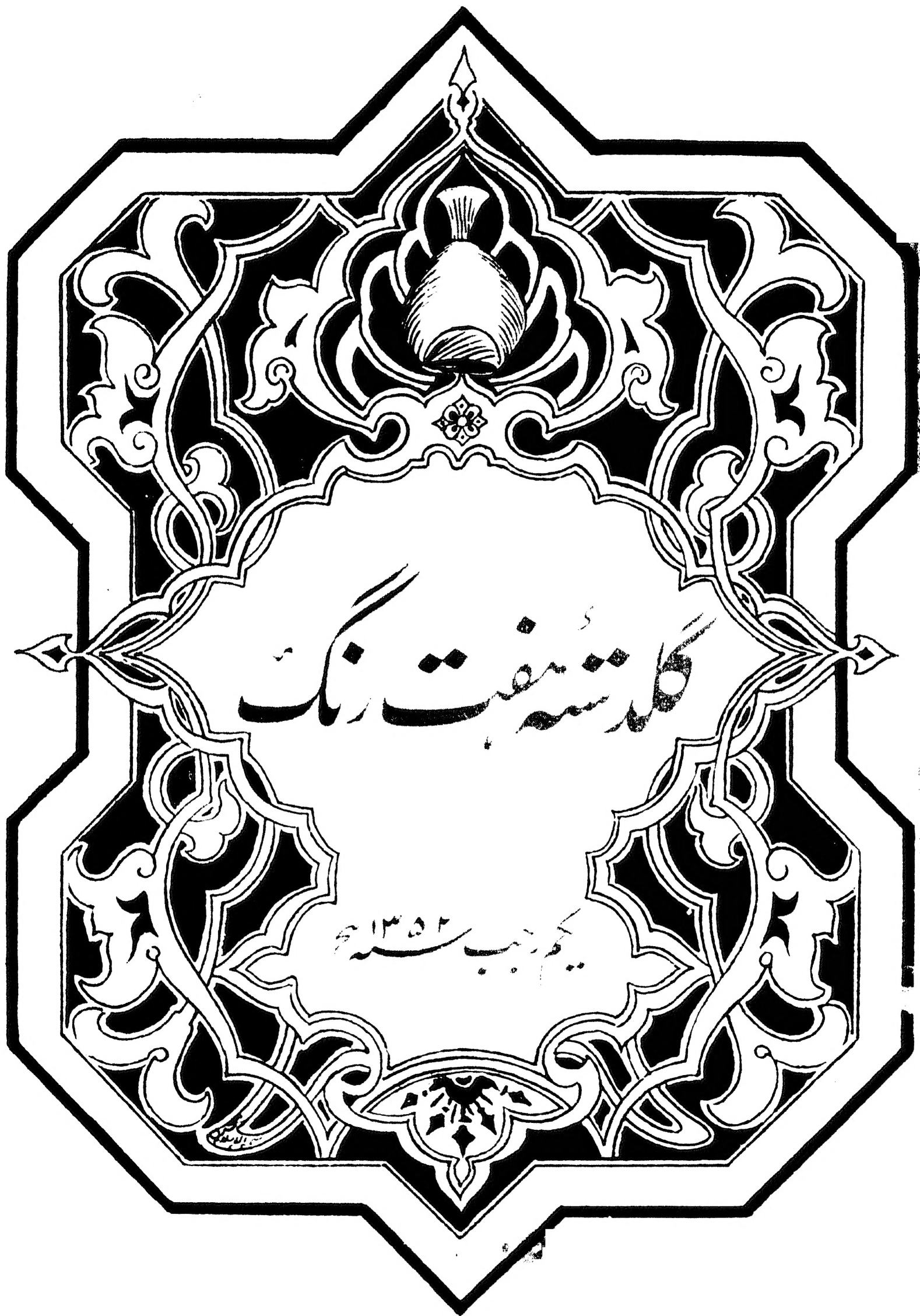

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_228328

UNIVERSAL
LIBRARY

کتابت در کتب

کتابت در کتب

نَقْلُ نَدَا غَيْرِ مَعْمُولِ

منور ۱۶۔ آبان ۱۳۲۲ م ۳۰ جمادی الاول ۱۳۵۲ ۱۳ یوم پنجشنبہ

فہرست

اگرچہ اس سال خاص موقع کے لحاظ سے جو طرح ہائے فارسی میں نے دئے تھے
 اُس کے مطابق تو جو کچھ انتظام مناسب سمجھا گیا اشاعت سے متعلق وہ ہو چکا ہے۔
 مگر سال آئندہ سے یہ انتظام ممکن ہے کہ سالگرہ کے موقع پر ہر سال (۷) مصرعہ طرح
 (فارسی) بغرض طبع آزمائی شعرائے دکن دئے جائیں (ہر ماہ ربیع الثانی) اور انکی
 تقسیم اس طرح سے ہو کہ حیدرآباد کے جتنے اُردو معتبر اخبارات ہیں ان کو فی کس ایک
 طرح کی غزل اپنے ”سالگرہ نمبر“ میں طبع کرنے کی غرض سے دی جائے
 جو کہ یکم رجب کو طبع ہوا کرے گا۔ اور اس طریقہ سے زبان فارسی جو کہ مرور زمانہ
 مردہ ہو رہی تھی اس میں ایک بار پھر روح مبعث عود کر جائے اور پسلبک میں اس کا ذوق
 شوق پیدا ہو جائے اور طالبانِ علم کے استعداد میں معقول اضافہ ہوتا رہے خصوص
 ایسی حالت میں کہ علم و فضل کے لحاظ سے اس وقت حیدرآباد و مثلاً بغداد و قریبہ بنا ہوا ہے

اور بانیانِ کلاخ علوم و فنون نے رئیسِ وقت کو ”سلطانِ العلوم“ کا لقب دیکر
اُس کے ہیچ مدانی میں چار چاند لگائے ہوں۔
الحاصل یہ امید کرنی کچھ بیجا نہ ہو گا کہ۔

”سالیکہ نکوست از بہارش پیدا“

۲۹ زمانہ قریب میں میرا فارسی دیوان جس میں کم و بیش پانٹسو غزلیں ہونگی۔
طبع ہونے والا ہے جو یہ میری لگاتار دس سالہ محنت و دماغ سوزی کا ثمرہ ہے۔
اور یہ کلام اُستادِ جلیلِ المخاطب فصاحتِ جنگ کا دیکھا ہوا ہے جو کہ فی زمانہ اس فن کے
ماہر و مبصر ہیں۔

۳۰ حضرت مرحوم و مغفور نے بھی تھوڑے عرصہ تک اپنے اُردو کلام میں ان سے
صلاح لی تھی بعد وفات فصیحِ الملک داغ دہلوی۔

سیک کی اطلاع کی غرض سے جریدہ غیر معمولی میں یہ شائع کر دیا جائے۔

مظلہ العالی
علیٰ حضرت محمد رزبگانہ العالی

شرحِ تخطِ مبارک

مصرطح

((ا))

درینخانه واهست وچمن و قف بهاران است

قافیه بهاران به رویف است

کلام قصاید سلطنت سلطان العالی خورشید سلطنت

مہ اجلال و رفعت بر سپہر نخت تابان است
 کہ آصف جاہ سابع مندر آچوں سلیمان است
 کُنم امر و زخو کر طبع را از ساغر کلاں
 کہ فردا تو بتم باد و چشم مست جان است
 قدم بیرون منہ از حیطہ خجاندہ عظم
 بکش مے زانکہ مے مرغوب طبع حبلہ کمان است
 بہار زلفت و عارض کرد پیدا عالم دیگر
 سواد شب بکشت چوں بیاض صبح خندان است
 بنار و مجمعستان این سامان کہ دگر کش
 دلف و چنگ و خم و مینا و جام ابرار است
 ہوا خواہان دولت را گل مقصود در دامن
 نہائے دشمن نائدا و زخم نوک پیکان است

بہ تدبیر و خرد این تہ غمماں کہ بدست

حصول نخت و شوکت منحصراً بر فضل یزدان است

نواب کاظم جاہا

قیامت شود قوماں اگر سر و خرامان آست
 و گر پر سی تو از غفلت کند زلف خوبان آست
 چراغ کعبہ دل قبلہ جان چشم آبروش
 صناعہ طوری در درخت چمن سج تابان آست
 زبان ذکر ساقی جام رب چشم برینا
 پسیدہ مراغش طریقی بادہ خواران آست
 صبا کردہ پیادہ ہر روشن بزم شادیہا
 قطار لالہ و گل در چمن مثل عروسان آست
 سکندر منزلت دارا ختم آصف سیاح
 علامت ہے کہ از ہند تار و مخراسان آست
 صبارا ہم خبر باشد نہ از عشق گل بلبل
 بہر ز آرزوے عاشقان مقلبت نہاں آست

نہ تنہا شاہ مردان است اے کاظم معین تو

نبی و ہم بتول و شہر شاہ شہیدان است

نواب شمت جاہا

قدم آہستہ دارینجا ترا گر پئے عریان است
 بیابان جنون معمور از خارِ مغیلان است
 نہ چوں از جلوہ حسنِ ملکیش لذتے یابم
 کہ ہر یک گوشہ زخمِ جگرِ شکِ گداز است
 پناہ از ابروئے خمدار و از گیسوئے پیش
 کہ عاشق سرِ شمشیرست پایِ جولان است
 مے اینجا ساغرِ انجاستی اینجا بخود می اینجا
 کہ بزمِ ساقیِ مہوش دکانِ فروشان است
 صلائے عام دادہ ساقیِ مابادہ خواران
 درِ میخانہ و اہست چمنِ وقفِ بہان است
 پیرس از بیکسی رہروانِ جادۂ الفت
 زمین در زیرِ پایا لاکرِ گردون گردان است

خدا را ز صحبت این ہمہ نوائیان بس خد شمت

کہ اندر ہرنے صحرا شمر رہر نیستان است

نواب تقی جاہ بہا

اماں جویم کجا چوں و کیس آں خیم قمان است
 سو چشمان میگویش نگاہ بادہ خواران است
 ندانم چوں قرار و صبر کم گیر دلی لبس
 ز دست مردم دیدہ چسبان گلابی رخ چیم
 ز دیدار رخت می خواستم آسان شودن
 کند خندہ بدل گلے کند گریہ بحال خود
 یہ ہر پہلو کہ اندازم نظر بس خطرہ جان است
 بجوئے بردگان بادہ با صد ساز و سامان است
 ریاحیں را و فورجن ہر دم در بہاران است
 کہ دامن نظر کوتہ گل خشن فراوان است
 ہفتہ ماند رویت قصہ مشک بن فسان است
 نہ دیوانہ تو گاہ خنداں گاہ گریان است

نقی گوئے فصاحت معنی بیگانیہ ام برودہ

چنان من ترز بانم پیش من دم نبتہ سبحان است

نواب شارت جاہیا

بیاؤ زلفِ پچاں خانہ دلِ سنبستان است بے عشقِ رُوئے تاباں سیمہ شکلیں غرضوان است
 چمن آراشدہ بادِ صبا ساقی بدہ بادہ خزاں گریست آں ہم از پئے صرفِ ہیاں است
 نظر برابر بارانِ چشم و دل بر ساغرِ مینا بستی غرقِ بودن شیوہ بادہ پستان است
 و فورِ بخودی را از من متسے چه می پرسی ؟ صراحیِ خونِ بکاسہ نرید و ربطِ خروشان است
 ز سیرِ سبزہ و گلہا مٹام جانِ معطر شد کہ ہر تارِ نفسِ مثلِ نیمہ مشک افشان است
 بگلشنِ عشرتِ گلِ میں کہ از جامہ در می دہاں بہ آزادیِ خود نازش کنان سر و خرامان است

نشرت ہیچ اندیشہ مکُن اگر دشرِ دورا

مددِ ہر خطہ و ہر دم ترا از ذاتِ پاکان است

مہاراجہ سرشن پرشا وہبادرشاہ

شہ کشور کشا و یادگار شہر یاران است
 اگر دریائے جہش موجزن باشد تو اندین
 نقاش میں کز نقاشا دول ہم میشود شاہ
 حدیث روضہ رضواں اگر خواہی زمین شنو
 ز رینسی چو شد سلطان بازار این نوید آمد
 بیاساقی بدہ جامے مرا از بادہ گلگون
 کہ آصف جاہ سابع تاجدار از تاجداران است
 کہ کشتی فلک زور طہ آں برکت ران است
 عطایش میں کہ بر خوانش عذر از زخوانان است
 عدن باغیت ہر ش در فصل بہار ان است
 کہ می آید برار امید ما از یک نہار ان است
 کہ یارم در کنار است ہوا سرت باران است

زند چوں طعنہ ہا بر میکشیم ناصح ناداں
 نداند شاد صوفی را یکے از میگساران است

نواب ضیا یار جنگ ضیا

سیاست را چه پروائے گراں سنجی یاران است
فسوں کے سدرہ گرد و خرومندانه کوشش را
نسا زد تیغ آں کاریکہ ساز و خاتمہ آصف
جہاں بانیکہ برہنہا دلت یک نظر دارد
بچشم اہل دل کفرست غافل از دعا بودن
کہ اراہمچو شاہاں تکیہ بر فضل خدا باید
ضیا رطل گراں آورد بر سر از برار اینجہا

کہ ایں پاسبان میزان اصول تاجداران است
کہ خرمن ساز را دایم نظر برابر و باران است
فلاطون پیش او طفلے زخیل نے سواران است
تو گفستی از رہ جو ہر ملک در شہر یاران است
کہ ز گس پائے بند مذہب شب زندہ داران است
کہ ناز سبزہ و گل ہائے خداں بر بہاران است
نگوید تا کہ از زمرہ پرہیز نگاران است

مسعود علی محمودی

امید اندر جہاں حشر تپہ تمکین انسان است
ازیں افسون جاں پرور چہ می پرسی کہ ایں افسون
مدہ اے تشنہ کام آرزو از دست دامانش
شبستان خیال کسیت یارب سینہ صافم
منی داندار باب ہوس ایں نکتہ را شاید
چہ نسبت عاشق آشفہ را با مصلحت بینی
منی دایم کجا رو آورم اندر جنوں محمودی

توان دست و بازو بہت آرام دل جان است
دم پیران و روح نوجواناں جان طفلان است
کہ ایں خضر طریقت رہنمائے آب حیوان است
کہ دروے از فروغ جلوہ ہا بزم چراغان است
کہ خود در طلب مردان حق را عین دمان است
کہ مرد عشق از روز ازل با مصلحت دان است
کہ از فرہاد کہا رست و ز مجنوں بیابان است

محمد عبداللہ خاں صاحب کمال

درمیانہ و اہست و چمن و قف بہار ان است
 بہر سو قفس طائوس است حوائی سن ہر جا
 علم بردار از روز ازل چاوش افلاکی
 ارسطو چیت افلاطون کجا با حکمت طبعش
 بہ زیر پایے او بہد فلک سر را ز راہ عجب نہ
 می فام کہ ایزد و رازل او را چہ بخشید است
 خدایش داد آن عبت کہ ہر جا صد بار آورد

بہر دل شورش موتی بہر سر شورستان است
 ہزاران نعمت و لکش بہ مقدار ہزاران است
 دل عقد ثریا ہم شمار شاہ عثمان است
 کہ رایش روشنی بخشیدہ خورشید تابان است
 بہ این پستی فلک را سر بلند بہا زدوران است
 ہمی دامن کہ تدبیرش سبق آموز شاہان است
 چہ سازم شرح اسبابش کہ کامل عقل حیران است

عبداللہ صاحب عبادی

ز نور لالہ گل در چمن نریم چراغان است
 ز یک سو غنچہ بویا ز یک سو سوسنہ گویا
 بعنوان شکر نے خسرو خاور جہاں گرفت
 سپہر اندر سپہر و عرش عرش این کہ می بینی
 ہمایوں فرہما سایہ ملک سیرت فلک پایہ
 شہنشاہ زمان است او امیر مومنان است او
 بہمت قبلہ می بارے سحاب رحمت باری

ہمانا موکب آرا خسرو سرن ریحان است
 تو گونی گلشن حمر ابیاض مدح سلطان است
 خروشن ز قدسیان خاست یارب چہ عنوان است
 در صاحبقران دین دولت کعبہ جان است
 نظام الملک آصفیہ عثمان علیجان است
 نگہبان جہان است او خدا اور نگہبان است
 کہ بے این فیض جاری قبلہ اسلام ویران است

ہدایت محی الدین خاں صاحب فانی

گئے زنجیر زندان ست و گاہے سنبلیستان ست
درخت عشق را آخر ثمر چاہست زندان ست
مرا چوں چشم گریاں آہ سرد و سوز بحر ان ست
بیا اندر دلم جاناں کہ این شک گلستان ست
بیاد او ہمی نازم کہ یادش احت جان ست
سخن سنج و سخن فہم و سخن سہم بخندان ست
قدالی طالع نیکو عدوئے ناپاسان ست

پریشاں ساز دل یارب عجب لطف نشان ست
ز حال یوسف کنعان مشو غافل دل نادان
بہ رطب و یابس گیتی منی دارم سرو کار سے
بہار و اغہائے عشق را گاہے تماشا کن
خیال یار می دارم مگو کز ہجر می سوزم
با وج شاعری ماہ منیر آمد نشہ عثمان
نشہ ما محسن ماہست مدحش فرض ما آمد

نواب حسین نواز جنگ خسرو

درمیانہ و اہست و چمن وقف بہاران ست
کہ این داغ دل من نقش مہر گلزاران ست
کہ انیک جلوہ افروزی ز کسب نور ایمان ست
کہ لطف خاص شاہ حسن بہر دلفکاران ست
بہارست و خمارست ہوائے نوجوانان ست
محی الملتہ والدین شہ عثمان علیخان ست
کہ انعام خداوندی برائے جانثاران ست

دو چشمش باز و دل کلچین طرز نو بہالان ست
بحمد اللہ و ما غم رشک خورشید درخشان ست
چہ پرسی ساز و سامان ضیا باری مہرویاں
نمی باشد نمک پاش جرات بردل غیرے
بدہ ساقی مرا جامے کہ شرح زندگی دارد
ببرائے حامل راز حقیقت کاہم دل اورا
مشو مایوس برہم سازی تقدیر کے خسرو

محمد کمال الدین صبا

بزریر پائے او خوارالم تحت سلیمان است
 بشقش در دلم داغ محبت جزو یان است
 چه سازد چاره ام خود چاره اگر محتاج دین است
 مرا فخر نیست اندر فقر و ایوانم بهیوان است
 ز انداز جنوں کم وسعت شت بیابان است
 ز باد تند بے خطرہ چراغ زرد امان است
 کہ قلب مطمئن منت پذیر شاه عثمان است

براه عشق مجنوں را چه پروائے مغیلان است
 دو لام کا کلش اسلام و عارض شرح قرآن است
 حبیبِ عکسارم مبتلائے عشق جانان است
 قناعت برگزیدم وز ہوا و حرص بگذشتم
 بجو لام نگیند تنگنائے عالم امرکاں
 بغرلت کے بود خوف گزند از صرصر دوراں
 تو نگریستم اما غنی از اغنیایا ہستم

سید سحان علی صاحب السُّوق

بہر سود و خیا باں جلوہ ہائے گلغذاران است
 در میخانہ و اہست و چین و قف بہاران است
 بعشق ز گس شہلا مثال سوگواران است
 بفرش خاک خفتن این عروج خاکساران است
 بروئے یار مردن این شعار جانثاران است
 کہ این شانِ مسلمانی بہ از زنا داران است
 کہ پند پیر دانا ہم طریق ہوشیاران است

صبا در ناز و گل خند این ہا ہر برہ زاران است
 عطائے خاص ساقی عام شد شبِ مہجواراں
 بنفشہ از سرفراز حینان پیچ و خم دارد
 گدرا ببنیوائی عین سامان است و خوش حالی
 ندانی ز اہد خود بین تو رمر عاشقانِش را
 ز لا آمد بہ الا اللہ نفی اثبات شد حاصل
 لیقتادور در اخو کمن مکن آہ و فغاں ہرگز

محمد سعادت اللہ خانبہوش

وزو باد بہاران و دکن صحن گلستان است
بیاباد بہاران مژدہ وصل صنم برساں
منائے برارے بخت خوش و ردل کہ میدارم
صلائے امن دادہ درجہاں انصاف عثمانی
سخن در عہد نصفت مہدشہ بر بام رفعت شد
نظام الملک صفاہ سابع حضرت عثمان
چنان جوان کرم گسترده پین ای ہوش جود

کہ شاہ داد گر فرمان عثمان علیخان است
کہ مے در جوش آمد فرش را بہت چشم زندان است
کہ ساقی عشوہ فرمایست مطرب پائے کوبان است
بجز زلف حسیناں کسیت اینجا کو پریشان است
کہ شاہ ماخن گوئی و سخن سنج و سخندان است
ز صیت صولت اودم بخود شیر نیتان است
کہ بہان ترک عرب کرد ہم ایران افغان است

غلام محمد خاں صاحب ایجاد

چہ عشرتہائے گوناگوں بہ نبرم گلعداران است
سحر گاہاں بگو شمع از سرو شے این ندا آید
بفرود لکش گیتی فروزانست چوں خاور
ز ہر جانب برائے مقدمت شاہا کمر بستہ
وفا کیشی مجوز اغیار کیں کارے بہت بس شکل
الہی شاہ مادائم بود منصور برا عدا
بہمین مدح شہ ایجاد ہر نعلے کہ من گفتم

در میخانہ و اہست و چین وقف بہاران است
برار از ملک موروثی آصف جاہ دوران است
گل مقصود ایا مش نہادہ در کناران است
گر وہے از وطنداران از انعامداران است
مگر این شیوہ خویشاں کار جان ثاران است
کہ زقبہ نام منصور شن روم و چین ایران است
بچشم پارسی گویاں بطرز نختہ کاران است

رشید الدین خاں صاحب عالی

چو تر آمد ملک برار کنون اعلان است
 هزاراں فتنہا برپا چشمش بہر یک جان است
 نیم پیاں شکن اے ساقی تو بہ شکن ہرگز
 چساں محفوظ ماند از نگاہش جیب دامنم
 نباشد دردلم ذوق سیری چوں نہ اے لیلی
 ز چشم بھلاں جوش بہار لالہ و گل میں
 دلم را بس بود مثل یاز این نسبت عالی

ز اوج نخت اقبال شہ عثمان علیجان است
 ثرہ تیر از کماں رفتہ نظر شمشیر عریان است
 مرا با شیشہ عہدے ہست با پیمانہ پیمان است
 ہنوز آن پنجہ ترگاں ز من است و گریان است
 چہ موت مئے خم در خم چہ رفت لطف پیمان است
 ز دامن تا گریباں جلوہ خون شہیدان است
 کہ کیا دنی غلام بارگاہ شاہ عثمان است

محمد اعجاز علی صاحب شہرت

در میانہ واہست و چمن قف بہاران است
 دکن از فیض و سرمایہ دار نعمت و راحت
 بہار جانفزا در گلشن اہل بسر آمد
 چہ پرسی از عطاءے او کہ محرومی نہ بگزارد
 اگر راحت ہمہ طلبی و گر عزت ہمہ خواہی
 خرد بر ذات او نازد فلک با کام او سازد
 بیا در محفل شعرو سخن با صد ادب شہرت

بدہ ساقی کہ دور شاہ عثمان علیجان است
 جہاں از بارش ابر سماءے او گلستان است
 تعالی اللہ کہ از فیض سحاب ظل امان است
 تو کوئی ابر باران است تو کوئی بحر عمان است
 نہ گردن بہ فرمانش کہ ذاتش ظل سبحان است
 سپر مریخ اندازد کہ تنغیش برق جولان است
 کہ شاہ ما سخن فہم و سخن سنج و سخن دان است

مرزا قاسم علی بیگ صاحب اختر

بیاساقتی مے گلرنگ دہ فصل بہار ان است
برار از آستین دست کرم جامی کرامت کن
بجام اللہ می باید کشید مشب مے گلگوں
نشاط از جوش الفتہا بعنکیر دل عالم
علوی پایہ جاہ شہ ملک دکن بنگر
ہمایوں شہر یار شہر پرور حضرت عثمان
تنائیش برار و کام دل یارب روافر ما

بصحن گلشن منجانیہ شور بادہ خواران است
بہار است و نہار است و هجوم میگساران است
بہر جاسنہ نوخیز است ہر سوار بہاران است
سرور از بادہ مستیہا حریف روزگار ان است
کہ بہرام است چاکر شمس از خد متکزاران است
کہ ذاتش مائے ناز جمیع شہر یاران است
کہ اخگر یک دعا گوی خوش از امیداران است

سید علی صاحب منظور

جلال روئے او دہشت فرائے بدعاران است
بہار افرائے مانع صدق میدنم کلامش را
مے دیر نیاش تجدید عہد مانود اکنوں
نہاں تیرہ درونے از شہ حق میں نمی ماند
بنازے حیدر آباد دکن برتا جدار خود
لباسش چوں نباشد جائے فاروق رانا
جہیں ساہرورد شاہ دکن اورا نمی بینم

جمال خوئے او دہشت ربائے جانان است
کہ زیب گلشن صدیق آں جان بہاران است
بہ جام او مقید ذوق شرب میگساران است
کہ ایوان دل او مستنیر از شمع و ناران است
وجود شاہ عثمان افتخار شہر یاران است
کہ پیدا از جبین او فروغ کامگار ان است
مگر منظور کم اندر گروہ زلہ خواران است

بصیر

کشد صیاد سوئے او دل خود را شکاران است
 ہمیں مژدہ مبارکباد ارباب مل و گل را
 شدہ ویرانہ ہا آباد و گشت آباد ویرانہ
 بدست خویش شاہ آورد ملکہ را کہ اسلاش
 رفیقان را عدو و دشمنان را دوست پندارد
 بہ جلب نفع خود نقصان مالک را روا دارند
 مشو مایوس از رحمت بصیر این کفر و الحاد است

تراند عاشق خود را گمے از در نگار ان است
 در میخانہ دامہست و چین و قفس بہاران است
 ز روئے رتن و رفتن عجب طوفان بہاران است
 بدست دیگران دادند این ملک براران است
 بہ بد الفت ز نیکان نفرت این دستور باران است
 درین ایام ما این شیوہ خدمت گذاران است
 برادر آرزوی بندگاں پروردگار ان است

محمد نصیر الدین صاحب شرقی

نگارے شوخ و پہلو و مطرب ہم غزل خوان است
 ز چشم مست آن بے مھر چشم مھر چون دارم
 ز جوئے اشک خونین آبیاری می کنم دل را
 چساں از دیر و میخانہ سوئے کعبہ روم زاهد
 الہی شاہ عثمان آن کہ ظل تست بر عالم
 حیات جاودانش وہ طفیل احمد مرسل
 دعا کن شرقیا تا زیر فرمانش بر آید

بر تسبیح و می در دہ کہ خوش وقت بہاران است
 کہ بوئے زہر و سحر و تیغ از آتش نمایان است
 کہ خار غم ز مژگانش بہ دل نخل گستان است
 کہ درد آن بت ایمانست و در دیادہ ام جان است
 دکن راشان و ماراجان و ملت را نگہبان است
 کہ امین مسلم و ہند و ز عدل شاہ عثمان است
 کہ استحقاق او محکم بہ عہد و وعدہ پیمان است

محمد مصطفیٰ حسین صاحب صفی

در میخانه و اہست و چین وقف بہاران است
نگاہ پاک رندان مست صہبائے رخ ساقی
شراب عیش میبارد ز تاک کہکشاں این جا
قلم کشور کشائی می کند در دور عثمانی
رباید گوئے سبقت محرم راز جہان بانی
طیب ملک معجونے عجب اندر مطب دارد
بیاد بزم شعرو از زبان آصفی بشنو

شب بہتاب و بزم عیش و قہص گلزاران است
رم آہو ہوائے کیف زائے مرغزاران است
وکن عشرتگاہ صاحب دلان و دینداران است
صریر کلک آواز خدنگ صلحکاران است
نہ ہر کو مر کبے رانید شاہ شہسواران است
برآرد لقمہ سخت از شکم گوئی برآران است
شنا و مدح سلطانے کہ فخر تاجداران است

سید عبد الغفور صاحب غریب

پریشانی من ز آن نگہت گیسوے جانان است
برو ناصح گموا فسانہ فردوس رضوان را
بگردان روئے خود از صورت دیوارے زاہد
بگلشن گر روم باروے گلہا دیدہ نکشایم
سیہ روزم چراغ از روغن بادام می سوزم
شکایت کم کن از بے مہری خوبان کہ در عالم
بہار ناز من آمد غریب از جانب گلشن

کہ این اشتگیہا بہر آن زلف پریشان است
بہشت جاودانی من بہ رخ چون ہر تابان است
کہ محراب اجابت ابرو شمشیر بران است
مراد نظر آں قامت سرد گلستان است
سواد سرمہ تادر ز گس شہلائے فتان است
تظلم پیشیہ عاشق تعافل کار خوبان است
نسیم نگہت گل از لبش چون غنچہ خندان است

شیدا محمد صاحب شیدا

بے تخت مصر پر دازد مقید گو بزندان است
شکستہ خاطری کے شیوہ مردانگی باشد
دل ناشاد را اندر کحد آرام حاصل نیست
ہویدا ہست زان طبع فسون ساز و نمک کارش
نبا شد چون مفرد دل در طریق عشق بیارم
کس آگہ نیست از آغاز و ز انجام این بستی
بقدر ہمتش ہر کس تمتع می برد شیدا

بیش ہمت مردانہ ہر دشوار آسان است
بلا ہا تازیانہ بہر جد و جہد انسان است
کہ اواز کردہ وزنا کردہ ہاؤ خود پشیمان است
کہ نازک تر ز تار عنکبوتش عمد و پیمان است
حیات چند روزہ بستہ زنجیر ارمان است
درین آئینہ خانہ ہر کہ دارد عقل حیران است
یکے دل شاد و خندان دیگرے رنجور و گریان است

میر ولایت علی صاحب وفا

توئی سرتاج شاہان از تو فخر تاجداران است
تو ما وائے جهانی و تکیہ خاکسارانی
چہ پر تو فزہ ہارائیش این ذات ہمایونت
بشوق دیدنت عشاق مضطر مثل پروانہ
مثال خضر باشد تا ابد عمر تو اے سیاقی
مبارک میکشان را ساغر عشرت بہ ہر خطہ
بحال خستہ ام گر بنگری عثمان ز ہے قسمت

ترا شایریت کزوے عزت صاحب قاران است
کرم ہائے تو اُمید دل بے روزگار ان است
کہ یک خورشید رخشان در میان شہر یاران است
برنگ شمع گرد تو ہجوم دلف گاران است
ز خلاق جہان ہر دم دعائے بادہ خوران است
در مینخانہ و اہست و چین وقف بہاران است
وفا بوئے وفادار دیکے از جان نثاران است

ابوسعید محمد عبدالقادر صاحب روحی

چه خوش نختیم ای یاران چه دور شاه عثمان است
ز شاخ خشک ای طوطی به پر سوسه دکن کیم
بیامیکش بجای سسئ - خوری خون جگر تاکئ
بیا ای خسته و نالان - بزیر سایه اش خوش باش
ز گرداب بلا بر آتو اے ملک برار اکنون
چه گویم از مراعاتش که با هر کس بلا ملت
کند روحی دعا - یار شب عثمان سلامت باد

در مینخانه و اہست و چمن وقف بہاران است
کہ در ملک دکن بتان و ہر شو شکرستان است
کہ در مینخانہ اینجا خم پراز می صد ہزاران است
شہ ذیجاہ عثمان علی خان ظل سبحان است
دہن مثل صدف بکشا کہ سلطان ابر نیسان است
بکوبہ و گاہ چوں خورشید یکساں نور افشان است
کہ تا بر آسمان نجم و مہ و خورشید رخشان است

گور سرن بلی صاحب آزاد

نگاہ برق چشمک زن زطف کوہساران است
گل و گل ساز گار اند بزم عیش یاران است
بہ ساقی مئے گلگون مترس از بخودی ہائیم
بحال بخودی غارت گری کردن بہ مینخانہ
ندار و سود مردان را بعالم ارض پیامی
صدائے طبل قیروزی نواز و گوش یک عالم
چرا ارکان موجودات با آزاد و مسازند

در مینخانہ و اہست و چمن وقف بہاران است
بگردان جام مئے ساقی کہ عید میگساران است
تہی خمخانہ ہا کردن کمال بادہ خواران است
بیک کف بردن صد خم زکار ہوشیاران است
برون جستن ز کاخ چرخ کار شہسواران است
کہ جزو ملک سلطانت این ملک براران است
اگر داند جہان یکسر ز بزم راز داران است

اقتسام احمد صاحب آمد

در میخانه واهست وچمن وقف بهاران است
 بحمد الله به جنبش شانه باد سحر آمد
 نظر کن! بر صداقت میوه فتح و طفر دارد
 لطافت آن حدیقه هست کانداز پیچ پیچ نیست
 خوشا سوسن! بجا آورد حق ترجمانی را
 برار رفته باز آمد بر پراقتد ارش
 اسد ملک کن را آن ترقی شد بدور شه

دل باده کشان بخود بزنگ عند لیبان است
 بحمد الله به تزیین طره سنبلیله نمایان است
 درین راحت رسا گلشن یاس است و نه حرمان است
 ز قید شادی و غم بی تعلق طائر جان است
 ز به نرگس! که در نظاره تحصیل ارمان است
 رعایا هم بر پایا زین مسرت گل بدامان است
 فلک را نیز حیرانی است کجای خرامان است

سید قربان علی صاحب راز

چو شبنم در شب فرقت دل غمدیده گریان است
 سیه ابرو بچرخ آمد دم گلگشت یاران است
 چه پرسی حالت دیوانه زلف دراز او
 قدم رنج کن و زمیت ده کاشانه ماشو
 شهید عشق عارض از سواد قبر کے ترسد
 زود و آه و اشک چشم من طرفه تماشا می
 رعایاے دکن اے راز خیلے خرم و شاد

گل زخم جگر هر دم ز باد عشق خندان است
 در میخانه واهست وچمن وقف بهاران است
 که دامان قیامت گوشه چاک گریان است
 خدا شاد به بفرقت خانه ام مانند زندان است
 که داغ سینه بعد مرگ هم چون مہر تابان است
 بیا ای جان جان نگر که لطف برو باران است
 که زیب ملک دولت از قدم شاه عثمان است

محمد یعقوب خان صاحب اعجاز

بیاساقی کہ ہنگام نشاط می پرستان است
ز دنیا دست افشاندن تعلق قطع کئے سازد
مدار از دامن شب بست و عرض مد عایت کن
چو خواہی مامنے رو آرسوئے کنج تنہائی
عیماں شد صبح پیری سبز بالین بر نمی دارند
نظر کردن عیب خویش ہر س را بود شکل
میفکن از نظر اعجاز راز نہار اسے را ہد

در نیخانہ واہست و چمن وقف بہاران است
کہ با آزاد بودن پا بہ گل سر و گلستان است
دعائے دامن شہاد دوائے درد عصیان است
کہ امن و عافیت لازم پئے غلت نشینان است
تعب یگیاں بر خواب غفلت ہائے پیران است
شمر دن عیب ہائے یکران بسیار آسان است
خطا کا رست گو لیکن غلام شاہ مردان است

فائر

در نیخانہ واہست و چمن وقف بہاران است
بخندہ ہر گل از پیغام تفویض برار آمد
دلہم قربان عثمان علیخان آصف ہستم
عنا بش جان دشمن نور و لطیف او جہاں پر
چساں مایوس گرد سائلے از درگاہ لطفش
الالے پر سوراچی بیا فرمان شاہم ہیں
با خلاص آنچہ گوید چوں نہ فائر بے ریا گوید

متاع میکدہ امروز مفت میگساران است
نشید تہنیت در بوٹاں صوت نہاران است
کہ در ہندوستان از یادگار تا جداران است
نگاہ تہر برق و دست جو دشل بر باران است
کہ اینجا یاس ہم منجملہ امیدواران است
برار از بہر امید تو از حاجت براران است
نہ طمع مال و زر دارد نہ از خد متنگزاران است

سید حیدر حسینی صبا اثر

بدل نے آرزوئے جنت و نئے حور و غلمان است
 بعشق احمد مرل دل جاں را فدا کر دن
 نوید تازہ بادا بادہ خواران عنادل را
 شہ ما آصف سابع کہ عثمان علیجان است
 رحیم و وہاب منعم کریم و مالک و مکرم
 نظیرش نیست در جود و عطا ہنگام از بخشی
 الہی عمر و اقبالش فزوں بادا بہر ساعت

قدائے روضہ اقدس شدن صغۃ ایمان است
 ہمیں لب لباب ملتہ اسلام و ایمان است
 در میخانہ و اہست و چمن و قف بہار ان است
 سکندر شوکت و دارا حشم جمشید دوران است
 باوصاف ہمایوں بر خلائق ظل سبحان است
 کہ در ملک سخاوت ذات او مہر درخشان است
 دُعای این اثر کمتریں ہر خط ہر آن است

سید ابوالقاسم صاحب سرور

وداع ہوش در مہر ش زنج ہوشیاران است
 جناب آسانیم آرزو شکست این دل را
 چمن میخانہ و گل ساغر و نکبت بود صہبا
 ہمیں در آئینہائے تمناعیش فردا را
 سپند آسا برم با آتش دل التجا پیہم
 شراب عشوہ در میخانہ چشمش بہ جوش آمد
 کند جہد بر افکن بہ اوج کا مرا نہ ہا

نشاط رفتہ در عشق متاع کامکاران است
 نگارین غنچہ نشگفتہ و فصل بہاران است
 عنادل نغمہ سنج و ساقیش باد بہاران است
 خیال خام نچتن شیوہائے خام کاران است
 زبانم نیست کارم ناہائے سوگواران است
 خروش تازہ اندر مجمع پرہیز گاران است
 کہ در عالم سرور این زردبان کامکاران است

محمد غوث محی الدین صبا قاضی

<p>شہ عثمان علیاں نازش صد ماجداران است خرام در ره عشق تو لے غارتگرایاں مشو غماز تو لے اشک چشم عاشق محزون بیا از لطف آں پر میغان مے نوش رندان مرا بنگر قتیل عشق دیگر رانی بیسی نہ من تنہا فدائے آں رخ زیبائے خورشید منم شاہ حقیقت در لباس عبدیت نہاں</p>	<p>بہ میدان سیاست فخر حملہ شہسواران است خراب بادہ عشقت زخیل ہوشیاران است کہ اشک تو پے عشاق داغ رازداران است در میخانہ و اہست و چمن وقف بہاران است کہ از تیغ نگاہ تو بہ کج سو گواران است کہ عشاق رخ زیبایہ عالم صد ہزاران است پندارید فاضل را کہ او از خاکساران است</p>
---	--

سید محمد علی صاحب اعی

<p>بگو آں را کہ بر انجام عشق ماہر اسان است ز شرم و گداز رستند و من از شر خود رستم گرفته در بغل یاد تو دل در سینه تنگم بہائے یک نگاہ تو نہادم نقد جان خویش پے قلم کشیدہ تیغ و دست از رحم دل لزد شہان آب و گل بسیار دیدیم و فراوانند قدح نوشان دانش را بخوان ہوئی دکن داعی</p>	<p>ز خود تا یک قدم رفتیم منزل بود آسان است بہ اصل پاک پیوستم ز عشق این حملہ احسان است ز لہجہ را نگر امروز با یوسف بزدان است ز رفتہ تا ز کف قدم بیا ترسم ز ہجران است ز ترس نا اُمیدی باز دل چون بد لرزان است غلام آں شہم کش ملک جان دل بفرمان است در شید آفتاب علم و دور شاہ عثمان است</p>
--	---

مصرعہ طبع

(۲)

سُرمہ در چشم حسیناں فتنہ خوابیدہ است

تفایہ خوابیدہ - است رویت

کلام قصا الیام علی حضرت سلطان العلون خرم و خلدیم سلطنت

بر کے معنی زبیت آبرو تفس فہیدہ است
 آرے حسن مطیع رفش سے چیدہ است
 شاخ طوبی باقد بالائے جاناں کے رسد
 درگلستان لطافت سرواوبالیدہ است
 خندہ بر لبہائے خواباں ہست برق شعلہا
 سرمرہ پر چشم حسیناں فت نہ خوابیدہ است
 نیست آساں از نگاہ ناز تو خوردن قز
 حصہ زنداں بود جام شرب ارغواں
 گل نشد در ناز کی ہم پلہ رخسار یار
 ایں یقین دارم کہ ہرگز محتسب ناویدہ است
 بیشتر چشمم بہ میزان نظر سرنجیدہ است

نازمے عثمان فیض صحبت پیرغاں
 جام و بادہ بارہا عیب مرا پوشیدہ است

نواب کاظم جاہ بہا

اے بہت مثل ہلال آسمان خشنیدہ است
 وے دہانت بمچو غنچہ در چمن خنیدہ است
 از تجلائے رخت شد شمع در فانوس بند
 در حجاب ابر ز نگاری قمر پوشیدہ است
 وائے آن مست شباب ناز و انداز و
 کے ز حال مضطرب و خستہ جگر پر سیدہ است
 دوستاں را کے کند محروم ساقی دیہا
 غیر ازین خمخانہ خنما بار بار نوشیدہ است
 یکدمے اینجا بیاؤ ہم چشم خود نگر
 کشتہات و احسہ باد خاک و غلٹیدہ است
 گشت ایں ملک دکن رشک گلستان ارم
 ہمچو بسیل ان بجب پوری گرویدہ است

بادہ و معشوق کاظم ابرو باد و سیر باغ
 ایں عجب اسباب عشرت فصل گل خنیدہ است

نوابِ حُشمتِ جاہِ بہا

حلقہ گیسوے تو دامِ دلِ گرویدہ است خنجرِ بروے تو بہرِ سرِ شوریدہ است
 نالہ بہرِ بلبل و سورشِ شمع و غم ہر کسے را او بقدرِ حوصلہ بخشیدہ است
 از لب سازِ حقیقتِ اس صد آید گوشت بسکہ اسرارِ دُروں پر دم پوشیدہ است
 از سرِ نو کُن پئے تسکینِ من عہدِ وفا رشتہ پیمانِ تو فرسودہ و بوسیدہ است
 زیرِ قامتِ اے ہی قد صد قیامتِ بال زیرِ ظلِ زلفِ تو صدفِ آرا میدہ است
 دلِ ز پہلویم رہو دو آخرش انجام د آفریں دُر و حنا دل از کفشِ دُریدہ است

ذوق کا و شہائے معنی پُرسِ اے حُشمتِ آرزو

ہر کہ از باغِ سخن گلہائے رنگین چیدہ است

نواب تقی جاہ بہا

زاں دمے کاں رو رنگیں بے نقابے دیدہ است از گلستان بلبل شوریدہ دامن چیدہ است
 کہ عنان صبر بست و انجام زسیت گما خلق زین فت نہ خرامی صید مت دیدہ است
 کن گزرد باغ بنما سنبل مغرور را خوش بہ خوباں این شکنج طرہ ژولیدہ است
 شاخ گل دستش ندو و خارے دامن گرفت در چمن پائے نسیم ناتواں لغزیدہ است
 ہنجو بوئے مشک ترا فتد تیروں را بشوق چوں ترا فکر کشود نافہ پھیپیدہ است
 چوں منم سودا زدہ گلہا چرا جامہ درند چوں منم کشتہ چرا لالہ بخوں غلطیدہ است

دام سبزہ ہست ہر سو چوں گریزم لے تقی

پائے من خفتہ مثال زگرں خوابیدہ است

نواب نشارت جا بهما

مست نرس غنچه نخود - سبزه هم خوابیده است طرفه عالم در گستان دیده من دیده است
 داد دست او عجب زینت عروس تیغ غازه خون شهیدان بر رخسار لیده است
 از نگاه ناز سحر آگین همی گردد عیان سره در چشم سینا فتنه خوابیده است
 کیف مستی شد و گر گوی زانکه پیر سیکه در قح آب زلال انگلیس پاشیده است
 انتظار ساغر مل تا کجاستی کشم گریه بر لب جوش و چنگ هم نالیده است
 لاله و گل در چمن دیدم همه ساغر کف نرس مخمور جام باده آتش میداده است

ساغر عشق تبا از کف نشارت چون هم

با من میکش که ساقی ازل بخشیده است

مہاراجہ سرکشن پرشاد بہادر شاہ

دشکن یا پوستینِ قابلم پوشیدہ است
یا لباسِ ضعیفِ پیری از تنم بچیدہ است
لے نسیم صبح آہستہ خرام اندر چمن
بزرہ نوخیز در صحنِ سپمن خوابیدہ است
مظہر اسرار قدرت ہستم اندر کائنات
اشرف المخلوقم و آدم مرا نامیدہ است
ساقیم مدہوش ہے پر جوش یارم در بعل
دورِ عشرت میں کہ چوں پیانہ گزیدہ است
چشم از جاہ و کند نہاں انظار جہاں
کے تو انم گفت تکیں در دستِ دل فریدہ است
چوں بخش مبتلا بودن حقیقت آگہی است
من نیم نہا جہانے مبتلا گزیدہ است

رفتم از خوشن اے شاد میدانِ جیت

یار من در محفلِ حال مرا پر سیدہ است

نواب ضیا یار جنگ ضیا

کیست آن گلچیں که دامن از کمر پیچیده است
یارب این سحرگاه کیست کز تاثیر آن
هر کجا خواهد بر روی تماشا می کشند
زود بیدارش کنی تا خوش به بیند روی تو
عکس در آئینه و در دل چسبای آینه خیال
حیف از جمعی که بر دوش بکنند آئینه را
گرمی بازار جوهر در دکن پوشیده نیست

غنچه چوں سر در گریباں از جیا گردیده است
هر بن مویم چونای بیدلے مالیده است
پرده حیرت بدست مردمان پده است
کیس مریض ناتواں از عرصه خوابیده است
چشم ظاہر بین چه داند کیس ره پوشیده است
باز می پرسند از طوطی چرا رنجیده است
عجب کے باشد ضیا ہم گردانے چیده است

مسعود علی صاحب محبتی

دیدنی با دید و ہم تا دیدنی با دیده است
یہج میدانی کیس گلچیں باغ رنگ و بو
عمرها خورد است با یاراں شراب حسن عشق
ہرے دیریں کہ ساقی داشت در مینا چشید
این مسلمان تازہ و دیرینہ گہرت پرست
ریشہ نخل تمنا و گلستان خیال
چوں نگر دد کلک محوی در سخن شکر قشاں

دیدہ ما سیراز دید جہاں گردیدہ است
در بہار نوجوانی دستہ ہا گل چیدہ است
ساہلہا در دامن ناز و نعم خوابیدہ است
ہر گل رنگیں کہ سرزد در چین بونیدہ است
در حریم کعبہ ہم عشق تبتاں زندہ است
بارہا پڑ مردہ گشت و بارہا روئیدہ است
در مدح پادشہ چندیں شکر خائیدہ است

محمد عبداللہ خان صاحب کمال

مرد ماں گویند چون بخت مرا خوابیدہ است
از زبانِ سوسن این افسانہ می باید شنید
نیک پنداری کہ ہر انگشتِ من باشد کلید
شرم می آید مرا از گریہِ ابرِ سیاہ
از شنیدنِ گوشتِ 'وز دیدنِ نگاہش باز ماند
کہ توان اندازہ کردن ہر کسے شعر مرا
کامل این فیضِ نگاہِ "آصفِ سابع" بود

چشمِ من بہیم سحر کہ خوابِ دولت دیدہ است
غنجہ چون خاموش بود اکنول چرا خندید
زانکہ دستِ من بے قفلِ دہن پیچیدہ است
کہ توان گفتن چہ در ہر کجا نالیدہ است
اوپہ رنجیدہ است از من یکجا رنجیدہ است
زانکہ در ہر مصرعے صد معنی پوشیدہ است
کہ کمالِ من جہانے با خبر گر دیدہ است

سید ہدایت محی الدین خان صاحب فدائی

ہر کہ گر دروئے جانان ساعتے گردیدہ است
اے براندازِ این حجابے را کہ یابی کام را
شمعِ رویا حالے را حُسنِ تو پروانہ ساخت
کردی خود جلوہ جانان بہنگامِ وصال
مہر تابان را کند شرمندہ حُسنِ روئے تو
دستِ "عثمان" ز رفشان آمد دہن گوہرِ فشان
روزِ محشر در رجا باشد فدائی بلیان

راست میگویم کہ اواز دو جہان بریدہ است
یار اندر پردہ چشمِ خرد پوشیدہ است
چون نہ قربانت شود جانم ترا چون دیدہ است
بختِ من بیدار است و چشمِ من خوابیدہ است
وین ہلالِ عید از ابروئے تو کاہیدہ است
ماو گیتی چہ سین سلطان کجا زانیدہ است
ہر کسے کو از خدائے پاک خود ترسیدہ است

عبد اللہ عمادی صاحب

طائر دیدہ کہ تا بامِ فلک پَریدہ است
 فی المثل گلزار بار آمد اگر ابر بہار
 علم از اسلام گرد آورد و حکمت از فرنگ
 مثل او در عالم آرائی و صولت گسری
 می کند عقدِ شریا در گلوے آسمان
 از سر شکافِ عاشقان شاداب سروقش
 بے زبانِ چمن را خوار نتوان داشتند

اوج طبع شاه آصفیاء اعظم دیدہ است
 ابر طبع شاه تہرہ و ماہ را باریدہ است
 یعنی از دار التراجم خوان دانش چیدہ است
 ناشنیدہ ہیچ گوش و دیدہ نادیدہ است
 خوشہ پرویں بہ پیش مرغ سدرہ چیدہ است
 ایں سہمی بالا بطوفانِ بلا بالیدہ است
 سخن خوش دارند اما در گلو بہیچیدہ است

نواب حسین نواز جنک خسرو

سُرمہ در چشمِ حسینان فتنہ خوابیدہ است
 روز و شب ایں دیدہ و دل زلف درویش دیدہ است
 واعظا در فصل گل از مے چو منعم کردہ
 حبّہ اکیفِ شرابِ عشق او در انبساط
 آن نگاہِ فتنہ انگیزش چہ کارے می کند
 ہاں بیا ساقی بہ آبِ حیاتے را کزاں
 کئے شوم خسرو ز انجام وصالش کامیا

غازہ بر رخسارِ جاناں محشرے نادیدہ است
 زان گل و سنبل حدیثے جانفزایم چیدہ است
 آن صدائے روح فرسا گوشِ من نشنیدہ است
 از من خستہ بکالم اندکے پرسیدہ است
 برق و ش آمد بنِ حیرے ز دل دزدیدہ است
 در نہالِ عشق شاخ آرزو بالیدہ است
 کین دل زار از بلائے ہجر او ترسیدہ است

رشید الدین خان صاحب عالی

در جهان حُسن چشم سالها گردیده است
جوهر شمشیر بر آن در نظر پوشیده است
مثل من هر کس که می آید به بزم ناز تو
در چنین عهد شباب اندازه نازش دیدنی است
از گل وصلش نشد روزی دل من شادمان
چون نه گل حینم من از شاخ نهال قاتش
نقد جان خویش کن عالی بستی نذر شه

دیده من چو نتو در عالم نه کس را دیده است
سُرمه در چشم حسینان فتنه خوابیده است
همچو پروانه بشمع حُسن تو گردیده است
هر ادایش بخودانه هر قدم لغزیده است
سالها بر کشت غم خون جگر پاشیده است
برگ برگش نودمیده غنچه غنچه پیمیده است
چون شراب بندگی در ساغر ت جوشیده است

غلام محمد خان صاحب ایجاد

چون غبار آسا وجود خویش را سائیده است
شیوه چشم حسینان جز فریب و عشوه نیست
خود غلط کردی اگر امید وصلش داشتی
اشک گلگونم مگر راز نهانم کرد فاشش
پر تو حشمت نمی گنجد چو در کون و مکان
می خورد ایجاد بر آنکس به توفیق مُراد
رویت ماه حب ایجاد را این مُرده داد

سُرمه در چشم حسینان فتنه خوابیده است
باز ماند ز ابتلا هر کس که این فهمیده است
که کس از قامت سرو سبی بر پیمیده است
از چنین غماز رسوا مردم هر دیده است
تنگ چشم است آنکه در دیر و حرم گزیده است
تخم الفت هر که در کشت جهان کاریده است
شاه عثمان را خدا عمر خضر بخشیده است

محمد کمال الدین صاحب

ہر کہ رفتارِ قیامت خیز جانان دیدہ است
 در زبانِ دیگران آنکس کہ جوید نفع خویش
 رنگِ صحبت چوں و گرگوں دید ہمگی نمود
 شرمساری داد از خوفِ گنہگارِ سیخات
 بعد مردن خاکِ گورم پرده داری میکند
 ہمنفس حالِ درونم قابلِ اظہار نیست
 وقتِ امداد است اکنون اے امیدِ مغفرت

شورِ محشر در نگاہش فتنہ خوابیدہ است
 کور باطن چاہے بیشِ راہِ خود کندیدہ است
 زاهد اندر نرم رنداں مردم فہمیدہ است
 آبِ اشکم روئے گرد آلود من شوئیدہ است
 کردہ و نا کردہ من در لحد پوشیدہ است
 دل پر اگندہ جگر تفتہ سرم شوریدہ است
 بارِ عصیاں بر سرم کوہِ گراں گردیدہ است

محمد یعقوب خان صاحب اعجاز

زار و زردم خاطر من خست و شوریدہ است
 ہر کمالے راز و الے ہر زوالے را کمال
 بادلِ فارغ بماند در جہانِ زندگی
 پا شمرده بایت بگذاشتند اندر جہان
 بے تامل گر بگوئے نامتاست آن سخن
 چون نہ افتد کار ہائے من ہمہ اندر گرہ
 از نفسِ اعجاز چون گشتم رہا گفتم بدل

حالم از دردِ فراقِ تین چنین گردیدہ است
 ماہ را بنگر کہ ہم بد راست ہم کاہیدہ است
 از تعلق ہائے دنیا ہر کد من چیدہ است
 کین فریب آباد مثل چاہش پوشیدہ است
 ہر چہ اندیشیدہ گوئی چون بزر بنجیدہ است
 طالع ناساز من برگشتہ و خوابیدہ است
 قدر آسائش بدانند ہر کہ آفت دیدہ است

سید سبحان علی صاحب لیلیٰ

چشمِ فتانِ حسینان شورشی و زبیده است
 دیده ز گس که بیدارست و مخمور از خمار
 تاقیامت از خزان محفوظ شد باغ دکن
 بار و نخل مراد از دولت و اقبال و عمر
 واه تاثیر کرامت زور پر زو نظر
 من که ساکت گشته ام نه تاب طاق از کلام
 و در تو باشد لیلیٰ یا علی مشکل کشا

از نگاه ناز قلب عاشقان و زبیده است
 سرمه در چشم حسینان فتنه خوابیده است
 چهره عثمان چو گل در هر چمن خندیده است
 تا ابد شمس و قمر چون بر سما گردیده است
 پیش تو سر داهی از راستی بالیده است
 در حریم دل ز حیرت جوهر رخسیده است
 نام محمود و محمد بر دلم کس ندیده است

مرزا قاسم علی بیگ صاحب انحر

دل که شب سودای زلفی در سرش پیچیده است
 نو بهار است چمن شد تازه جوش خرمی است
 یارب این بت کیست هر زاهد بزرگ برهن
 شرم نازش عشوه انگیزست در بزم قریب
 خفتم نقش خیالش صورتی از وصل بست
 در بهار آرزو با از گلستان رخس
 طرفه عهد شاه عثمان است انحر جانفزا

شکل جمعیت چه در خواب پریشان دیده است
 هر گلی بر ناله هر بلبلی خندیده است
 خاک پایش را چو ضدل بر جبین بالیده است
 گرچه سوی من نظر دارد مگر و زبیده است
 طالع بیدار شد چشم اگر خوابیده است
 دیده ام در دامن نظاره گلهای چیده است
 هر کجا عدلست بر خود از طرب بالیده است

احمد صاحب اسد

درچمن آں خوشنما گل دیدہ دل چیدہ است
کیست ؟ کو در جادۂ تو ہمتِ مردانہ کرد
در مقامِ جانم از زلفت عجب بوئے رسید
چوں ز سر انداختم در عشق تو بارِ خودی
کیست ؟ مستثنی الہی ! از خمارِ انقلاب
در جہاں باشد زبیدادِ فلک مارا چہ باک
جز خیال یار نشود در دلش ایچ انعکاس

صورتِ بلبل ہمہ عالم براو گردیدہ است
از کرم ہائے تو مارا ایں دل و ایں دیدہ است
شمۂ زال بادِ عنبر بیز ہم بشنیدہ است
خود بخود پیشِ نگاہم سنزلِ ناویدہ است
بادۂ تغیر ہر کس در جہاں نوشیدہ است
خاطرِ ناشادِ ماجورِ بتاں درزیدہ است
من نمی دانم اسد مست است یا سنجیدہ است

سید علی صاحب منظور

ناکے را ہم نمی بینیم کو رنجیدہ است
گلشنِ امید شاہ ما خزاں ناویدہ باد
تا گرفتہ لذتِ گلگشتِ گلزارِ برار
می شود "سرہور" از ہورِ خیالش مستفید
امن پرورِ چشمِ لطفِ اوست بجز ملکِ کن
ما ہمہ مستقیم از یں مئے از چہ می پرسی دلا
بنگراے منظور ! اوجِ خاکِ بوسانِ دیش

در دکن ہر شخص گہائے سرت چیدہ است
گلبنِ تمجید شاہ ما خزاں ناویدہ است
میں کہ نخلِ ارتقاے من چیاں بالیدہ است
در نگاہِ ہر مدبرِ رائے او سنجیدہ است
مائلِ شورشِ بہرِ جافستہ خوابیدہ است
بادۂ حبِ شہِ عثمان کہ آشا میدہ است
خاکِ پایش بر رخِ خود صدرا مالیدہ است

سید محمد حسین صاحب آزاد

سُرمہ در چشمِ حسیناں فتنہ خوابیدہ است
دلربائے مابلعالم بے نظیر و بے عدیل
روز و شب ناگفتنی ظلم و ستم بر مارود
گردِ رومیٰ مہ رخاں آویختہ زلفِ سیاہ
میکنم شکرش کہ نعمت ہا بحد و حساب
روئی روشن شمع ہست و عاشقاں پروا نہا
آن کہ از کبر و منی ہرگز نمی بیند کبس

چشمِ قتالِش دلِ عشاق را از دیدہ است
دیدہ عالمِ نظیرِ دلربا کے دیدہ است
ہر کراہینی تو از ظلم و ستم ترسیدہ است
گنجِ خوبی را مگر مارِ سیہ پیچیدہ است
بی سبب بخشنده بی منتہم بخشیدہ است
ہر کہ رویت دیدہ است از جانِ دل گریدہ است
از رہ لطف و کرم آزاد را پرسیدہ است

میر ولایت علی صاحب وفا

سُرمہ در چشمِ حسینان فتنہ خوابیدہ است
گیسوئے مشکین چرا بر دوش تو زولیدہ است
شاہدِ انِ ماہ و ش در یک نظر گیرند دل
ساقیا بر خیز و در دہ جامِ مئے لب تشنہ را
گزنگاہِ التفاتش بر غریبان می فستد
خلقِ رامی پروری و میدہی راحتِ بجان
اے وفا صبح و مسامیباش بادستِ دعا

ہر خطِ رخسارِ خوبان بسترہ رونیدہ است
از چہ چشمِ شریکین تو نظر دزدیدہ است
برادائے حسن ایشان بچہان گرویدہ است
موسمِ خوش ہست و بارانِ دہمن باریدہ است
ظلمتِ بختِ جانِ کنون چو مہ خشیدہ است
این سعادتِ حضرت سبحان تر بخشیدہ است
شاہِ عثمان را کہ حق عمر ابد بخشیدہ است

شهریار و شهرزاد

شیدا محمد صاحب شیدا

مثل آن وز دے کرد ہمسایہ اش نالیدہ است
بتلائے گریہ اش ساز و فلک انجام کار
مطلب دل کے کند حاصل چنین گم کردہ راہ
ارتباط عاشقی باشد کامی مشکل است
میکشان خمباتی کردند با چنگ رباب
بر مراد خود رسد ہر سببی خویش تن
نیست شیدا را گزند از گرم و سرد روزگار

این دل من خانہ بر انداز جان گردیدہ است
ہر کہ در بزم جہاں برد گیران خندیدہ است
بادیہ گردی چوقیس عامری بگزیدہ است
اتحاد حسن با مہر و فانشنیدہ است
مختب در خانہ پنہاں بادہ آشامیدہ است
منقلب از دست باہمت جان گردیدہ است
نقش آفتہائے دوراں بردش گردیدہ است

رائے سورج ناراین صاحب خاطر

اے کہ بر حسن و جمالت یک جہاں گردیدہ است
خاموشی اہل جوہر کئے کند جوہر عیان
در پئے رفع ملالت فکر من کردم بے
ابروئے زہرہ جبیناں کار خجری کند
حال دل از توجہ گویم آہ اے غمخوار من
چون کنم شکرش کہ او از آب رحم و لطف خویش
مہربان باشد اگر بر من خدا خاطر چہ فکر

وے با امید و صالت ہر شوریدہ است
تا نشکند گل گلش بوی آن پوشیدہ است
کاش دانستم کہ او از من چرا رنجیدہ است
سرمہ در چشم حسینان فتنہ خوابیدہ است
یک پری پیکر بیک جلوہ دلم وزیدہ است
داغ عصیان مرا از دامنم شویدہ است
گرچہ یک عالم زمن برگشتہ و رنجیدہ است

محمد حسین صاحب موجد

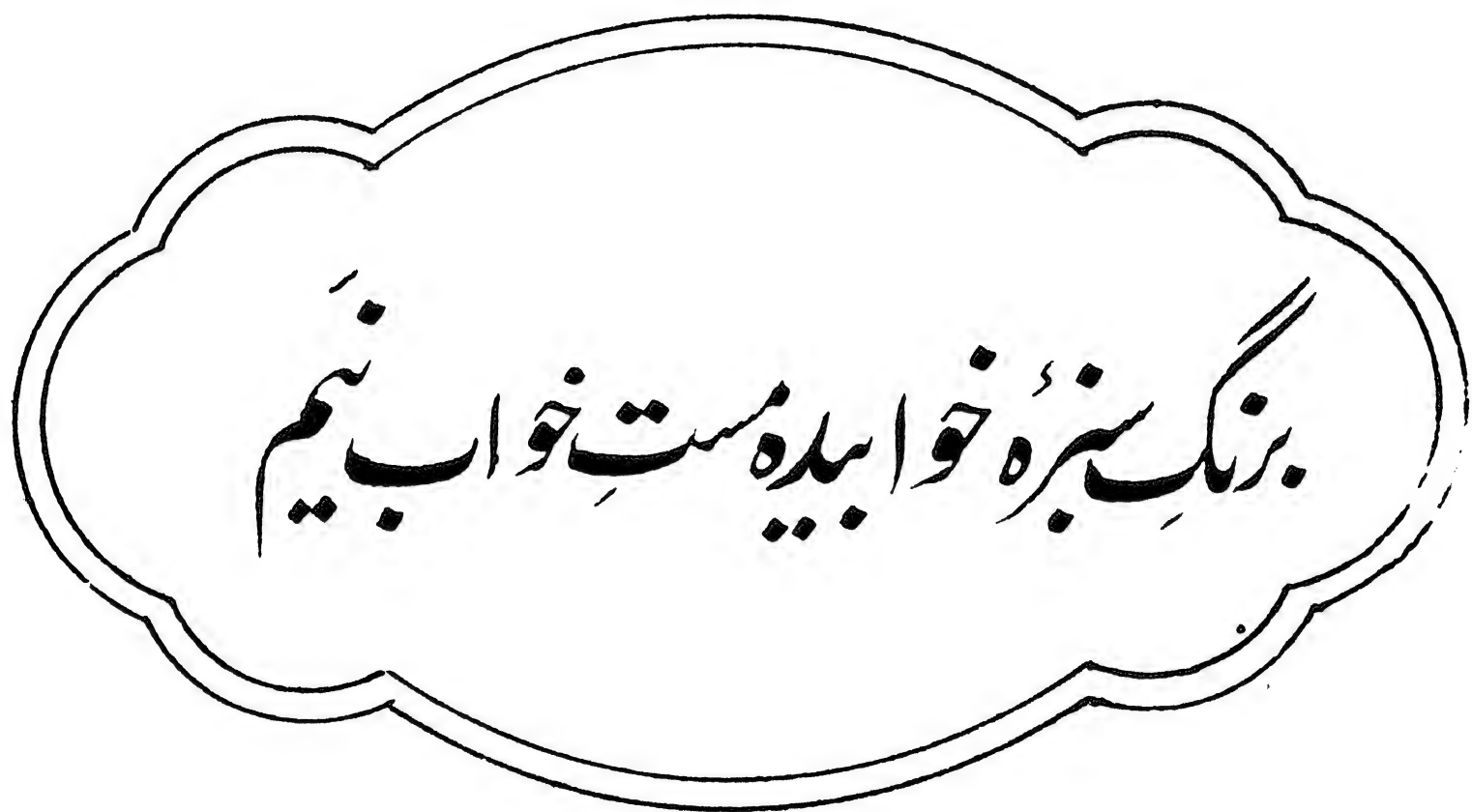
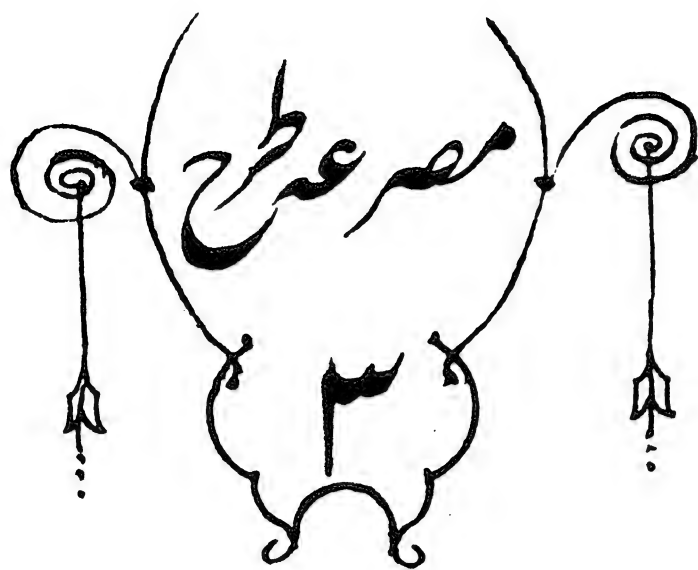
بر عذار یار من سبزه چہار روئیدہ است
قتل من گشتم جہاں حیراں بے کمر جستجو
ہر کہ می بند بگریز روی رنگِ رُحسَم
از ادائے زلف او سنبھل پریشاں در چمن
مردمک ہشیار در حیرت قنادر دیدہ اند
از دکن فیض تو عثمان قاف از تاقافت
موجد رنگیں بیاں نظمی عجب شیریں نوشت

طوطی جانم بر آن با جان و دل گرویدہ است
قاتل در پردہ چشم خوشاپو شیدہ است
زندگی در عشق او رنگ قضا و زریہ است
وز جہاں چشم او ز گن بسیں تر دیدہ است
سر مرہ در چشم حسیناں فتنہ خواہیدہ است
بسکہ برایشاں تو عالم ہمہ گرویدہ است
بزبان خامہ راشاید شکر سائیدہ است

بصیر

دیدہ کس چوں شہ عالی نہ دیگر دیدہ است
زاں سبب طاعت بخش جہاں نازاں بود
عالم اسلام بر جدش بگوید آفریں
از پئے شکر سنین عمر بھر یاد سن
بشہ دراں بزم قدیمی ہر گسے را بے حساب
از پئے عقد گہر در جشن ہنگام کرم
خبر ہوائے مدحش دیگر چہ آید از بصیر

ارچہ در اقلیم عالم ہر طرف گرویدہ است
کو ز روئے عقل در شاہان گیتی چیدہ است
یک جہاں بر حسن خلق طبع او گرویدہ است
شاہ ما اندر دکن حسن طرب وزریہ است
جاہ و اغراز و تقو دمال وز بخشیدہ است
ہمت سلطان صادق گوہر فشانیدہ است
انچہ بر کف اشت آں دل ہدیہ گذرانیدہ است

قافیه خواب - ردیف نیم

کلام افضا الیما اخصر سلطان العالم و ذکر خلد الله سلطنة

جات را چه کنم چون در آن جناب نیم
 ز نغمه های محبت پرست سینه من
 کنم به غور تماشا کُلشن هستی
 چرا شوم ز رقیبان کور دل مرعوب
 ز روئے خوشش برافروز روز عیش مرا
 فغان به کتب الفت منم چه درس بهم
 به بحر حیدریم و تابل عذاب نیم
 چو در نفیر در آیم کم از ز باب نیم
 برنگ سبزه خواجه ابیده مست خاب نیم
 که همچو مردم دیده به زیر آب نیم
 که با وجود تو محتاج آفتاب نیم
 زبان خامه نیم معنی کتاب نیم

هزار خدمت پر میغان کنم عثمان
 و لے چه سود که شایسته شراب نیم

نواب کاظم جاہ بہادر

فدائے روئے تو ام عاشقِ کلابِ نیم
شدم چوست نظر طالبِ شرابِ نیم

ہمیں سب است کہ واقفِ شوئیِ احوالم
بگیرِ نامہ من طالعِ جوابِ نیم

چو بیلِ ام بہ متاعِ روئے گلِ بیدار
مثالِ زکس بیمارِ محوِ خوابِ نیم

برنگِ بوئے چمن درِ رمانہ آزادم
بسانِ زلفِ تو در بندِ پیچ و تابِ نیم

برو کہ تکیہ بر حمتِ زدم چہ غم و عطف
قدم نہادہ اگر در رہِ تو آبِ نیم

ہمیشہ خونِ زرد چشمانِ من ہی بار د
مثالِ لگد آبرے من آبِ نیم

جمالِ دوست ہی بینم اندرِ شش کاظم
منم کہ قابلِ تنویرِ آفتابِ نیم

نوابِ حشمت جاہلِ با

ز رشکِ چرخِ گذشتیم کہ لا جوابِ نیم
 خوشم کہ من ہدفِ تیر انتخابِ نیم
 من آتشِ غم و گریہِ سحابِ نیم
 تراستیں اگر کہ دیدہ و پرِ نیم
 زبانِ بندِ تو زیبا و جائزے و اعط
 بصورتِ نسبت کہ ہم پہلو و شبابِ نیم
 چراشوم نہ پریشانِ گردشِ دوراں
 کہ مہر و ماہِ نیم ساغرِ شرابِ نیم
 چراتو چرخِ ستم کیش در پیمن شدہ
 کہ ذی ہنر نیم و خانماںِ ابِ نیم
 مثالِ دیدہ ز گس ہمیشہ بیدارم
 بزنگِ سبزہ خواہد مستِ ابِ نیم

رہینِ منت و الطافِ یارم اے حشمت

ہزار شکرِ تیرِ عتابِ نیم

نواب تقی جاہ بہادر

دے کہ از مے و شاہد پراعتنا ب نیم کُنم چہ ناز کہ رسوائیم خراب نیم
چونرگسم کہ بطن ارہ چشم وادارم برنگِ سبزہ خوابیدہ مست ب نیم
ز رنگِ فی من جام گشت پُرسا قی گلہ طراز عطاء شراب ناب نیم
پیش طرہ طرار کے شوم خاموش زبانِ بدارم و صد شکر لا جواب نیم
تو بودہ ز خطا و ثواب من آگاہ ز من میسر کنوں درخو حساب نیم
بہ وجد قصہ این نور و ساز من آرد عجب بود کہ نوائے و رباب نیم

تقی چو باد صبا آید و دُجو بہار

من اعتمد کن موسمِ شباب نیم

نواب بشارت جاہ بہا

خلافِ حسنِ نِیمِ مُنکرِ شرابِ نِیمِ جَلِ زِشاہِ دِسا قی بیچِ بابِ نِیمِ
 دُئی نماند زتا بُیدِ بختِ با تو مرا پُوشِ رُخِ کہ پسِ پردہِ حجابِ نِیمِ
 ہزارِ شکرِ تُو از آفتابِ خوبتری کہ مُنفعِلِ ز تو در رُوئے آفتابِ نِیمِ
 فُروں دُوجامِ بِلانوشِ را بدہِ سا قی ز یکِ دو جِرعہِ مے سرخوشِ امِ خرابِ نِیمِ
 شمارِ بادہِ پرستی شود اگر خطا مرا چہ کار ازینِ من پئے ثوابِ نِیمِ
 خوشِ ستِ بادہِ رنگیںِ بَطالِ بیدار بغیرِ وصلِ کسے طالبِ شرابِ نِیمِ

دِلِ چو غنچہ بشارتِ شگفت از رخسار

رہینِ منتِ بُوئے گل و گلّابِ نِیمِ

مباراجه سرشن پرشاد بهادرشاد

ترا که گفت که من قائل کتاب نیم
 ز میگاه و فادر خور خطاب نیم
 گمان مدار که از وصل کامیاب نیم
 بچشم دوست نمر او را انتخاب نیم
 بهر زمینی که رود یار یابدم پاشید
 ندامت هست که سر چشمه کلاب نیم
 تمام روز بر م سجده بر در دلد ار
 بحالتی که پرستار آفتاب نیم
 بصیدگاه رقیب از چه معنانت شد
 منت رفیق بدم حیف هم کاب نیم
 بگوئی از ره انصاف این شگایت نیت
 هلاک غصه نیم؛ کشته عتاب نیم

بزم خویش بروں کن نشاد صوفی را

نیم حجاب رخت پاره آفتاب نیم

نواب ضیا یار جنگ ضیا

ز خویش رفته بیک جرعه شراب نیم
 بهر چه می نگری یک خدائے می دارد
 هوا به سبیل آتش فتنگی گره چسب زند
 دلم ز جام جم افروں ترست پنداری
 کبوتر حرم آزاده میگزارد و عسر
 چه شد که چهره خوی آلوده میکند ز عتاب
 مرا که جلوه جوهر ضیا خدا داد است

چو سرخوشاں همه تن مائل کباب نیم
 بسان زره پرستار آفتاب نیم
 به بند کاکل نیزنگ پیچ و تاب نیم
 لگو که بانجبر از شهرت خطاب نیم
 چو مرغ رشته بپا در خور عذاب نیم
 بس است نگهت گل خوگر گلاب نیم
 حرف مردک چشم انتخاب نیم

مسعود علی صاحب محوی

بعهد شیب توانا تر از شباب نیم
 کشیده اند خط بندگی مرا به حبسین
 ضیائے قائم قطبم بیک مدار ثبات
 نمود و بود من اندر جهاں چو آب روست
 ز بندگی و ز مولاسیم چه می پرسی
 دعا علامت اظهار بندگی دادم
 بعالمی که دراں زندگیت بیداری

ز کهنگی چه شوم تند تر شداب نیم
 چه ساں گماں بزم فرد انتخاب نیم
 شعاع در بدر ماه و آفتاب نیم
 نظر فریب کساں صورت سراب نیم
 بفهم عسل در آیم من آن حساب نیم
 ازاں به بند دعا هائے مستجاب نیم
 برنگ محوی آشفته مست خواب نیم

عبدلہ خان صاحب کامل

ہزار بادہ کشم زیر احتساب نیم
ہر آنچہ بشنوم از خویش بشنوم آرسے
درون آتش عشقش سمت درانہ زیم
مثال آئینہ پیش رخس ہی باشم
خداے پاک سر شتم ز نور خود کرد است
ہمیشہ تیر اقبال شاہ می گوید
ز جام چشم دل فروزے کشم کامل

کہ من درون خرابیاں خراب نیم
بسان کوه ز کس طالب جواب نیم
فرار پائے چوسیم با اضطراب نیم
چو ابر بہر رخ ماہوش نقاب نیم
خود آفتابم و محتاج آفتاب نیم
بجز خدا ز کس طالب خطاب نیم
حریص بادہ جانور انتخاب نیم

عبدلہ عمادی صاحب

بہ پائے نرگس بیدار مست خواب نیم
بہ یاد ساتی کوثر غدیر خم بہ کشم
نظر کنسید زمانے بہ اوج رفعت من
زالال فیض شہنشاہ کشیدہ ام چنداں
شکوہ اوست کہ با آسماں ندارم کار
بسوئے غیر نوچیم کہ اوست مبد فیض
جناب دوست بلند است راہ عشق فراخ

سرم خوش است کہ من بہر خوش از شراب نیم
اگر ز جرعہ خمخانہ بہرہ یاب نیم
کہ خاک راہ کسے غیر بو تراب نیم
کہ دُرد من بکشد خلق و من بہ تاب نیم
فروغ اوست کہ محتاج آفتاب نیم
ہزار شکر کہ از غیر فیض یاب نیم
قصورت بود گر براں جناب نیم

ہدایت محی الدین صاحب فدا الی

خدا گواہ کہ من تشنہ شراب نیم
 کجاست خضر طریقت کہ دست من گیرد
 مراقبم ز برائے تو لے گلِ خوئی
 توئی چو راہنمائے من لے سراجِ منیر
 ہمیں تو فضل و کرمہائے آں خدائے قدیر
 چو دید رحمت حق را کہ بجایاب آمد
 ہمیں بس است فدائی شاہ خود باشم

خراب مست نگاہم مگر شراب نیم
 عشق زلفِ سیہ بر رہ صواب نیم
 برنگ سبزہ خواہید مست خواب نیم
 بس است روئے تو محتاج آفتاب نیم
 گناہ می کنم و موردِ عتاب نیم
 سیاہ کاری من گفت در حساب نیم
 در آرزوئے دگر عزت و خطاب نیم

نواب حسین نواز جنگ خسرو

برنگ سبزہ خواہید مست خواب نیم
 چو من نبودم و انگہ نواختی بخطاب
 حدیثِ خوانی من با پیالہ و ساقیست
 حرا بیم چو قزولِ ست قیمتم بیش است
 دعائے پیرمغاں و ردِ صبح مینایم
 خراب خانہ شدم در قمار خانہ عشق
 ز چشم ساقی کوثر کہ مے کشم خسرو

کیم باغ چو ایمن زانفتلاب نیم
 کنوں کجا یم اگر لایق خطاب نیم
 بحد حق کہ پئے ماہ و آفتاب نیم
 نہ بیچ از زم اگر خانہاں خراب نیم
 گمان بد بزم اینک مستجاب نیم
 ہمیں بس است چہ گویم کہ کامیاب نیم
 خمار کشمشِ بدرعہ شراب نیم

رشید الدین نیاں صاحب عالی

بیار بادہ کہ من منکر شراب نیم
 بہوش ہستم و از کیفیتِ خراب نیم
 کہ امشب بفراق تو اشک خوں بکبید
 بہر سوال کہ کردم خموشی است جواب
 ہمیں بس است کہ گوئی مرا توندہ خود
 ز اشکہائے غم می چکد در خوش آب
 بچشم یار چہاں رتبہ ام شود عالی

مگو مگو کہ پرستار آفتاب نیم
 برنگ سبزہ خواہید مستیِ اب نیم
 ز غم چو حلقہ کاکل پرچ و تاب نیم
 زہے جواب کہ من لایق جواب نیم
 مدہ خطاب دگر لایق خطاب نیم
 نقد خاک من آن قطرہ سحاب نیم
 در امتحان محبت چو کامیاب نیم

غلام محمد خاں صاحب بیجاو

ز چشم مست تو مستم زے خراب نیم
 شباب چوں ز سر آید ز شادی و صلت
 صبا زور و شکستہ دلاں چہ می پرسی
 بہرین بہمت من باد جود رسوائی
 دراں چمن کہ پیایے وز دخران بہار
 شرف ز بختوران بر دم از عینامی تو
 فرو دمصرعہ شدت در نظم من ایجاو

ہزار شکر کہ ممنون آفتاب نیم
 بوصل کوشم و جویندہ شباب نیم
 رقیب فائز و من جیت کامیاب نیم
 بشوق کوسے تو در پردہ حجاب نیم
 برنگ سبزہ خواہید مست خواب نیم
 اگر چہ صاحب منصب نیم خطاب نیم
 و گر نہ پیش مہاں در خور حساب نیم

سید عبدالغفور صاحب غریب

جنون عشقم و ہشیار رفتہ آب نیم
خم دو ابرو تو را ہت گشتہ محسراہم
نگہ بروئے تو کردم گدا ختم چوں شمع
ز گرد حادثہ افسردہ گشت آتش دل
رساست ناخن اندیشہ جز خراش جگر
گرہ ز زلف سیاہت کشودن آسانیت
خیال زلف پریشان یار کرد غریب

برنگ سبزہ خوابیدہ مست خواب نیم
اگر غلط کنم این لائق تو آب نیم
مگر بشمع صفت دیدہ پر آب نیم
کہ خاک بر سرم افشانند من تر آب نیم
ولی چہ سود ازین ہیچ ہیچ و تاب نیم
بچشم مار زخم شانہ نے عذاب نیم
بایں سخن خجل از ہیچ شیخ و شاب نیم

محمد کمال الدین صاحب

بہ پیش یار اگر مور و عتاب نیم
امید عفو بنفرد و جرأت عصیاں
سپردہ ام بر ضایعش نہ بر عمل نازم
سیاہ کارم و اما سیاه رویم نیست
ز دارد گیر نہ ترسم بکثرت عصیاں
بحیر تم کہ چہ سراپردہ میکنی از من
زدست بردہ ہنم رعب حسن مہر سکوت

ز بہت و نیست چہ لایق جواب نیم
گناہگارم و مستلزم عذاب نیم
جز آنخواہم و مستدعی ثواب نیم
سفید ریشم و منت کش خضاب نیم
بہ پیش مغفرتش داخل حساب نیم
کہے ز منظر چشم تو در حجاب نیم
بیایں کلمات تو لا جواب نیم

سید ابوالقاسم صاحب ترور

ز داغ مهر و وفاے توستینه تاب نیم
 بجلوه گاه رخس از فروغ جلوه تو
 بتارهای رگم زخمه مزاج من
 هزار جلوه نادیده از دلم جو شد
 نگر که شعده چنان مضطرب شویم
 شمیم گلشن و تدم دوام میدهد ارم
 ز تند باد تغیر مرا چه باک سرور

به تیرگی چو شب تا رم آفتاب نیم
 رگانه تشنه لبم چشم کامیاب نیم
 که ساز شیون دل خسته ام رباب نیم
 چو ماهتاب فلک یب و آفتاب نیم
 به شعله زار حوادث به اضطراب نیم
 برنگ ست و فانکبت گلاب نیم
 بسطج بحر جهاں ز ورق جواب نیم

محمد سعادت الله خان صاحب نوش

جهان علم و یقینم فریب خواب نیم
 هزار مسد از هستیم شود منحل
 نقوش هستی من تکت های بار یک است
 و میدیدید ز گس زهر بن مویم
 شراب عشق مرا هوشیار می دارد
 معطر است مشام حقیقت از بویم
 ز نغمه سنجی من هوش بلبلا مستند

که آب بستم و تاب رخ سرا ب نیم
 جواب بستم و مسؤل لا جواب نیم
 بین حقیقت من نقشه بر آب نیم
 بهار دید جام خسران خواب نیم
 زشتی نگرفتند ز احسراب نیم
 گلاب بستم و رنگ رخ گلاب نیم
 انیس بوم و زغن ناله غراب نیم

اختتام احمد صاحب اسد

چه باعث است؛ کنوں لائق خطاب نیم
بر آستان تو بس حق خدمت است مرا
و لم ر بوده از راه لطف و غصه کنی
تو جلوه بارشده از هندارها پرده
من آن وجود ظهورم نیامدم به خیال
نزارشکر کز انطاف یار سیر ایم
بطل حضرت عثمان چو بگذرد عمرم

چرا؟ به تخمین ناز بار یا ب نیم
جدا به ظاهر و باطن ازین جناب نیم
بایں کرشمه مستوجب عتاب نیم
ترا نبرد تو اگر گوئی در حجاب نیم
من آن حقیقت ستم سقاب نیم
فریب نخورده و تشنه لب سرب نیم
اسد که گفت؛ تیر دامن حجاب نیم

حکیم مزارقاسم علی بیگ صاحب آخگر

فلک مسوز مرا لایق عتاب نیم
چرا بمیکده ساقی مرا پسندید است
چه طرفه گنج به کنج خرابه ام نهیاں
تسلی دل خود کرده ام به ایمایت
طراز هستی من یک نموده بود دست
اشاره بکن از چشم غمزه پردازت
بر آستان خدیو دکن سرست آخگر

چراغ شام نیم مهر صبح تاب نیم
تف کباب نیم جوشش شراب نیم
که با وجود خرابی چنین خراب نیم
بهجوم غم همه دارم با اضطراب نیم
که جز غمایش نقشتی بروی آب نیم
اگر ز روی زباں لایق خطاب نیم
امیدوار در کس جز این جناب نیم

محمد یعقوب خان صاحب اعجاز

دے شکستہ دل از دور انقلاب نیم
خلاف ظاہر و باطن مجوز من ہرگز
بیار بادہ چہ کارم بخرقہ سالوس
شب وصال ز حیرت بدل ہی گویم
گناہ من کہ ز حد شمار بیرون است
چرا بحسن تو پروانہ وار جان دادم
ز دل محب علی چون بنا شمع اے اعجاز

رضا و صبر کہ دارم با ضبط را نیم
کہ موج آب نمایندہ چون سرا نیم
کہ خواستگار چنین زہنا صواب نیم
رہودہ است مرا خواب یا بخواب نیم
حساب من چہ شود در خور حساب نیم
فدای تو اگر اے رشک آفتاب نیم
ہی ز مہر و تولاے بو تر اب نیم

محمد غوث محی الدین صاحب فاضل

براہ عشق قدام و لے خراب نیم
نگاہ ساقی ہوس بجام دل افتاد
بکوئے دوست گذر کردن عین حکمت است
وجود من کہ بہ تنویر حق منور ہست
مرا بس است کہ یک گنج غلتے دارم
بکوئے دوست قدام ز راہ عجز و نیاز
شراب عشق مرا کرد مست اے فاضل

بکوئے عشق تو در راہ ناصواب نیم
ببین کہ مست بجام شراب ناب نیم
قسم بذات تو دور از رہ صواب نیم
مگر کہ ذرہ خورشیدم آفتاب نیم
شریک صحبت رندان شیخ و شاب نیم
برنگ سبزہ خوابیدہ مست خواب نیم
بجام شربت رندان مگر خراب نیم

حاجی میرلایت علی صاحب و فآ

برنگ سبز خوابیده مست خواب نیم
ز تار جان خریم شنو حقیقت عشق
ز بهر زنده دلان چرخ را زمین بکشم
ز جور گردش افلاک من نمی رنجم
چه لب گشایم و هم حرف را بیاید گفت
ز آستان تو دورم مدام غمگینم
کجاست فرصتی از گردش زمانه وفا

بود به تشنه لبی تشنه آن سراب نیم
صدای چنگ نیم نغمه رباب نیم
به بزم مرده دلان شمع آفتاب نیم
هزار آب شدم لیک نقش آب نیم
شکاف خامه نیم نامه جواب نیم
گهی به پیش تو ای شاه باریاب نیم
به بزم باد و کشان ساغر شراب نیم

سید باقر الموسوی صاحب کاشف

که مدعیست که من بر ره صواب نیم
جواب من بجهان نیست از جهان تو بیس
بتا به نسبت حتم و توقها دارم
به بحر و هر بود غم من چو کوه عظیم
اگر چه اهل جهان به محبشی ام خوانند
بیایغ و هر چه ز گس مدام بیدارم
زبان حال شه خود نوشته ام کاشف

که قائلست که من لائق ثواب نیم
و یا خودت بده انصاف لا جواب نیم
گمان مبر تو که من صاحب کتاب نیم
چه غم ز بار حوادث که من حباب نیم
خودت بگو که من را و این خطاب نیم
برنگ سبز خوابیده مست خواب نیم
از آنکه پر تو خورشیدم آفتاب نیم

سید علی صاحب منظور

به نطق خویش غم افزای شیخ و شاب نیم
گرفته ام ز نیاگان خویش ارث و فا
فروغ می طلبم از سسمی ذی النورین
به اوج ماه مهین پور سلطنت بر سید
پرنس آف برار او شد و به ملک دکن
فروغ جلوه او تاب دیدنش ندید
ترانه سنج به توصیف شاه ام ای منظور

که عندلیب ریاض تو ام غراب نیم
بدین سبب بلد از راه ناصواب نیم
به نعل شایم و در دامن حساب نیم
که گوید این که منور از آنجانب نیم
کس نگفت که شادان ازین خطاب نیم
و لے پوش پیره بدخواه آفتاب نیم
به بزم کور و لان وقف اضطراب نیم

داعی

سبک نشسته و غافل ز انقلاب نیم
ز صرف عمر چه اند و ختم بجز افسوس
نمیکنم به کس احسان برنج آلوده
اگر به نزد کسان و عوی هنر کردم
به قدم که بهم احتیاط خویش کنم
زمن هر آنچه شنیدی نمایت زان بیش
ز بخت داعی شاه دکن سخن سنج است

میان لجه هستی بجز حساب نیم
خوشم به پیری و در حسرت شباب نیم
بسود جان تو برگ کلم گلاب نیم
بیا ز مای که در خجالت از جواب نیم
حیات شرط وصال است و شباب نیم
بیا بگیر که برت نگان سراب نیم
برائے ارزش گوهر در اضطراب نیم

سلطان محمود صاحب برق

ز مدح خیر بشر عاقل اے جناب نیم
فرشتگان لحد از من و حساب کتاب
و لائے پنجتن پاک دارم اندر دل
بهوش باش که شاه دکن چه فرماید
پناه از که بخوایم ز جور پیر فلک
صبا به پرس ز شاه علوم آصفیاه
نه تحت ماند نه کشور نه سیم وز رازی برق

ہزار شکر کہ دور از رہ تو اب نیم
ز مدح خوان بنی و ابو تر اب نیم
ازین جہت بخدا لایق عذاب نیم
برنگ سبزہ خوابیدہ مست خواب نیم
حضور شاہ دکن آہ بار یاب نیم
ز نسل شاہجہان مالک الرقاب نیم
ز محتسب زچہ ترسم کہ در حساب نیم

بصیر

ز دست گردش دوران باضطر اب نیم
بہ آب صبر کشم آتش فراق تو دوست
مرا چو موج فلک محو کے تواند ساخت
بسوز عشق چو پروانہ جان بشوق دہم
گذشت عہد جوانی برفت لطف گناہ
حصول عیش ز اندوہ سہل تر باشد
خوشم بصیر کہ مستانہ عمر می گذرد

ز جور چرخ نہ ترسم کہ کامیاب نیم
چسان قرار نہ گیرم کہ چون عقاب نیم
کہ در تلاطم بحرالم حساب نیم
بسان شمع ز آتش بہ پیچ و تاب نیم
چرا بہ ہوش نیایم کہ مست خواب نیم
مرا کہ عقل بود ایمن از حساب نیم
ہزار شکر کہ منت کش شراب نیم

مصرعه طبع

۴

دیدہ گر شہلا ز حسن آلود

خمار قافیہ - ردیف آلودہ

بسم الله
السلام

کلام فضا الیام علی حضرت سلطان العلون و خرم حسن

دیدۀ نرس شهلا ز خمار آلوده
در غم گشته تو گریه چیاں کرد که شد
جام و مینا و خم از کیف بهار آلوده
گل مدفن همه از شمع مرا آلوده
در چمن گوش گل و لاله و نسیرین و سمن
دل مجنوں به همی چه مکرر گردید
که شده ناله یابی ز غبار آلوده
گشته از نکبت گل باد بهار آلوده
زهد و تقوی به کس در نظرم چو آید
رند و زاهد همه در عشق بخار آلوده

نظر لطیف نبی هست چو بزم غنمان

نفس من پاک شود گر چه هزار آلوده

نواب کاظم جاہ بہا

جب دایوں گل آمد بہ بہار آلودہ
 غرق در بحر محبت شدہ ام۔ چون نشود
 چوں صبا بخسل زلف نگار آلودہ
 دامن ساحل مقصود غبار آلودہ
 مژدہ وصل نسیم سحری زود بسیار
 کہ دل من شود از رنگ قرار آلودہ
 ہر کہ نوشید ز مینای محبت جامے
 باشد اوتا بقیامت بہ خمار آلودہ
 دُخل اغیار بہ برمش نشود جز عشاق
 کے زبیکانہ شود صحبت یار آلودہ
 گر روی سوئے چمن مچو شود سوسن گل
 زانکہ گیسوئے تو بامشک تیار آلودہ

چوں نوشتم صفتِ عملِ لبش شد کاظم
 زاب کوثر و تسلیم سحر نگار آلودہ

نواب حسمت جاہا

نگہ دیدہ محسوسِ خمار آلودہ
 نخبِ گیسوئے تو مشکِ تیار آلودہ
 درچمن میں کہ ز عطرِ عرقِ لاله و گل
 آستین تر شد و دامانِ بہار آلودہ
 بہ سیاہی و تارِ کی شامِ فرقت
 گرمی شوق مرا کرد کس آلودہ
 دل من شد ہدفِ غمزہ خونِ زریں
 حیفِ خونِ مناسبتِ شکار آلودہ
 غزہ چوں کرد گلے درخیشانِ جہاں
 دامنِ پیرہنِ گشتِ زخار آلودہ
 سرد گردید ہمہ آتشِ سوزِ ہجر اں
 از سرِ شکم چو شدہ دامنِ بار آلودہ

صاف ارا حسد و کینہ دل خود حسمت

کس نہ بیند چو شد آئینہ خبار آلودہ

نواب تقی جاہ بہا

نکبت زلف ز تو باد بہار آلودہ
 ہم زخون گشت دل چین و تثار آلودہ
 برد تا بخرابات کُثم اندیش
 کشش این اثر چشم خمار آلودہ
 بادہ صاف نخواستیم ز تو پیر مغان
 جام از نشہ چشم تو بسیار آلودہ
 بو العجب آتش و ہم آب نمودہ یک جا
 بے عرق این رخ رنگین بخار آلودہ
 حیف بر سمت و اثر وں کہ عجب گلچینیم
 جائے گل دامن من گشت خمار آلودہ
 از دل چرخ پُر از کینہ صفائے مطلب
 کہ صفا کے دید آئینہ غبار آلودہ

آبِ رحمت گندش پاک زشت و شے
 گر بعضیاں کہ تقی بہت ہزار آلودہ

نواب بشارت جاہ بہا

بزمِ گرم شد از چیم خسار آلودہ
 نو بہار چمنِ حسن چو یک جسدہ نمود
 شعلہٴ حسن کہ در خرمین صبرم انداخت
 صبحدم کا کل مشکیں چو کُشادی بہ چمن
 طرفہ کارے کہ ز یک قطرہ شبنم بچمن
 رہرو وادی الفت نتوان طے کردن
 بادہ در خوش و چمن گشت بہار آلودہ
 نخلِ امید دلم گشت بب آلودہ
 دلم آں برق ادا کرد شرار آلودہ
 از شمیم تو شدہ باد بہار آلودہ
 ہمرو دامن گل دست نہار آلودہ
 جاوہ منزل مقصد بہ غبار آلودہ

جو ہر بادہ گلزنک بشارت داند

چوں ازین شمشیر مے کرد کنار آلودہ

مہاراجہ سرکشن پرشاد بہادر شاہ

دوش آمد ز مئے سرخ نگار آلودہ	دست بردوش حرفیان خمار آلودہ
جلوہ وصل ز دل ظلمتِ فرقت بر بود	روز روشن نہ بود بانشب تار آلودہ
نالہ گرم چو کردم حکمِ دل می سخت	گرد باد سیت کہ بر خاست شر آلودہ
پائے سود از دکان طالبِ خجاستیغ	بچہ کار است بیابان بہار آلودہ
مستی جوش بہاراں نمطِ رمی دار	دیدہ نرگس شہلاست خمار آلودہ
تا کجا گردش شوریدہ سرانِ عشقت	پاز رفتار جاندا بد و ار آلودہ

کفر و دین است ہمانا سرنپار وجود
پاکش لے شاد ازیں وادی خاراوود

نواب ضیا یار جنگ ضیا

<p>نیمت از رنگ خدا دست نگار آلوده ژاله با آتش گل طُرفه تماشا دارد گریه دل پاک سازد ز کدورت چه کنم پائے در گل شدم از بار علایق لے دوست ساز هستی مرا هر نفس آهنگه هست ز آتش لعل نذاب تو دلم سوخت مریز اندکے گرفتار نیم ضیا گرد ملال</p>	<p>پنجه شیر شد از خون شکار آلوده گویا ابر بهار است شرار آلوده رو به آئینه که گردید غبار آلوده همچو نخلی که بود با گل و بار آلوده تار از نغمه شد و نغمه ز تار آلوده ز هر در کام من از چشم خمار آلوده دامن بحر شود تابه کسار آلوده</p>
---	--

مسعود علی صاحب محوی

<p>دوش آمد بر من یار خمار آلوده گفت لے محوی آشفته اسیر خد و خال قدم از حجره بردن نه که پر از گل بینی روئے گلزار بانواع ریاحین گردید تا توانی مده از دست در این موسم گل بوسه برب ز دم گفتمش ای جان مرا خوشتر از سیر گلستان و تماشا لے بها</p>	<p>مطلع عارض تاباں به غبار آلوده چند مانی بغم لیل و نهار آلوده توده خاک که دی بود به خار آلوده همچو از رنگ بصد نقش و نگار آلوده دامن دشت بالوان بهار آلوده قصه نئے سرو پا خواب و خمار آلوده نزد من دیدن تو بوس و کنار آلوده</p>
--	---

محمد عبداللہ خاں صاحب کمال

دل خود را مکن از زنگِ رنگار آلودہ
وائے قسمت کہ بہ دامنِ لُ زار فکند
کردہ گر چہ اسیرم بہ کمندِ زلفت
پائے کوباں برہِ ناز میسا می ترسم
بہر منصورِ باید کہ برنگِ آرد کار
دوش در بزمِ عجب شورش و مستی افروز
می نہ دانم کہ؟ زو آتش بہ دلم لے کمال

نہ خرد ہیچکس آئینہ غبار آلودہ
پس عمرے گلِ نطفارہ بہ خار آلودہ
شد دماغِ دلم از مشکِ تیار آلودہ
کہ شود دامنِ از خاکِ مزار آلودہ
مکن از خونِ ہوس دامنِ آلودہ
مئے دو آتش و چشمِ خسار آلودہ
خیزد از دیدہ من جوئے شرار آلودہ

ہدایت محی الدین خاں صاحب فدائی

از غمِ ہجر کسے شد دل زار آلودہ
کا کلِ یار پریشا نست بر خسارہ او
و شبِ ہجر خیالِ رنجِ جاناں دارم
اشکِ من گرم شد از آتشِ غمِ ہجران
حاجتم نیست بیجانہ و جام و مہرب
خاکِ رابا تو چہ نسبت کہ سراپا نوری
غزلِ خوب فدائی بچیاں بایگفت

تپشِ عشق مرا کرد بنار آلودہ
منظرے ہست کہ شد لیل و نہار آلودہ
اضطرابِ دلِ من گشت قرار آلودہ
اینقدر گرم کہ آبیت شرار آلودہ
دلِ من مست شد از چشمِ خسار آلودہ
سفر دور ترا کرد غبار آلودہ
در معیشت چو بود منکر کار آلودہ

عبدلہ عمامی صاحب

خرقہ از مے مکن لے بادہ گسار آلودہ
بطہارت بگزر در حرم حضرت عشق
با چنینی روئے چومہ رنگ کدورت خوش نیست
مگر این راز و ہد شرح زبان سوسن
شیب از اں روز کہ در کار شبانہ قادیان
بندہ شاہ دکن باشم و کوثر بکشم
دست بکشائے برامراقتی و ایلیچ پور

کہ ز شبنم نشود پائے بہار آلودہ
کہ مبادا شود این را ہزار آلودہ
چہرہ ماہ نگر دد بغبار آلودہ
کہ چساں دیدہ نر گس بخار آلودہ
دامن لیل شد از داغ ہزار آلودہ
خاکبوسان درش را شمار آلودہ
بیش ازین خوش بود و بر آلودہ

محمد یعقوب خاں صاحب عجاز

از غبار حسد و بغض مدار آلودہ
آتش عشق کہ اندر دل خود میدارم
حاصل نیست ازین زہد ریائی زاہد
نیت از خود خیرم ہیچ کہ پمانہ عشق
صاف از رنگ ہوس آئینہ دل چو کنی
ندید غیر زیاں غیبت مردم سودے
در خرابات جہاں نیت چو اعجاز کسے

دل چو آئینہ نباید نہ غبار آلودہ
نالہ و آہ براید بہ شرار آلودہ
دلق از بادہ تزویر مدار آلودہ
آچناں کرد مراست و خمار آلودہ
نمود تیرہ و تار یک و غبار آلودہ
دہن خویش ازین عیب مدار آلودہ
از مے حب علی مست و خمار آلودہ

حکیم مرزا قاسم علی بیگ صاحب آخگر

کیست این تیغ بکف چشم خمار آلوده
دیشب آمد ز دو سوز لعل سیه غالیه پیر
چمن امروز چه نر بهت که بلبل شده است
نگهش زوچه خدنگی ز کمانخانه چشم
دل ربابی است که از فرط نوا سنجی عشق
خاکبازی کند آن شوخ که طفل است هنوز
غم عصیاں چه بود ز اشک ندمت آخگر

می رسد دست بخون دل زار آلوده
پای تاسر همه در مشک تتار آلوده
هر گلی بر سر شاخ است بهار آلوده
همه از زخم شد این دوش و کنار آلوده
هست بانغمه جاں هر گ تار آلوده
دامن و دست شد از گرد و غبار آلوده
شود این نامه من روز شمار آلوده

نشد محمد صاحب شیدا

کرد تنهانه مرا ز گس یار آلوده
بر نخپینی گل مقصود ز گلزار بهاں
آمده بود به میخانه به منغم زاهد
بهیچ پریش نه شود روز قیامت ناصح
بهر دنیا که دلی آبرو که خویش مرز
ترس که چرخ تنمگار ز پامالی خود
کار گریشه دوائی عدو شد شیدا

حشر بر پاست از آن حشم خمار آلوده
خویش را تان کنی با خس و خار آلوده
گشت از دخت ز آخر کار آلوده
دامنه گشته در فصل بهار آلوده
تا بدلت نشود عسره و وقار آلوده
شد ز من سر بهوا آه شرار آلوده
خاطر یاز من گشت غبار آلوده

محمد نصیر الدین صاحب شرفی

مژدہ باد اکہ خزاں رفت خمار آلودہ
چہرہ گل شدہ خوش گل بہ گلاب آغشته
دست ساقی ہمہ در بادہ ناب آغشته
بوسہا از لب او چیدم و بس دلشادم
گر نیم حیت بہ عقبی طلبی طعنہ زن

میرسد موسم گل از برو بار آلودہ
دیدہ ز گیس شہلا ز خمار آلودہ
گیسوانش ہمہ در مشک تبار آلودہ
از گناہی کہ شدم در بر بار آلودہ
خوش زیم مست بہ لیل و نہار آلودہ

ریش قاضی بہ سر جام و دلش در غم حور
شرقیہ ہر دو گشتند غبار آلودہ

کیٹن اعجاز علی صاحب شہرت

ایں مے عیش و نشاطت بگیراے زاہد
شفق صبح نباشد عقب شام فراق
اے خوابتہ میا بر سر تربت ترسم
در پئے ناقہ دو اں قفس بجالے عجب
از کجا میرسی اے جان شہیدان ادا

دامن زہد دیں بزم بدار آلودہ
گشت از خون دل من شب تار آلودہ
پائے نازک بشود گرد مزار آلودہ
پائے پر آبلہ و روی غبار آلودہ
خوچکاں خنجر و دامن بغبار آلودہ

شہرت از اشک ندامت بکنی چارہ گری
دامن ز ریت بہ عصیاں گلزار آلودہ

محمد کمال الدین صاحب

شد بنوک مژده ات سینه فگار آلوده هر دم اندیشم ازین رو بمرض مطلب ضبط افعال من از بهرامان فلک است تا سرخون نشود باعث رسوائی خلق فکر پامالی مرقد بسم نیست مگر	مینماید بنظر هاگل خسار آلوده بغضب تا نشود خاطر یار آلوده ورنه کم نیست به شراره شرار آلوده هست در رنگ حنا دست نگار آلوده پائے نازک نشود گرد و غبار آلوده
---	---

دست خود از من و معشوق بشود در پیری
دامن خویش کن آخر کار آلوده

سید علی صاحب منظور

به رمت بنیم ازین چشم خمار آلوده سرخ خون من خسته درو بایسته من بدل پرورش شوق شهوات نکم هوس باوه عشق تو بود مستی من ما بخواریم که در کوئے کس قیس صفت	که رخ مهرشان است غبار آلوده هست از خون خناوت نگار آلوده تا به خونم نشود دامن یار آلوده نگم هست بر این چشم خمار آلوده خوش بانیم بدین روئے غبار آلوده
--	---

چشم عبرت بکشا و بنگر اے منظور

بمانه گل بود از خون بهار آلوده

محمد مصطفیٰ حسین صاحب آصفی

عکس آن چشم خالصیت که مامی بسینم
دامن ملک خرابات بگیرد خوش باش
بر رخ و هر چپ گلشن هستی نه دمسد
غازه مکر نماید رخ روز روشن

دید ز گرس شهلا ز خم آلوده
که دله نیت دریں دیر غبار آلوده
تا فضایش نه شد از نکبت یار آلوده
از سیه کاری و زندی شب تار آلوده

آصفی خاک شدی در طلب وصل نگار
بچنین گرد مکن دامن یار آلوده

احشام احمد صاحب اسد

طره سبیل تو مشک تار آلوده
عزم گلگشت چو آن سرو قد ما بنمود
تو بیا و نگرانجام خود آرائی را
لله الحمد که عیسی نفس را خواهم
نیت در کار اسد باده و پیمانه و جام

گل رخسار حسینت ز بهار آلوده
چمنستان جهاں گشت بهار آلوده
تن عاشق بشد از خاک مزار آلوده
دارم از درد محبت دل زار آلوده
کرد سرشار مرا چشم خمار آلوده

غلام محمد خاں صاحب ایجاد

نیت بارنگ خدا دست نگار آلوده

بلکه از خون شهیدان ست چنار آلوده

صید شوریدہ دلاں مکیند از راہ فریب
مبتلا کرد بہ یک عشوہ دل بمبارم
طے نکرد است کسے مرحلہ عشق ز زہد
دور محبوں شد و تا نوبت ایجاد رسید

دام گیسوئے تو از مشک تتار آلودہ
دیدہ ز گس شہلا ز خم آلودہ
مگر آں رند خرابات و غبار آلودہ
ہمچنان وادی لیلی است بخار آلودہ

بصیر

ہیچکس را بجہاں عیش نباشد دم
نیک و بد لازم و ملزوم ہم ساختند
نبرد رنگ ز دل اشک ریاکاری ما

ہست اینجا بہ جزاں فصل بہار آلودہ
ہر گلی ہست دریں باغ بہ خار آلودہ
کے تو اں پاک شود آب غبار آلودہ

جزو عایش کش او چہ تو اں کرد بصیر
بہ شناہست لب شکر گزار آلودہ

رشید الدین خاں صاحب عالی

عکس روئے تو از اں دم کہ میان نش افتاد
می نماید ز لب و عارض تو در گلشن
غم مخور از خلش رنج و مصائب اے دل
بگذر از فکر جہاں ذکر خدا کن عالی

شد ز حسنت رخ آئینہ غبار آلودہ
گل گل غنچہ غنچہ بہ غنچہ ز بہار آلودہ
ہم گل و غنچہ بشاخ ہست ز خار آلودہ
چند باشی تو بایں نقش و نگار آلودہ

بید محمد رحمت اللہ صاحب خوشدل

تا بود آئینہ قلب غبار آلوده بسکہ از نکبت آل گیسوئے عنبر پوش صبح تا شام بود دشت نوردی کارم	رو نماید نہ در اں چشم خمار آلوده دوش گردید صبا مشک تار آلوده در رہ عشق تو آم گرد و غبار آلوده
---	---

مستی خوشدل بدست چه پرسی کہ دلام
ہست از مستی چشم تو خم را آلوده

بید محمد حسین صاحب آزاد

سر منصور بہ خوں شد سردار آلوده
لیک جسمش نہ شدہ زیر مزار آلوده
حاجت رنگ حنائیت ترالے صیاد
زانکہ شد دست تو در خون شکار آلوده
خاکساری بگزین ہست پسند معشوق
روئے عشاق ازیں گرد و غبار آلوده
تا کجا غافل آ زاد غفلت باز آ
تا بہ کے دامن تو لیسل و نہار آلود

مصرعه طرح

(۵)

بهارِ سوختنِ گردید شمعِ نریم ما! ^{شب}

قافیه ما - ردیفِ شب

حسب ما علمنا من حضرت سلطان العلوم و درکن
 کلام فضا الیام

بهار سوختن گردید شمع بزم ما شب
 چنان لبریز حسرت گشته چشم از تاب خدای
 چنان خون و فاکردی تنم کرد شب و عده
 دوزگفت بود که غارتگر صبر و قرار من
 به بزم باده از پیراهن زاهد چه می پرسی
 به چشمش تو تیا پیدا نموده بامداد افرو
 تو اس چیدن گل از بان پر پروانه بار
 که مژگانم نمی گردد مبرگان آشنای
 که رنگ آورد شد آن خنجر ناز و ادا
 به نیما بر و جان دل و دو شمت از حیا
 که رنگ آورد مثل جامه گل این قبا
 که پاسته شده ای وای این رنگ حنا

کدامی ماهوش بکشود جعد مشکبو عثمان
 که فرحان گشته هر سومی وز دباد صبا

نواب کاظم جاہ بہا

شوئے پردہ روئے تو اگر جلوہ نما ^{شب}
 ندانیم اندرین سودا خداوند اچہ پیش آید
 نوشتم نظم دلکش در شنائے رومابا ^{شب}
 شنیدم نغمہ لیل بدیدم نعرہ زن قمری
 بیش کا کلش سنبل وجود خود عبث داند
 نمی دانیم کے بیدار گرد طالع خفته
 ز خجالت چون نگرود ماہ تاباں ^{شب}
 برداں جلوہ جاناں قرار و صبر ما ^{شب}
 چناں روشن کہ ازوئے ماہ شد غرق حیا ^{شب}
 ہمہ مرغان بستانند مصروف شنائ ^{شب}
 ہم آہوئے ختن بر امشک بیری شد خطا ^{شب}
 کہ مہنگام سحر دنیا مد یار ما ^{شب}

دمیدہ آنچناں گل از زمین شعر تو کاظم ^{شب}
 زبوش شد چمن جان بخش و ہم فرحت فرا ^{شب}

نواب حسمت جاہ بہا

ز وصلِ شاد مقصد برآمد مدعا شب
کہ دامانِ اجابت بہت دُستِ دعا شب
منوگشت در جہش ز داغِ دل خیابان
شدہ روشن چرخِ محفلِ محروفا شب
چراغِ محنتِ بادہ خواری دُستِ ارم
چو نیم ساغرِ در کفِ ہر پارِ ما شب
منم بیدار مثلِ چشمِ انجم در غمِ جہاں
نوابِ ستراحت بہت نختِ نارِ ما شب
بگو با چرخِ ظالم دست از جور و جبار کش
کہ آہِ دل شکستہ بہت تیرِ خطِ ما شب
دِصالِ یارِ با من ز جدائی نیست کمِ اُدل
ز من جدِ حیف باشد حسرتِ اُردمانِ ما شب

بگو ختمتِ کجاں من بہ ثبوتِ جاں لبِ گشتم

مکن خونِ تنہا من تو از غدرِ حناِ ما شب

نواب تقی جاہ بہا

پھل گرم سازم قصہ زلف رسا مشب
 قدمش را کہ بودم منتظر با صد تمنا
 دل من پاره پاره محنت کے وہ جداسا
 بچھاؤ کہ پردہ از رخ پر نور بردارم
 تو بہر وصل اے مہ خود بیانی در کنار من
 شوم ہر بار قربان سوز دم صد بار گشت
 رستم بار سیمان غیر در چاہ بلا مشب
 بہ حیرت آم کہ آن ہم گشت پابند خا مشب
 شکستہ ساغر و مینا و صبا ہم جلا مشب
 کنم بند گریبان سحر از دست و ا مشب
 ہم آغوش اثر باشد اگر دست دعا مشب
 نہ از شعلہ چو پروانہ فتم از دست پا مشب

تقی انجام این سودائے زلف مہ رخاں شکر
 مثال دود شمع محلم سرد رہوا مشب

نواب بشارت جاہ بہا

بہارِ تازہ ریزد عارضِ توساقیاب
شرابِ خند و گل بہت درِ جامِ ما^{مشب}
خوشا نخبست کہ در ہر تارِ لعل غالیہ ساید
شدہ رشکِ شمیمِ نافہ مشکِ خطا^{مشب}
نہ چوں من خونِ تو بہ را بجامِ ارغوان نریم
کہ چشمِ بادہ پیمایش دہد بر من صلا^{مشب}
شرابِ خوشگو ارم ساقیا طرۃ خمار آرد
چو ہمیم جلوہ مستی بچشمِ خوش ادا^{مشب}
بدوز گریں مستش نہ جامِ مازے پُر شد
کہ کارِ نخب سازد بچشمِ او حیا^{مشب}
بہ شمعِ بزمِ تاثیر بہاراں اسے صبا بنگر
زبانِ آشفش گل دہد پروانہ را^{مشب}

ز من تنہا بشارت مثلِ زگرِ محو حیرانم

ازاں چشمِ جبینش ہم حیا کردہ سہا^{مشب}

مہاراجہ سرشن پشاد بہادر شاد

بہ بزمش آدم باشد کہ نشانم را شب
 دلے پرورد دارم در دریاں منجواں
 نہم گر سب پیت رخ مگرداں منم ازین
 بہ بجزش زستین آساں نمود آلا تو ان گفتن
 مشام جان معطر مشو ذراں لف مشک گیس
 دلم گم گشتہ بود اندر خم زلفش نہ نستم
 بر آرد این تنائے دل ز ارم خدا ^{شب}
 چرا بتیاب میداری بیا ارم و زیلا ^{شب}
 کہ میل سجدہ دارم ہم ترا خواہم دعا ^{شب}
 چون شمع گشت روشن کرد و آمد بر ملا ^{شب}
 تو گفتی نافہ ہا بکشادہ می آید ہوا ^{شب}
 کہ چشم خشم آلودش برد جان مرا ^{شب}

چہ می پرسی تو حال شاد صوفی زند مشرب
 کہ می آید منجانبہ شکل پارسا مشب

نواب ضیا یار جنگ ضیا

بگلشن جشن معراج است ای بلبل کجا مشب
ز سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِكَ لَيْلًا
شہود و غیب یکسانست پیش چشم بنیائے
پر روح الامین را ہمت پرواز بائیستے
بجائی شمع می سوزد دل روحانیان اینجا
ز ہے خلوت کہ دارد طالب و مطلوب را با ہم
ضیا این نعت را اگر عند لیب خوش نوا خواند

کہ ہر گل می نماید شاید رنگین قبا مشب
کہ گوید آشکار مری بگوش آشنا مشب
کہ در یک لحظہ بر ہم زدنگارش پردہا مشب
بقصر قاب قوسین است سیر مصطفیٰ مشب
محمد مسند آراشد بعرش کبریا مشب
بسوئے مصطفیٰ بین تا نظر آید خدا مشب
بر آید از لب ہر غنچہ شور حربا مشب

مسعود علی صاحب محوی

بپا جشن ہمایونست از فضل خدا مشب
زمین در حالت وجد و طرب متانہ جنبہ
کہ افشا نہ ست داماں تطف بر سر عالم
ز سراپا کردہ مے آیند از ہر سو ہوا خواہان
ز فیض عام و بخششہاے بے اندازہ شاہی
رہ عشاق را یک پر وہ بالاتر بزن مطرب
بگوئیم میرسد آواز تحسین سخن سبجاں

و گر گونست دل آویزی ارض و سما مشب
پئے عیش جہاں عامست از گرد و صلا مشب
کہ میخیزد نشاط انگیز ہر موج ہوا مشب
نئے دانند ایں دلدادگاں سر را ز پا مشب
بصد برگ نوا اگر دید مرد بے نوا مشب
کہ میرقصہ شراب عیش در پیما نہ ہوا مشب
غزلخوانست شاید محوی شیوا نوا مشب

محمد عبداللہ خان صاحب کمال

بوسیدم چمن پائے سگ کوے تراشب
نہ می داغم کہ بہ روشن کردایں سرو چراغ
چو آل سرو خراماں با قدر عنا بہ بزم آمد
من زند صبوکش را کلمہ از سر نیفتادست
سر خود را نہ بردارم ز سنگ آستان او
الہی ”آصفِ سابع“ شہنشاہ جہاں بادا
بحمد اللہ چہ خوش وقت است کمالِ دیدارِ دیدہ

بہام عرش پرزد طائرِ بخت رسا مشب
ہمین پروانہ سدرہ کہ جاں کردش فدا مشب
بہ ہر دل شور سرزد با ہزاراں فتنہ ہا مشب
کہ زاہد ہم بہستی شد برہنہ از قبا مشب
بر آمد کز نگاہِ لطفِ او صد مدعا مشب
ہمیں یک مدعاے دل بخواہم از خدا مشب
بگوید رمزدل را آشنا با آشنا مشب

سید ہدایت محی الدین خان صاحب فدائی

دلِ غمید گانراشد مسرت رونا مشب
منور کلبہ تار یک مافرمود مہ روئے
نمید انم چہ میگوئی بمن اے ناصح نادان
بعشق شمع روئے تابہ کئے سوز و دل و جانم
کجا رفتہ بجو اے نازنین آن دعویٰ عفت
بشام ہجرت آن روح الامیں آور دینغامے
عروسِ کام در آغوش عثمان رونا آمد

باوجِ حُسن و خوبی جلوہ گر شد مہ لقا مشب
ز ہے طالع رسیدہ بر فلکِ بخت رسا مشب
بجان مشغول ہستم من بہ کامِ دلر با مشب
بہین طے کردہ ام این تیرہ راہچہ تا کجا مشب
ز رخسارت کند شوخی بہین زلفِ دوتا مشب
کہ خواہد شد نمایان کار از شکل کشا مشب
فدائی خوش نگہ نوشتہ نماید شاہ ما مشب

عبداللہ عمادی صاحب

نوائے تازہ عشرت زند ہر بے نوا مشب
شب تار یک فرقت از فروغش تابہ روز آید
ہنائی دست در گیسوی مشک افشان دنجوا ہم
نگار و لربا در بر فضاے جاں ستاں بر سر
تو اے بُت جلوہا مفروش کا زبتخانہ بریدم
شد آں روزے کہ بودے مدّعی لُشب و صلے
وفاے نازنیناں گرچہ نامے بے نشان باشد

بیاد خسرو شیریں سخن ناز دگدا مشب
بیائے طرہ مشکیں کینم اورادعا مشب
زمانے دیدہ بر ہم نہ خدارائے صبا مشب
نمیدانم چگونه عذر خواہم از قضا مشب
بحمد اللہ کہ می دارم سر خوش با خدا مشب
کہا میں سو بر دیار بِل بے مدّعا مشب
زمانے با وفاداراں بازائے بے وفا مشب

رشید الدین خاں صاحب عالی

ز مدّہتا ندیدم رنگِ رُوئے بادہ تا مشب
نماید جلوہ گاہ طور از سر تا بیا مشب
مزن بر سینہ ام تیغ فراق از کج او ایہا
شبِ ماہ است دور ساغر و جوش گل و لالہ
چہ گل حید دل از باغ وصالش با چنین رنج
دلِ خون می شود از جلوہ چشمان میگویش
نوید وصل آورد است شاید نامہ بر ورنہ

فلک در ساغر من ہر چہ اری ساقیا مشب
بہار سوختن گردید شمع بزم ما مشب
مٹوائے خسرو خوبان ز آغوشم جدا مشب
تو فردا گر نمی آئی بیا مشب بیا مشب
چو باشد ظلم و جورا مشب ستم مشب جفا مشب
بسوزد دامن صبر آتش زناک جفا مشب
بدر و ہجر خاموشی تو اے عالی چرا مشب

غلام محمد خان صاحب ایجاد

درخشان ظلمت لیل است چو شمس الفتحی امشب
 بیا اے ماہِ عالم تاب بے رویت غمی بینم
 بدہ در کاسہ زرین مرازان بادہ اے ساقی
 بخور زابِ عجب یک جرعه گرا بروخواهی
 نزولِ رحمت یزدانست بے حد جا بجا امشب
 فروزان از چراغانِ قصر شاهی هست چن کیوں
 دعائے دولت اقبالِ شہ ایجا و پیہم کن

کہ مصروفست در جشنِ گرہ سرکارِ ما امشب
 بہ بزمِ ماہِ رویانِ جہان نور و ضیا امشب
 کہ بدستی کند از دیدنش ہر پارِ سا امشب
 بعشرتِ کوشِ لے زاہدِ بیا در بزمِ ما امشب
 نوائے تہنیت از فرشِ رفتہ تا سما امشب
 زمیںِ اختر فرخندہ سلطانِ ما امشب
 باخلاصِ دلی در بارِ گاہِ کبریا امشب

سید محمد علی صاحب داعی

سکون آمد بجای اضطراب دل چرا امشب
 نگارے را خرامان رخِ درخشان دیدم و گفتم
 و گزتابِ شکیبائی ندارم کام یا کشتن
 بیا و برویت از ماہِ نو چون سبل افتاد م
 شبِ تاریک ویا پر آبلہ وادیِ معیلان زار
 بکام دل پس از عمری گرفتہ یار را و بر
 قبول در گہِ حتم کہ یارم در کمن را آمد

یقین مہمان من گرد و اہل یا دلر با امشب
 خجل میگردد از ماہِ زمین ماہِ سما امشب
 نخواہم کرد و امانتِ دست خود را امشب
 امید من نیست تا فردا ترا بینم بیا امشب
 چہ سازم گر بگوشِ آید مرا بانگِ درامشب
 شود در طولِ چون روز قیامت اخذ امشب
 برای شاہِ عثمان میکند داعی دعا امشب

محمد کمال الدین صاحب

ز به قسمت که شد آن ماهوش رونق فرا مشب
به پیش داستان عشق کردم ابتدا مشب
بیا و زلف شب گونش نظر بر آسمان دارم
بغیر از درد تو در خانه دل نیست مہمانے
کشیدن انتظارش باعث تضییع اوقات است
بسرشد عمر من اما نشد صبح شبِ فرقت
تغافل در عیادت موجب حرمان دیدار است

شد از نور رخس چشم تماشا پر ضیا مشب
مگر چشمی ندارم بشنود تا انتہا مشب
کدام آفت شود نازل زبالای سما مشب
تکلف بر طرف ممنون بکن مارا بیا مشب
چه امید است گرد و وعده دیشب وفا مشب
بطولانی نباشد کمتر از روز جزا مشب
مریض غم فدایت می شود امروز یا مشب

سید محمد علی صفوی موثر

لکن رشکِ چمن پروانه شد بلبل نما مشب
رہین منتِ گل گیر گشته عشقِ پروانه
گلست و پایے پروانه - بہین جذبِ محبت
بہ میدان وفا پروانه زعمِ ہمسری دارد
بروزِ اولین گم کرده بودم عقل و ایمان را
چو زہرہ دید بزمِ جشن مولود شہنشاہی
بر مدحِ شاہِ عالی جاہ چون مضمون ہی جویم

بہارِ سوختن گردید شمع بزمِ ما مشب
ز گل کردند پروان خود پروانہا مشب
کہ معشوق ست عاشق را ہنوادہ سر بہا مشب
بیاید آن بیتِ کافر بہ بالین یا خدا مشب
رہود از راہِ عیاری دلم دزدِ حنا مشب
فلک پنداشتہ آمد بگیتی از سما مشب
موثر - سایہ بر فرقم کند بال ہما مشب

مرزا محمد خان طلعت یزدی

ندیم از جلای خود بر خیز و بزم ما مرتب کن
ز مئے پر کن قدح دل از غم دیر نبه خالی کن
مے ارخواهی مراد دن بمخوران دیگر ده
چه مستی خوشتر از دیدار یار صربان باشد
شد امشب امشب بانی محل کز آصف هفتم
بعشق شاه آصفجاه دوران طلعت یزدی

که شمع می رسد از نو بجع الجمع ما امشب
بنور بادیه روشن ساز این صحن و سرا امشب
که من مستم ز دیدار جمال دل ربا امشب
خصوص آن یار و لبندی که شدیتی خدا امشب
همه روز است بار ویش و خوشب کجا امشب
دمی احمدی خواند زمانی صل راتی امشب

رائے سورج ناراین صنا خاطر

بیا ساقی بده جام مئے گلگون مرا امشب
چرا باشد ز نور آگین در و دیوار امشب
که هست اعتبار زندگی اے یار تا فردا
بفردا کئے شوم من سرخرو و بزم جانسوزان
بے در انتظار خویش حیران کرده مارا
شب وصلت ز عاشق تا کجا آجا منم پرده

که از فضل خدا آمد بهار جانفزا امشب
که هست آن مه لقاء و پہلویم جلوہ نما امشب
خدا را کن و فاعهد و صالت را زما امشب
که تا پروانه سان سوزم زان سر تا بیا امشب
بیا ہر خدا اے جانمن امروز یا امشب
لقاب از رخ بکشر تو بے حجابانہ بیا امشب

پس از مدت ز وصل او شد مہم سرو این خاطر
نمی خواہم کہ یک لحظہ شوم از وے جدا امشب

بصیر

نگوید چون ترا هر دل بگو ساقی دعا مشب چو شام آن یار می آید دلم محشر کند بر پا منم پروانه شمع جمال آن قمر طلعت چنان از نشه بخود گشته ام خود هم نمی دانم بگو چشم تمنا را چرا بروی خود بندم	که جوش باده بکشاید سر این شیشه یا مشب نمی دانم کجا بگذارم این دیوانه را مشب ببینم تا چه می سازد بمن بخت یا مشب که چون دستم کند میل سربد قبا مشب دلم گوید که می آید ازین ره آشنا مشب
---	---

بصیر این فیض یابوسی سلطان دکن باشد
که بوسد هر کس از راه ادب دست مرا مشب

نواب حسین نواز جنگ خسرو

بین لیل و نهار روئے و زلفش عالم آرا من و بلبل هم در اضطراب در و تنهائی خندنگ ناز او با صد هزاران آرزو مندی بچشم نیم بازش جرعه جرعه می دید ساقی من اندر جستجو دیدم طلسم حیرت انگیز	چه صبح دلکش امشب چه شام پر قضا مشب بیا اے نازنین جمع اندر باب فاشب دل بیتاب ماری دهد شود نما مشب خند ریزی بکامم شد بر اے من قضا مشب پری پیکریشیم من جدا و دل جدا مشب
---	--

نگاه ناز او خسرو سرور جانفسزاد او
بجدا نشد می گیرم ز قاتل خونبها مشب

محمد اسماعیل صاحب ہاروری

سرور جشن سالانہ و فور عیش شہانہ
کجا نوروز را یار بایں ہمدوشی و ہم سنگی
نظام الملک عثمان علیخان آصف سابع
جوان عقل جوان دل جوان سال و جوان طالع
الہی تاجہان باشد شہ ما حکمران باشد

مثال وصل جانانہ مسرت انتہا مشب
ز صد نوروز افزون تر بشادی سیما مشب
شود حامی ترا آن تاجدار انما مشب
سعادت چشم بد دور از تو می جوید کما مشب
ہمین باید ہمین شاید دعائے ما شما مشب

ایاز بنیاز دوست اسماعیل د ہاروری
زہے قسمت تفقد گر کند محمود ما مشب

اختشام احمد صاحب اسد

بجدا اللہ رخ روشن نمود آن ملقا مشب
مدد اے قوت نطق و مدد اے زور گویائی
رقیبان روسیای یافتند از داغ ناکامی
زرعب حسن حرف آزر و برب نمی آید
چرا باشند جان زار من قربان احسانش

بجدا اللہ رسائی یافت بخت نارسا مشب
ارادہ کردہ ام گویم تمامی ماجرا مشب
پسند یار چون گردید قلب بتلا مشب
ارادہ می کنم بہ شب کہ گویم مدعا مشب
حنائے دست کسب زنگ کرد از خون ما مشب

اسد تاثیر خلاص از زبان حال می گوید
دعائے ماشدہ مقبول در گاہ خدا مشب

محمد حسین صاحب طائب

برنگ شمع می سوزد دل بیتاب مامشب
به بزمش هر که را من پریشان حال بنم
وهد مارانشان از منزلش کس نیست در عالم
چو شبهای دگر نادان مداین لیلیه القدر است

بروئے سیل اشک چشم ماما آشنا مشب
عجب هنگامه بر پا کرد آن زلف رسا مشب
برائے ره نمودن پیش آمد شوق مامشب
چو خواهی خیر ما کن سجده بر سجده مامشب

الہی عمر جاہ شاہ عثمان را ترقی دہ
بزار می میکند طائب ز تو ہر دم دعا مشب

صبغة اللہ صاحب حامد

ز آتش می دمد گلزار اگر خواهد خدا مشب
رسید افتان و خیزان تا بمنزل دوش پروانہ
شنیدم مژدہ پروانہ رسیدہ تا بجانانہ
چو صبح عید نوروزی مہتا از جہرا غالی شد

ز شاخ مہر خیز و شعلہ وشت لہوئی مشب
ز پے شمع شبستان می رساند خویش را مشب
حیات تازہ فرو است حال از فنا مشب
سر شک شادمانی شمع را جا ریت تا مشب

توئی اے آصف سابع سلیمان زمان الحق
مثال مور حامل بہر تو گوید دعا مشب

محمد مصطفیٰ حسین صاحب آصفی

بحمد اللہ شد آخر قصہ جور و جفا مشب
ولا سلطانِ خوبانِ جهان شد شجرہٗ محفل
ز فیضِ پاک صہبا و زمینِ جلوہٗ ساقی
کنون چون غنچہٗ دل و اکثمِ شکر بے بجای آرم

سیجا آند و گردید در دلد و دوا مشب
بخور بادہ کہ باشد جرم سے نوشی روا مشب
نہ بینم هیچ کس در بزمِ اہلِ ریا مشب
کہ آمد ناگہان در دستِ آن بند قبا مشب

عیان از چہرہٗ صوفیت آثارِ مسلمانی
بے سجادہٗ آلودہ برندی بیتلا مشب

محمد شیدا صاحب شیدا

کرشمہ در زہور آمد ز آہِ نار سا مشب
قیامت ہست زیر خاک افکندند و سازان
بے خرسند از دیدار او بودم نہ نستم
قیامت بگذر و بر من خدا را رحم بر عالم

ز بے طالع کہ گردید استہمان دلربا مشب
نمی بینم بجز شمعِ مزارم آشنا مشب
بود از خوبی قسمتِ اجل ہم در قفا مشب
کنی این حیلہ ہاتا کہ بکن وعدہ وفا مشب

فسردہ خاطر یارم گواہی می دہد شکیل
فتادہ بر رقیب من مگر برقِ بلا مشب

شیرف الدین صاحب ساقی

بطرز خاص ستانه نشیده سر ز نم ساقی به بخت خویش می نازم چو می بینم پذیرائی پیاغزش نگه وزویده آجان و دلم قربان مرا تصویر حیرت کرد جلوه اکسرت گروم	لیکن از دست نازک جام جمشیدی عطا مشب دعائے من در آغوش اثر کردست جا مشب بزمم از کجا آمی بگو بودی کجا مشب ز تمکین تا به کئے خاموش باشی کجا مشب
---	--

فروغ طالع عثمان به افضال خدا ساقی
تجلی ریز می بینم در ارض و سما مشب

سید جهان علی صاحب لیلیق

تجلی رخ جانان چو شد جلوه نما مشب برقص و طیر می آیند مرغان جهان بر سو براق تیز رو آمد ز سطح آسمان اینجا فلک نازان و عرش و لامکان بالید از فرشت	بهار سوختن گردید شمع بزم ما مشب بنزل گاهستان یک بیک آمد هما مشب بفرط شوق شد روح الامین هم رنما مشب قدم بوس ازاد شد ه چه عرش کبریا مشب
--	--

بگوش خلق آمد این ندائے جوش از با تفس
که شد سلطان عالم پس شه عثمان ما مشب

ظہور الحسن صاحب ناظم

بصد زاری چنین برداشتم دست دعا مشب
مریض درد بحران را رسیده جان بلب آخر
شب وصل است من مرعوب لب لبر حجاب آید
مہ کامل بصد نور و ضیا بر چرخ رختان است

الہی آید آن دلدار یا آید قضا مشب
ز قید ہستی فانی شود شاید رہا مشب
چہ تدبیر کنم سازم چو عرض مدعا مشب
جمل گردد گرا نی سو بام اکمل مشب

قزون اقبال و عمر شاہ عثمان علی باشد
یکن ورد زبان خویش ناظم این دعا مشب

بید علی صاحب منظور

ز چرخ کینہ جو شبہا تلطف خواستم اما
مغنی خوشش نوا۔ مے خوشگوار و باقی خوشتر
خطیب شہر بامن شد مرید پیر سیخانہ
و لم جائزند اندر خرابات جمال آرا

بہ بین آشنا گشتم مسرت آشنا مشب
نصیب ماست فردوس طرب آپا یا مشب
مگر نذر خرابہ کرد تشریف ریا مشب
نگاہم بر خورد از دید حسن جانفزا مشب

بہر شب می رسد این مژدہ اے منظور در گو شتم
دعائے شاہ عثمان است در واقفیا مشب

سید الواقاسم صاحب سرور

نمودم منفصل اور از شرح پنج بیدارش
فصاحتار و غروشن بحر و باد تند ہم آگین
چنان پر شد ز جوش جلوه اش ایوان عنالی
چسان این شمع حسرت در سن جان بازی و پیهم

بیا بنگر تیا ز شاه باناز گدا مشب
به کشتی رخنه ها و مست صہبانا خدا مشب
کہ نظارہ نیابد در حضورش بیچ جا مشب
کہ پر گردید صحن شعلہ از پروانہا مشب

سرور از پر تو ماه مرا م خانه صوفی خیر است
فروغ طالع بیدار ما با آشنای مشب

میر ولایت علی صاحب وفا

چرا کیف سرور افزون نباشد ساقیا مشب
بگو بے التفاتیها مراد گر یہ می آرد
منور شد دل تیرہ ز نور مصحف عارض
میسر گشت بعد از انتظار این شب خلوت

بہار سو ختن گردید شمع بزم ما مشب
بکوبش گر گذر باشد ترا باد صہبا مشب
معطر کرد جان را نکہت زلف و تو ما مشب
چرا شرم و حیا مشب خموشی تا کجا مشب

تو زنده باشش عثمان بر سریر آصفی و ایثم
زہر تار نفس آید و فاصوت دعا مشب

میر نظیر علی خاں صاحب نظیری

بلز انید پائے عرش را آہ رسا مشب
زا بر آہ تیرہ روز من گردوں سیہ شستہ
گے براو نظر بردم گے بر خو و نظر کردم
خبا بردست مایبدہ کہ خون عاشقہ کردہ
دلہم بردی۔ توان صبر بردی۔ ہوش ہم بردی
کہ آمد شوخ بہر پیش احوال ما مشب
مگر طوفان فوج آید ز سیل شک ما مشب
خوشا نختہ کہ آمد بردم آن لربا مشب
پریشاں زلفت می آید بصدنا زوادا مشب
سوئے ویرانہ ما باز می آئی چہرا مشب

حافظ محمد اسماعیل شریف صاحب ازل

بحال سوختہ جاناں کرم فرمایا مشب
بامید وصال گلرخاں افتادہ دم در رہ
نقاب از چہرہ بردار و نما دیدار روئے خود
ازل برفرق من ظل شبہ کون مکان باشد
زبان شمع می گوید تو بشتیو ما جہرا مشب
منم پامال در کوئے بتای حق نقش ما مشب
بدرگاہ تو دارم بس ہمیں یک التجا مشب
من مسکین ندارم حاجت بال ہما مشب

حشمت

بیاساقی بدہ جام مے عشرت فرما مشب
بیابنشین ہیں سیر چراغاں تماشا کن
زہے آں ساعت خرم کہ و اباب اثر گرد
سماہ ہفتیم چوں بدر کامل جلوہ افراشد
بزرگ خود برآمد شاہد گلگون قبا مشب
بہار سوختن گردید شمع بزم ما مشب
دعا مقبول باشد ہم حصول دعا مشب
امیر المؤمنین عثمان علی ظن خدا مشب

میرا محمد رحیم خالص صاحب فرخ

بشد دنیاے دوں بہر ہم بہشت جانفرامشب
بخاکپائے اوسا زم یقین جانرا فدا مشب
شود شاداں چہنت روح پاک مصطفیٰ مشب
بہ پیش منظر دل کردہ ام جسنے بیامشب

چو آمد از درم آں دلبر فرخ لفت مشب
اگر آں ترک مہوش از ترجم دست ل گیر و
ازین جشن سعید سال میلادش عثمان
ز جشن سال میلادش ملک دکن فرخ

محمد عبدالسلام صاحب کی

دعا کردم ولے بینم نہ تا تیر دعا مشب
شود تا شام تنہائی صبح و لکشا مشب
کہ مہمانے چنین در خانہ شد زینت فرامشب
کہ از انوار حسنش شد دل من پر ضیا مشب

دعائے نیمہ شب بچو تیرے خطا باشد
بیا برقع کشیدہ از رخ رنگیں بہ بزم ما
گہے برخانہ ام بینم گہے بینم رخ دلبر
درخشیدہ چہاں در کلبہ من مہر رخسانے

سید الغفور صاحب غیب

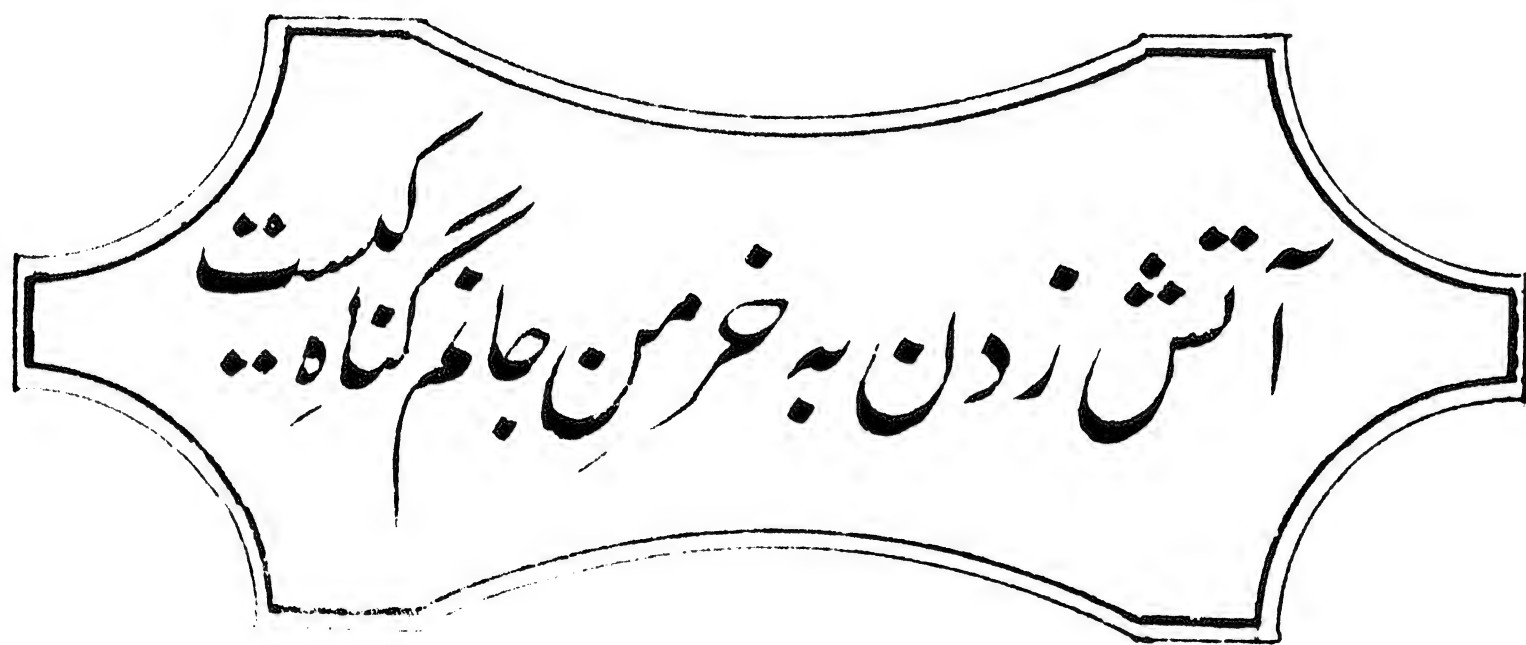
کہ میرزید بجائے اشک ز چشم ضیا مشب
سند از من کند آئینہ حیرت بہا مشب
برآمد از سواد شام ظلمت صبح ما مشب

چہاں بگدا ختم از آتش شوق گل اندامی
ز بس اے شوخ شکر قیمت حسن تو میخوام ہم
مہ من روئے نمود از کنار حلفت گہیو

غریبا در فراق شمع رومی سو ختم بارے
بدانم خود کشتی پروانہ رامی شد روا مشب

مصرعہ طرَح

(۶)

تافیہ گناه - ردیف کیست

حسب کلام رضا الیام حضرت سلطان العلوم و دکن ^{ابن سلطنته} خلد ملک

دلِ مسلم به سینه ز تیغ نگاه کیست
روزم چو شب سیاه ز زلف سیاه کیست
نالیدن و بخاک طپیدن گناه من
آتش زدن بخبر من جانم گناه کیست
اینها که زیب صحن گلستان همی شد
بر لاله و صنوبر و نسری نگاه کیست
بیل چراتو ناله و ماتم کنی - بگو
بر باد گشته گلشن و صحرای آه کیست
باشد ترا خبر نه از آن گرش چمن
کحل البصر به دیده من گردد آه کیست
حقا بجز حمایت و تائید غیبیم
هر ساعتی می پرس که حفظ و پناه کیست

عثمان منم کی ز سگان در بنی ^{سلعم}

آنها تخت و تاج ندانم ز جاه کیست

نواب کاظم جاہ بہا

افرو و بقراری من این نگاه کیت
 این چشم و بچاں محبت گواہ کیت
 رستم بجاک و حسرت دیدار باقی است
 اے آرزو بگوئے کہ چشم براہ کیت
 این آمدن یہ بزم تو باشد خطائے من
 آتش زدن بخرمن جانم گناہ کیت
 بوی زلف یار نیاورد سوئے ما
 لے باغبان نسیم چمن خیرخواہ کیت
 اے جاں چو دم بدم نفس سرد میکشی
 این بقراری تو ز تاثیر آہ کیت
 ماہ فلک فروغ پش بہاد و مددگر
 ہر خطہ جلوہ ریز رخ رشک ناہ کیت

کاظم ز بخت کر کہ آوردہ گہر

خز شاہ قدردان در تو نگاه کیت

نواب حسمت جاہ بہا

آں کو رُبو دِل نگہ بے پناہ کیت پابند کرد حلقہ زلف سیاہ کیت
 از برق حُسن سوختہ ام ای خطائے من آتش زدن بخرمن جانم گناہ کیت
 گوئید هست منظر اسرار کائنات یارب بحیرتم کہ دلم جلوہ گاہ کیت
 پوشیدہ گشت این تن آوارہ جنوں صحرائے خازر اُپر از گردِ راہ کیت
 آہم اگرچہ از جگرِ پسخ ہم گذشت اورا خبر نہ گشت کہ فریاد و آہ کیت
 من شکرمی کنم کہ درو حُسر تے غائد دل پارہ پارہ کرد خندِ نگاہ کیت

اے مہراجِ خوبی و فردِ جہان حُسن

حسنت منداکیت گویہ خیر خواہ کیت

نواب لقی جاہ بہادر

یارب! لم سگار خدنگ گاہِ کیت
کرتاہ شد نہ تیرگی او کمی گرفت
از دستبرد بادِ صبا اگر رہا شدم
ہر خطہ شانہ کن بس زلفِ خود بشوق
ما را خطاست نعل در آتش شدن اگر
چوں خار زخہ ہا کہ بحیب تو می کند
غلطانِ خجاک و خولِ سیرِ صید گاہِ کیت
این شامِ حیر سائے زلفِ سیاہِ کیت
پامال و خستہ این تنِ من خجاکِ راہِ کیت
پروا مکن کہ پیش تو حالِ تباہِ کیت
بر دل نہادن این کفِ رنگیں گناہِ کیت
در پہلوئے تو اے گلِ نو تیر آہِ کیت

حُسنش اگر لقی نہ براوج کمال شد

شکلِ بلال - گوشہِ طرفِ کلاہِ کیت

نوابشیرت جابه‌باد

زخمی جگر ز برش تیغ نگاه کیست پُر از غبار چیره گردون ز آه کیست
 در سینه‌ام که منزل عشق و محبت است جلوه فروز حسن ز خال سایه کیست
 دل را که نذر عشق نمودم خط از من جور و جوار دست نداد گناه کیست
 ارض سما که از کل و آنجم منور است این پرتو جمال رخ همچو ماه کیست
 باشد مدام باده پرستی طریق من دست از سبوب داشتن این رسم و راه کیست
 بنیم بخش جمع خوبان ما هر و حیرتم که خدا که دلم داد خواه کیست

خواب و قرار رفت بشارت بیک نگاه

چون برق می‌تپد دلم این جلوه نگاه کیست

مہاراجہ سرشن پرشاد بہا شاد

پرسی چہ بخودیت دلم جلوہ گاہ کیت
 و قتلگہ تپیدم آری گناہ من
 دل دادن و ز خویش گزشتن گناہ من
 گفتم دلم ربودی و انکار میسکنی
 خوابان بحسن خوب برخ غازہ می کشند
 درد ہر چہ هست از و فارغم بعشق
 بگر در انتظار کہ چشمم براہ کیت
 از تیغ کند قتل نمودن گناہ کیت
 آتش زدن بخرمن جانم گناہ کیت
 گفتم خودش بپرس چکوید گواہ کیت
 اکسیر گر درہ کہ شود خاک راہ کیت
 از عاقلاں بپرس ہاں عشق گاہ کیت

وحدت پرست شاد منی دارد امتیاز

بیت خانہ وجد گاہ و حرم خانقاہ کیت

نواب ضیا یار جنگ ضیا

ایں تیرگی بہ ابرز چشم سیاہ کیست
عمرم بیائے بوسی جانانہ بگسزد
دانڈ کسبیک دستہ بسند و باغ عشق
وانیکہ ہر کسے بسفر توشہ می برد
زیں گو نہ گل کہ ناز سر شاخ میکند
جنت رہین گوہر اشک نہ اتمست
دشمن اگر ز غصہ بمیرد ضیا چہ باک

وین خیرگی بہ برق زتاب نگاہ کیست
از من میرس دیرو حرم سجدہ گاہ کیست
روشنگر سواد سحر شمع آہ کیست
آن را کہ توشہ نبود رو براہ کیست
آئینہ دار سادگی کج کلاہ کیست
ایں شجر آغ معدن عفو گناہ کیست
خاریکہ دانشتم بجگر در نگاہ کیست

مسعود علی صاحب محوی

یارب حریم کعبہ دل جلوہ گاہ کیست
دلہائے اہل درد بیک تاختن ربود
زاہد بکعبہ میکشدش، برہمن بدیر
ہوش و خرد رمیدہ و جان و جگر بتاب
از صبح بستہ اند کم دل شکستگان
گیرم بد امنست نہ زوں دست جرم من
محوی شب فراق بی پایان نمی رسد

نزدیک تر ز شہ رگ جان شامہ راہ کیست
این نازنین سوار ز خیل سپاہ کیست
پیدا نشد کہ یار بت خانقاہ کیست
دشت و جبل بلرزہ ز برق نگاہ کیست
امروز روز جسدہ طرف کلاہ کیست
دامن زمین کشیدہ گزشتن گناہ کیست
این شب سواد اعظم زلف سیاہ کیست

محمد عبدالله خان صاحب کامل

زُهره زجاں فدائے شہ کجکلاه کیست
یک عمر شد کہ معتکف گوشہ دلم
رحمت بہ النفعال چو موقوف کردہ اند
واند کسیکہ محرم عشق است سینہ اش
زلفِ دو تا چو مار و جمال تو گنج گنج
دل سوختن ز آتشِ فرقت گناہ من
کامل گزشت عمر بہ حسرت مگر ہنوز

مہر فلکِ نثارِ سر بارگاہ کیست
دانستہ کہ کعبہ دل جلوہ گاہ کیست
تر و امنم بدیدہ تر عذر خواہ کیست
در لالہ سوزِ داغ ز تابِ نگاہ کیست
ایں پاسانِ حسن دو مارِ سیاہ کیست
”آتش زدن بحر من جانم گناہ کیست“
آگہ نئی کہ گوشہ چشمش براہ کیست

عبدالله عمادی صاحب

نورِ حسین کا ہکشاں گردِ او کیست
دم در کشیدہ ماند زمان و زمیں اگر
خیلِ شعاع و کوکہ اختلاں بہ پیش
دلہای عاشقان کہ بود عرش کردگار
جاں یافتن بہ نیم نگاہی گناہ من
پیشانی نیازِ طپیدن گرفته است
دل نذر می دہند و بجاں بندگی کنند

روشن بصارتِ مہ و مہراز نگاہ کیست
خونِ شفق بحرِ بریں داد خواہ کیست
پرسید از آفتاب کہ ایں جلوہ گاہ کیست
عرش بریں بلرزشِ تاب از نگاہ کیست
بر حال کُشتہ رحم نمودن گناہ کیست
در حیرتم کہ ایں کشتش خاک راہ کیست
تا لطفش انتخاب نماید کہ شاہ کیست

سید ہدایت محی الدین صاحب فدائی

اے عالم آشنا بُرخ تو نگاہِ کیست
 ایں جانِ پُہورِ شوق در انجا و فورِ ذوق
 گیرم کہ آرزوئے وصالِ گناہِ من
 تو میروی کجا ز کجا آئی اے بشر
 زین گوہِ زر کہ غنچہ گلِ صرف می کند
 عثمان امیر ماست ز فضلِ خدای ما
 تمکیم بکن بفضلِ الہی فدائی

بر روئے دلفریب تو زلفِ سیاہِ کیست
 در حیرتم کہ چشم و دلم بارِ گاہِ کیست
 ناخواندہ آمدن بہ تصورِ گناہِ کیست
 مطلوبِ تو کدام تو سالکِ براہِ کیست
 در اشتیاقِ طرہ ز زمینِ کلاہِ کیست
 از شرق تا بغربِ سپیس بادشاہِ کیست
 جز رحمتِ کریم بعاصی پناہِ کیست

محمد کمال الدین صاحب

بہر امانِ دل شد گانش پناہِ کیست
 اصلاحِ خطِ ناصیہ در دستِ من نبود
 اے آسماں ماں طلب از ربِ ذوالجلال
 رونقِ فزائے خانہ دل می شود کدام
 سرتاجِ خسروانِ جہان است شاہِ ما
 عثمان علی است شاہِ دکن فخرِ روزگار
 مصروف در دعائے صلاح و فلاح باش

جنگِ آزمودہ ایں صفِ مژگانِ سیاہِ کیست
 انصاف کن کہ سر زده از من گناہِ کیست
 از سینیہ فگار، فلک سوز آہِ کیست
 سرورِ ہوائے مقدمِ چشمِ براہِ کیست
 ہمسرِ بجاہ و شوکت و اقبالِ جاہِ کیست
 در عدل و بذل و فضلِ جنیں بارِ گاہِ کیست
 سر سبزیت موثرِ لطفِ نگاہِ کیست

محمد اعجاز علی صاحب شہرت

در حیرتم کاسینہ ام آما جگاہ کیست
اے پرغور شکوہ نباشد و لے بجو
دل را بدل رہیت درین گنبد سپہر
صدکاروان گذشت ازین راہ بے نشان
این آستین و خنجر و دامن بروز حشر
شد مشکبار دامن و جیب اے صبا
شہرت لوائے نصرت شاہ از فلک گذشت

دل را بہ بین کہ زخمی تیر نگاہ کیست
جان در دامن از ستم بے پناہ کیست
این بیقراری دلت از آہ آہ کیست
یک کس خبر نہ داشت کہ این گرد راہ کیست
یار بختن و کشتن ناحق گواہ کیست
این مشکناذہ در خم زلف سیاہ کیست
جزا و بھر نیرو انجم سیاہ کیست

سید حسین صاحب زعفرانی

موسیٰ بقید خضر الّا در سگاہ کیست
یوسف شکار دام زینجاستی بصر
یونس بیاد عالم بالا بود بسی
دست خلیل بر پسر نازنین بلند
چون قلب مرسلان ز جفائے فلک خست

باری ز بند و بست خیال رفاه کیست
یعقوب چشم زار بہ نور نگاہ کیست
در زیر آب بطن سمک درینہ کیست
خوابت در حقیقت یاد شکاہ کیست
آتش زون بہ خرمن جانم گناہ کیست

ای موزنا تو ان بہ سلیمان کجاسی
دانی کہ شان و منزلت و عز و جاہ کیست

غلام محمد خاں صاحب تجار

طور دلم برشته ز برق نگاہ کست
آتش زدن بخرمن جانم گناہ کیت
مرتد شدن ز خوئے وفارسم وراہ کیت
در خود تلاش کن کہ دلت بارگاہ کیت
تا ویشش ز حرام پئے ابتاہ کیت
آنکس کہ جاں فدا کند خیر خواہ کیت
تا بنگری بکام رسیدن ز جاہ کیت

در حیرتم کہ بزم جہاں جلوہ گاہ کیت
دل مبتلائے عشوہ جادو و نگاہ کیت
دانی بہ کیش عشق ضروری ست گروفا
ناقوس دیر و بانگ حرم میدہ صدا
واغظ چو پیش پریمغان بہت نے طلال
یارم بہ طنز گفت کہ در روز امتحان
آیجا دکن بحق رئیس دکن دعا

سید محمد رحمت اللہ صاحب شدل

ایں اشک خون تاب شمر گواہ کیت
لے شمر کو چشم کہ ایں مہر و ماہ کیت
آتش زدن بہ خرمین جانم گناہ کیت
دل برد و باز در پئے جانم گناہ کیت
ایں چرخ بدسگال دلا خیر خواہ کیت

زخم دلم نشاۃ لطف نگاہ کیت
پنہاں بہ زیر خاک چہ آخر کنی۔ بہیں
گیرم بہ شمع روئے تو مردن گناہ من
انصاف خواہمت کہ بیک چشم ناز و شک
امید خیر نیست ازیں چرخ کیس نہ در

گو بیش مشت خاک نیم در نظر ولے
ایں مشت خاک را تو ببین قبلہ گاہ کیت

حاجی فتح اللہ صاحب مفتون

پیدا از طرف بام رخ ہیمچو ماہ کیست قد تو سرو باغ کہ و روئے ماہ کیست چاک است دامن گل و لاله است دانداز منعم مکن ز گریہ ندانم در این دیار شاہ دکن سپہر ہنر منبع علوم	خورد در حجاب رفتہ ز شرم نگاہ کیست محراب ابروئے تو بتا سجدہ گاہ کیست ایں طلم در چین اثر تیر آہ کیست دل کز برم گر بختہ اندر پناہ کیست برتر از او بخلق جہاں عرو جاہ کیست
---	---

مفتوں تو خود ز بخت سید آمدی بہند
گر خوں خوری ز بخت سیاہت گناہ کیست

محمد سعادت اللہ خاں صاحب ہوش

فیروزی و فلاح و سعادت سپاہ کیست پیوستہ با قلوب جہاں الفت کدام باران فیض و بحر سخا کیست در جہاں یعنی جناب آصف سابع شدہ دکن بخت عدوئے شاہ نہ اندر و عوایب	اقبال و امن و جاہ و حشم در پناہ کیست گسترده فرش چشم عقیدت براہ کیست سر سبز ملک شاہ رعیت بجاہ کیست جز آں شہ فلک خدم امیں پاگاہ کیست افد اگر بقعر شقاوت گتہ کیست
---	--

گلبانگ امن در دکن لے ہوش چارو
جر عاشقان مست درں شور آہ کیست

رشید الدین خاں صاحب عالی

معلوم نیست یار بہ آرامگاہ کیست
در دل خراش جنبش چشم سیاه کیست
ویدن اگر بجلوہ حسنت ز من خطاست
دار و نہ تاب رشتہ جانم ز پیچ و تاب
ساقی زتست رونق میحسانہ جہاں

دل در خیال کیست و چشم براه کیست
در سینہ ام خلش ز خدنگ نگاہ کیست
آتش زدن بخرمن جانم گناہ کیست
دل بشتہ سلاسل زلف سیاہ کیست
گر نیست جلوہ گاہ تو این جلوہ گاہ کیست

فیروز تخت چوں شہ عثمان دریں زماں
عالی بگوبروئے زیں پادشاہ کیست

مزارقاسم علی بیگ صاحب حکمر

دام خیال حلفت چشم سیاه کیست
بتیاب دامن تو گرفتن گناہ من
صدکار و ان شوق روانست ہر طرف
جاں را فدائے ناز تغافل کنم اگر
آراستند اینہمہ مژگان صف ستم

عالم اسیر شوخی طرز نگاہ کیست
دل را بدست ناز کشیدن گناہ کیست
یارب ز دیدہ تا بدل این شاہراہ کیست
گوئی گہے بعشوہ کہ این ادخواہ کیست
اکنون سلامت دل من در نیاہ کیست

جز آستان حضرت عثمان شہ دکن
آخگر بلند تر ز فلک بارگاہ کیست

سید علی صاحب منظور

پیش نگاہ اوج طلب بارگاہ کیست رنجیدن دل طرب آموزدار و است دل لذتے بگیرد و طابہر نمی کند بر می خورد ز ملت و معلوم این نشد نور کے بدل بہ بینم و پرسم من از مخان	تا بندہ بر سپہ خیالات ماہ کیست اے شیخ جنگ با من ہر خوش گناہ کیست تسکین جان غمزدہ تیر گاہ کیست کین شیخ ذوقنون خیال رفاه کیست در جائیگاہ تو اثر خانقاہ کیست
--	---

منظور سجدہ راست کند سوئے دلربا
آئین دیش آئینہ رسم و راہ کیست

بصیر

این تاب آفتاب ز نور نگاہ کیست از عشوہ آور و دل ہر سرکشی بدست مژگان چشم دوست اگر نیست نیزہ اش دادت خدا فراست و اعضا و اختیار راہ نبی بگیر و دیگر راہ را گذار	در برق احتراق ز تاثیر آہ کیست ناز و فلک بہ طرہ او این کلاہ کیست خاریکہ در گل است سنان سیاہ کیست این حرف تو خطاست کہ گوی گناہ کیست پر سیدہ می شوی کہ طریقت براہ کیست
---	---

این جا بر نیاز ہمہ سروران خم است
خاموش اے بصیر کہ این بارگاہ کیست

محمد نصیر الدین صاحب شرقی

جانم فدائے ناوک تیر نگاہ کیست خون گشتن دلم ز فنون نگاہ کیست خوشبوئے پیر من ز کہ آید بہ برگ گل دل پارہ گشت و طاقت صبر و سکون نہا عاجز بجز بہ تیر مژہ کہ نہ دید مش	دل مبتلائے فتنہ چشم سیاہ کیست آتش زدن بہ خرمن جانم گناہ کیست یعقوب واردیدہ ز گس براہ کیست یارب برین کتان اثر نوریاہ کیست شرقی بہ نرغہ صیف نازک سپاہ کیست
--	--

شیدا محمد صاحب شیدا

بہل یکے قتل یکے از نگاہ کیست حسن است بے نیاز ز کور از عاشقی نوبت کجا رسید ز جور و جفائے تو صانع بود ضرور درین پردہ فلسفی اصلاحی رسد بہدادائے دردمن	عالم ہمہ خراب ز چشم سیاہ کیست فریاد گر ز تیشہ بہر دگناہ کیست در شہر قیل و قال ز حال تباہ کیست این کار گاہ دہر بظاہر گواہ کیست واقف اگرچہ ہست کہ فریاد و آہ کیست
--	---

رائے سورج ناراین صاحب خاطر

اے دل بگو کہ غیرت جم بار گاہ کیست ہر چند سو ختم مگر آگہ بہ نیم مہنوز	چون خسرو دکن نبیا غر و جاہ کیست آتش زدن بخرمین جانم گناہ کیست
---	--

ناواقفم که یار منم کیست در جهان
غم نیست دادگر ندی بر قنان من
دل برده ز خاطر دلدار هم نئی

جان و دلم نشانه تیر نگاه کیست
لیکن گه پیرس که فریاد و آه کیست
در عاشقی بگو که چنین رسم و راه کیست

محمد اسماعیل شریف صاحب ازل

چون عز و جاه شاه دکن عز و جاه کیست
پیرانه وار خواہش وصلت قصور من
پامال می کنی دل محزون مایه ظلم
ما وائی اہل علم و ہنر زیر آسمان
گشتم فدا بجان و دل این است جرم من

غازہ بروئے ماہوشان گرد راه کیست
آتش زدن بخرمن جانم گناہ کیست
دانی دل شکستہ ما سیر گاہ کیست
جز بارگاہ شاه دکن بارگاہ کیست
بودن بدین شامل خوبی گناہ کیست

محمد غوث محی الدین صاحب فاضل

بر آسمان و ہم زمین عز و جاه کیست
آہے کشید و دامن افلاک پاک خست
قدسی پے طواف رسیدند از فلک
ورزید قلب مشق بتان این خطا اوست
فاضل شمیم طرہ طراز اور رسید

بر نہ فلک رسید کنار کلاہ کیست
عالم سیاه کرد بین دود آہ کیست
رفت پناہ منزل و این بارگاہ کیست
آتش زدن بخرمن جانم گناہ کیست
تا شیر آہ شام و دم صبح گاہ کیست

نواب حسین نواز جنگ خسرو

شب شرمسارِ ظلمت روزِ سیاه کیست افتاده لرزه ایست که در هفت آسمان گیرم که سوختن به وفا شد گناه من گوئی که شرم دیده ز گس گواه من خسرو بد و رآصف سابع چه دیده	خورشید در گریز ز نجات تباہ کیست این محشرے تمام ز تاثیر آہ کیست آتش زدن بخرمن جانم گناہ کیست گویم کہ خون لاله احرار گواہ کیست ناموس و تنگ اہل و فادریناہ کیست
---	--

سید محمد حسین صنا صادق

ہمپائے چرخ کنگرہ بارگاہ کیست از شرق تا بہ غرب بین جزئیہ دکن چشم دل است آئینہ روئے پاک او گیرم نہ بردہ توقرار و لم ولے صادق بہ پیش داوڑ محشر چو الیتاد	تائید غیب حامی و پشت و پناہ کیست ملجا برائے اہل ہنر بارگاہ کیست محبوب تر ز جان شدہ نور نگاہ کیست آتش زدن بخرمن جانم گناہ کیست برخواست شور محشر کہ این داد خواہ کیست
---	---

سید محمد علی صاحب داعی

دل در تپیدن آمدہ بر من نگاہ کیست میکن بہ من ہر آنچہ کہ خواہی کہ از وفا	روشن شد است چشم من این گرد راہ کیست در روز محشر نیز گویم گناہ کیست
---	---

خط و مید و باز ندانستی از غرور
آموختم ز پیرمغان را از احتیاج
داعی پناه پرده بدر بارشاه علم

باله بگرد ماه تو از دود آه کیست
دانم گدا گدای که و شاه شاه کیست
این رتبه در شهبان جهان پایگاه کیست

سید غریب الدین صناعری

عالم پُر از شراره برق نگاه کیست
اے فتنه گر بگو صفِ مَرگان اگر نه بود
بر دست و پائے خویش ندایم اعتبار
چندانکه بر مراد تو باشد هدف بکن
چون حفظ را و مذهب اهل دنیا بود

آتش زدن بخرمن جانم گناه کیست
می تاخت آنکه بر دل و جانم سیاه کیست
همواره بامن است و لیکن گواه کیست
از نادک نگاه تو دل در پناه کیست
غرمی بگو کشت تیر نگاه کیست

احتشام احمد صاحب اسد

آتش زدن بخرمن جانم گناه کیست
در بزم عیش یار چرا گشت بیقرار
اے خرمی! فرود بیا و مقیم شو

بنگر که این کرشمه برق نگاه کیست
بر قلبش این قدر اثر انداز آه کیست
و انگاه کن نگاه دلم جلوه گاه کیست

گرچه بے گذشت اسد یافتم سوخ
تا هم مرا خبر ز شد آن بارگاه کیست

محمد عبدالسلام صاب ذکی

این تیر بے خطا تو نه دانی نگاه کیست
دل راز الفت همه کس پاک می کنم
اسرار عشق و الفت او فاش میکند
ایمن ز خوف حاسد و بدخواه و محتسب

دل را افکار کردی و گویی گناه کیست
تا بنگرم که خانه دل جلوه گاه کیست
زنگ رخ و نگاه نه دانم گواه کیست
واقف نه مگر که ذکی در پناه کیست

شیخ غلام نبی نظمی

سرمایه بهار به امان آه کیست
پیکان بدل چو تازه تمت شگفته تر
در نیم شب ز خانه پریشان بدر شدی

صد نازش نیاز بطرف کلاه کیست
ذوق خلش کرشمه تیر نگاه کیست
زین خسته جان پیرس که تاثیر آه کیست

سید قربان علی صاب راز

قلبم شهید جلوه برق نگاه کیست
تیر نگاه انس کند بادل و جگر
دل محرم است در ره الفت خدا گواه

آتش زون بخرمن جانم گناه کیست
حیرانم این طریق کجای رسم و راه کیست
از تیغ عشوه قتل کند او گناه کیست

روشن سیاه خانه ز داغ دل و جگر
این یادگار رشک ده مهر و ماه کیست

مصرعه طح

(۷)

نقاب از چهره سبیل کشودم

قافیه سبیل ردیف کشودم

کلام رضا الیسا علی حضرت سلطان العلوم و حکم
 سلطنته

شدم شانه خم کاکل کشودم نقاب از چهره سنبل کشودم
 گره از بند دایم این علائق ز پرواز پر بلبل کشودم
 هزاران تخت هاد در برم ساقی ز صوت نغمه قلقل کشودم
 نویسم تا دران وصف رخ یار سر گلشن بیاض گل کشودم

ز به فیض کوش که عثمان

در حبت ز جام مل کشودم

نواب کاظم جاہ بہادر

گرہ از زلف و از کاکل کشودم	نقاب از چہرہ سنبل کشودم
دل خود را بت از زلف بستہ	رگ گل از دل لبیل کشودم
نقاب از رخ کشیدہ گوید آں شوخ	برائے دیدن تو گل کشودم
بہار آمد در حینانہ و اعط	بہ شوق دور جامیل کشودم
مذاق عاشقی دارم پئے صید	سومرخ و فاجیکل کشودم
شراب ارغوان نوشند اجباب	جواز بادہ از قفل کشودم

نہ شد و اعقدہ مشکل ز کاظم
بجاء صاحب دل کشودم

نوابِ حشمت جاہ بہادر

چو بیچ از حلفتِ کامل کشودم گرہ از سینه سنبل کشودم
 چو غنچہ گل شدہ گفتا کہ من چشم پے نظر رہ بلبل کشودم
 گرفتہم جبرعہ ہائے آبِ حیواں چو مہر شیشہ ہائے فل کشودم
 ہمہ مرغاں لبِ تحسین کشادند چو من از نغمہ گوش گل کشودم
 بہ سودائے تو من راز جنوں را ز طوقِ گردنِ مُصلّٰص کشودم
 در آں اسرارِ سرستہ بدیدم چو قفلِ بابِ جزو و کل کشودم

دعائے ساقی و صہباتِ حشمت

زینیا معنی قفل کشودم

نواب نقی جاہ بہا

خوشا کیں حلفتِ کامل کشودم	تو گوئی طرہ سنبل کشودم
رنگاہِ مست تو تا کر دستم	زباں بر طعنہ ہائے مل کشودم
بہ عشق قامتِ آن سرو بالا	زبانِ نغمہ چوں صلصل کشودم
خوش آمد یادِ آن خسارِ گلگوں	چہا بندِ قباکے گل کشودم
فرو بستہ چو غنچہ بود کارت	گرہ زان چوں صبا بلبل کشودم
سخن از بنجودتی مے بگویم	کہ لب بر راز این قفل کشودم

نقی دیدم بکثرت راز و حدت

نقاب از روئے جزو کل کشودم

نوبِ نشارتِ جاہِ بہا

نہاں رازے کہ بے پیل کشودم صبا بند قباے گل کشودم
 چو من درس کتابِ عشق خواندم نخستین بابِ اقلقل کشودم
 دلم وابستہ زنجیرِ زلف است چہ راہِ عشق از کاکل کشودم
 بے لطفش بند ہائے غم ز خاطر تمام و یک و بالکل کشودم
 من آن زندِ خراباتم کہ ساقی لبِ خود بر صلا مل کشودم
 بیشِ دلربا را ز دلِ خویش بخلوت من ز جبرِ مائل کشودم

نشارتِ زلفِ بہم گشت چون
 گرہِ اڑستہ سنبُل کشودم

مہاراجہ سرشن پرشاد بہادرشاد

مگو بند قباے گل کثودم	برائے گل پر لبیل کثودم
کلید نہ فلک در دست ارم	در خلد از زبان قل کثودم
زر شک نغمہ من از چمن رفت	پر پرواز بر لبیل کثودم
ز کار افتاد پیچ و خم بگلشن	چو زلفش بر سربیل کثودم
طلسم کار ہائے فتحیابی	من از نقش سیم دل کثودم
زبان شکوہ حسن مجرود	بیش عشق جزو دل کثودم

بیائے شاد صوفی بادہ بر خور

گلوئے شیشہ و تفل کثودم

نواب ضیا یار خجک ضیا

کہ عمرے روز ہا از مل کشودم
گرہ کر طسّرہ سنبیل کشودم
رگ بلبل ز خار گل کشودم
بستانت رہ کابل کشودم
زبان شکوہ بلبل کشودم
چرا بستر بنیر پیل کشودم
بشکل پردہ کاکل کشودم

چہ شد گرب پی قفل کشودم
بیادم جعد مشکین تو آمد
گراں می بود شتر در بہاراں
بہ بنید ہر یکے تار وئے نوروز
کرا گلچیں نماید حرف گیری
ندیدم رہروی کز من پیر سد
ضیا از چہرہ آں دست بازے

محمد عبد اللہ خاں صاحب کامل

عجب ہنگامہ غلغل کشودم
بفصل گل پر بلبل کشودم
گرہ از طسّرہ کاکل کشودم
زمینا نغم قفل کشودم
درِ محف نہ کابل کشودم
زبان بلبل آمل کشودم
رہ جولانگہ دل کشودم

بلبل نقاب گل کشودم
پے پرواز با جوش سترت
مشام جاں کہ مشک آمو گشت
سرودنالہ در بزمش نیز زید
بستان دکن با نقل شیراز
پے مدح گل رخسار عثمان
عبث نشکا قسم من سینہ کامل

عبد اللہ عمادی صاحب

حجابِ نغمہ بلبِل کثودم
ہزاراں عقدہ از کاکل کثودم
گرہ بند قبائے گل کثودم
من از مینا لب قفل کثودم
شب اندر گیسو سنبِل کثودم
زبانِ قسمری وصل کثودم
مسجد شیشہ از ل کثودم

منم کا مشب نقاب گل کثودم
بہ اقبالِ شہِ مشکل کشائے
قبائے گرد بلبِل جامہ صبر
خیم صہبِ سخن آموخت از من
بروز آو بخیم با سرو قدے
نوا سنج چمن در غنچگی بود
بے بیت اللہ دل پاک ششم

سیدہ ایت محی الدین خالص صاحبہ فدا علی

برندان معنی قفل کثودم
ہزاراں طرہ زیر سنبِل کثودم
معمائے وجود کل کثودم
ز دست صاحب دل کثودم
نظر چوں بر رخ بلبِل کثودم
در گلشن پر بلبِل کثودم
کنوں از خویش بند غل کثودم

دہان شیشہائے مل کثودم
ز شانہ کے سر کا کل کثودم
چو از خلوت بجلوت رونمودم
بکثرت عقد ہائے رفرو حدت
ہویدا شد سراپا صورت گل
تماشا ئے محبت دیدنی ہست
فلانی از تقیّد در گز ششم

سید محمد علی صاحب داعی

گره بادست از آں کاکل کشودم اگر بامن نه پیوندی چه سازم رها کردم مگر از حبس هجران بیا دروئے او بے تاب بودم نشا بیدای حریفان می سبیل است وگر نزد کسی راپائے رس نمیت برائے تاج شاہی علم داعی	برائے گردن خود غل کشودم که پیوندم ز جزو وکل کشودم قفس دریاغ بر بلبل کشودم اگر بلبل! ورق از گل کشودم که خشت سر ز خشم مل کشودم که از دریائے راهم مل کشودم دومواز کا کل دلدل کشودم
--	---

نواب حسین نواز جنگ خسرو

حجاب نو بہار گل کشودم بعمری ساختم بازلف پیچاں لب غنچہ کشدم در تبسم مستان الصلا با سا غناب محمد اللہ دریں جشن ہمایوں	نقاب از چہرہ سنبل کشودم گرہ از طرہ کا کل کشودم تکلم رالب بلبل کشودم که از زندگی سرفقتل کشودم که پروبال عفتل کل کشودم
---	--

بہ دور فیض عثمان علی خان

کہ خسرو مہر جام مل کشودم

بصیر

<p>زبان از بهر وصف گل کشودم صبا وز دید بولیش گشته معلوم عیانم نکستہ تحریم می شد تودانی عقد با از پنجہ صبر بغم گشتم دل بت آشنا را چرا باطل نگردد و سحر بایل بصیر این قافیه پیش است ورنه</p>	<p>گره از خاطر بلبیل کشودم چوبند از طره سنبیل کشودم چو سرپوشی ز ظرف مل کشودم برنگ نشان از کاکل کشودم چگونه معنی فاقل کشودم لب پیسانه از قلقل کشودم کجا بند ره کابل کشودم</p>
--	--

حامد صیغۃ اللہ صاحب حامد

<p>دهان در وصف می چون گل کشودم پری بنداشتم در شیشه بند است بر دلنگی غنچه شد دلم تنگ چو آن زلف پریشان یادم آمد پی و جمعی حال پریشان لب از بهر دعای شاه عثمان چه سر ما دیده ام بے باوه حامد</p>	<p>هزاران شیشه باقلقل کشودم چه مهر از شیشه باس مل کشودم گره باناخن بلبیل کشودم نقاب از چهره سنبیل کشودم بست شانہ ات کاکل کشودم طفیل صاحب ولہ ل کشودم بگوئی رخت در کابل کشودم</p>
---	--

سید محمد علی صاحب داعی

برائے گردن خود غل کُشودم
 کہ پیوندم ز جزو و کل کُشودم
 قفس دریاغ بر بلبل کُشودم
 اگر بلبل! ورق از گل کُشودم
 کہ خشت سر ز ختم مل کُشودم
 کہ از دریائے راہم مل کُشودم
 دو مواز کا کل دلدل کُشودم

گرہ بادست از آں کامل کُشودم
 اگر بامن نہ پیوندی چه سازم
 رہا کردم مگر از حبس ہجر اں
 بیا دروئے او بے تاب بودم
 شتابیدای حریفان می سبیل است
 و گرنہ دم کسی را پائے رس نیست
 برائے تاج شاہی علم داعی

نواب حسین نواز جنگ خسرو

نقاب از چہرہ سنبل کُشودم
 گرہ از طرہ کا کل کُشودم
 تکلم رالب بلبل کُشودم
 کہ از زندگی قفل کُشودم
 کہ پروبال عفت کل کُشودم

حجاب نو بہار گل کُشودم
 بعرے ساختم بازلف پچاں
 لب غنچہ کش دم در تبسم
 بستان الصلا با سا غناب
 بحمد اللہ دریں جشن ہمایوں

بہ دور فیض عثمان علی خان

کہ خسرو مہر جام مل کُشودم

بصیر

گره از خاطر بلبیل کشودم
چوبند از طره سنبیل کشودم
چوسرپوشی ز ظرف مل کشودم
برنگ نشان از کاکل کشودم
چگونه معنی قاتل کشودم
لب پیسانه از قلقل کشودم
کجا بند ره کابل کشودم

زبان از بهر وصف گل کشودم
صبا وزوید بولیش گشته معلوم
عیانم نکسته تحریم می شد
تودانی عقد با از پخته صبر
بغم گشتم دل بت آشنا را
چرا باطل نگردد و سحر بایل
بصیر این قافیه پیش است ورنه

حامد صیغۃ اللہ صاحب حمد

هزاران شیشه با قلقل کشودم
چه مهر از شیشه با مل کشودم
گره باناخن بلبیل کشودم
نقاب از چهره سنبیل کشودم
بدست شانہ ات کاکل کشودم
طفیل صاحب دوله کشودم
بگوئی رخت در کابل کشودم

دهان در وصف می چون گل کشودم
پری بنداشتم در شیشه بند است
بر دلنگی غنچه شد دلم تنگ
چو آن زلف پریشان بایدم آمد
پی و جمعی حال پریشان
لب از بهر دعای شاه عثمان
چه سر ما دیده ام بے باوه حامد

محمد اعجاز علی صاحب شہرت

دہان شیشہ با قفل کشودم
گرہ از طسره سنبل کشودم
من از خوشبوئے آن کاکل کشودم
بہار آمد پر بلبل کشودم
چہ آسان حلقہ ہائے گل کشودم
گرہ بند از قبائے گل کشودم
بروئے صاحب دلدل کشودم

در راحت بجام و تل کشودم
نو شتم وصف زلف عنبرینش
دل از ذکر چنان زاید کشاید
اسیری خود آمد یاد دل سوخت
بیک آہو کہ آتش گرمی اوست
نقاب از عارض رنگین کشیدم
بزیر خاک شہرت چشم مشتاق

سید ابوالقاسم صاحب سرور

در نکہت بروئے گل کشودم
بہ ساقی راز ہائے گل کشودم
طلسم شرح آن کاکل کشودم
در صد نغمہ بلبل کشودم
کہ فال نیک اقلقل کشودم
بہ پیش طالب آمل کشودم
حجاب ہفت رنگ گل کشودم

گرہ زان عنبریں کاکل کشودم
بہ مینائے دلم جوشد می نو
چو سنبل لاف زد بر طرہ خویش
نوا سجان بستان را خبر نیست
ز اسرار صراحی فاش گویم
نقاب از نکتہائے نغمہ گوئی
سرور از نذر آصف جاہ سابع

محمد اسماعیل شریف صاحب ازل

چو پرده از رخ آن گل کشودم بود خوف خزان هم در پس دے صلائی عام و ادم میکشان نمائے که پیش آمد بد نیا دمد جان از دم من دل سنگ	در شادی پئے بلبل کشودم اگر حاصل شود چون گل کشودم در آندم شیشه های تل کشودم ز ناخن های حکمت گل کشودم ز بانش را چو گفتم قل کشودم
---	--

ازل این مصرع شاه است پر پیچ
نقاب از چهره سنبل کشودم

غلام محمد خان صاحب ایجاو

شکن از حلقه کاکل کشودم دهان بسته آن غنچه رور را دین را از گلاب و عطر شستم ز قلقل در مکش مینا زبان را چه جرم است این اگر من از ره شوق	نقاب از چهره سنبل کشودم زدلکش نغمه بلبل کشودم زبان را چون بوم فل کشودم ختمت چون بحفظ قل کشودم بشب بند قبای گل کشودم
--	---

چه می پرسی ز من احوال فرقت
چو از جز بارها تا گل کشودم

راے سورج ناراین صاحب خاطر

دہان شیشہ ہائے مل کشودم
بیاد گیسوئے پیچان یارے
ہمہ ابواب ناموس دو عالم
بدستم طائر مقصد در آمد
بکارم عقدہ ہا چندان کہ آمد
شرای خاطر سوید اسر معنی

برندان گوش بر قفل کشودم
نقاب از چہرہ سنبل کشودم
بسودائے خط و کاکل کشودم
بہر منزل کہ من چنگل کشودم
بہ لطف ایزدی بالکل کشودم
چو چشم دور بین بر گل کشودم

محمد سعادت اللہ خاں صاحب تہوش

چو من افسانہ کاکل کشودم
دلم از قید غم آزاد کردم
بیاساتی بدہ پیماہ منی
بگفت اقبال آصف ہفت کشور
کشودم دوش من بند قبائش

نقاب از چہرہ سنبل کشودم
رسن از پائی اس دلدل کشودم
کہ در از یاد جام و مل کشودم
طفیل را کب دلدل کشودم
گرہ از تار ہاے گل کشودم

تخیل را پر پرواز دارم
گرہ از بال اس بلبل کشودم

محمد کمال الدین صاحب

چو قفل شیشه بائے مل کشودم
بستم راه بر گلچین و صبا و
ز دیدارت دل بگرفته بشگفت
بعشقتش بتدی هستم الی الان
خبر گل را نشد از ناله هایش

بر ندان معنی قلقل کشودم
در گلشن پی بلبل کشودم
گره چون غنچه های گل کشودم
مطالب هم ز جزو گل کشودم
زبان طعن بر بلبل کشودم

بوصف زلف و جعد عنبر نیش
نقاب از چهره سنبل کشودم

مرزا قاسم علی بیگ صاحب آخر

دمان زخم دل چون گل کشودم
بهار رنگ بوی عارضت داشت
ز آیه ناخن تدبیر کردم
درین محفل حریف گفتگو کیست

زبان ناله بلبل کشودم
به گلشن هر ورق از گل کشودم
گره از زلف چون سنبل کشودم
چو مینا لب بصد قلقل کشودم

زمان عدل عثمان است آخر
که پیچ و تاب هر کاکل کشودم

شیدا محمد صاحب شیدا

گرہ ہا از دل ببل کشودم
چہ پیچ از زلف از کاکل کشودم
در جنت ز جام مل کشودم
زبان بر نالہ ببل کشودم
شوی آزاد چون این گل کشودم

قفس در عین فصل گل کشودم
بسے دلہا ز بند آزاد گشتہ
بشد بخشایشم از شر ماری
چو در تو صیف گل یارم غلو کرد
گرفتاری بہ آزد و حرص شیدا

گورسرن بی صاحب آزاد

نقاب از چہرہ سنبل کشودم
دل ببل چو پیش گل کشودم
چو راز بستہ ہائے مل کشودم
معہ ہائے فطرت گل کشودم
چو اوراق کتاب گل کشودم

گرہ من چون ازاں کاکل کشودم
دل صد چاک خود گل پیشم آورد
ز فطریہ خودی افتاد ساقی
نہ فہمیدم پس رازش کدامت
کلیم آسانانہ ہوش آزاد

رشید الدین خان صاحب عالی

نقاب از چہرہ سنبل کشودم
لب فریاد چون ببل کشودم

چو دیدم بر رخس گیسوے مشکین
چو آن غنچہ دہن نکشود لب را

گره افتاد بر اوئے بلبل
بشد هر بار سار ند قدح کش
لب لعلش جو جنبش کرد عالی

چومن بند قباے گل کشودم
چور از می ز جسته ناکل کشودم
دهان بسته را بر تل کشودم

ظهور احسن صاحب ناظم

چو باب وصف آن کامل کشودم
بهر جا جلوه آن یار دیدم
بسوے چرخ پر زد تو بے من
فزون عمر شه عثمان باشد
خجل بلبل به پیشم گشت ناظم

نقاب از چهره سنبل کشودم
نظر چون سوے جزو کُل کشودم
ز شوق جان چو ظرف ل کشودم
چنین لب پیش رب کُل کشودم
لب خود چون بفصل گل کشودم

سید علی صاحب منظور

پری شب تو چو خواب آلوده بودی
سحر که چشم خود را در خرابات
گرفتم شیشه و گفتم کرم کن
غزلهای سرایم من براں گل
معمّا بود اے منظور! زرف

گره با از خسم کامل کشودم
به صوت دلکش بلبل کشودم
در رحمت بدیں قلقل کشودم
زبان خور به فصل گل کشودم
به فیض را کب دل کشودم

محمد نصیر الدین صاحب شرقی

کر در سایه سنبیل کشودم
به مصحف عقدہ قلقل کشودم
به پیشش دل چو برگ گل کشودم
نہاں رازے بجام تل کشودم

رہ جان در بر کا کل کشودم
چو دیدم مصحف را ویش به مینا
غبار راہ او وجہ نرم داد
وہانش راز بود دادش می

احمد حسن صاحب طالب

به سنبیل طرہ کا کل کشودم
نقاب از چہرہ سنبیل کشودم
مشام جاں ز بوئے گل کشودم
من این رمز گل و بیل کشودم

نقاب از چہرہ اش بر گل کشودم
چو دیدم دیدہ بیتاب ز گس
پریشاں بود از غمہا و غنم
به پیش منکران عشق طالب

محمد مصطفیٰ حسین صاحب آصفی

رہ آزاد می بلبل کشودم
گلوئے بستہ قلقل کشودم
بروئے خلق راہ پل کشودم
کشا کشہای جزو گل کشودم

نمودم گلستان آتش دل
شکستم مہر از لبہائے مینا
سیر دم جاں بسلاب حقائق
گرفتم آصفی راہ فنا را

حبیب علی خان صاحب حشمت

سر دفتر بیاض گل کشودم دم گلگشت چوں موج نسیم به مدح شاه کردم گلفشانی ز ختم المرسلین فرمود خالق	که راز بسته بلبل کشودم سحر که غنچه های گل کشودم ز باں بر طعنه بلبل کشودم در رحمت برائے گل کشودم
--	--

سید محمد حسین صاحب آزاد

چو مهر شیشه های گل کشودم مجاز آمد سر راه حقیقت بگلشن آمده گلچین گرفته من از گفتار واز کردار آزاد	تو گوئی نغمه قفل کشودم من از هر جزو راز گل کشودم چو بلبل گفت عقد گل کشودم ز باں بستم پر بلبل کشودم
---	---

محمد عبد البصیر صاحب آزاد

دل من گشت پر از لطف بیه چو آمد در چمن فصل بهاران بجز حسرت نه در آغوش آمد چو ماه صوم اے آزاد آمد	دهن چون بهر شرب گل کشودم نوا چون نغمه بلبل کشودم چو دست خود برنگ گل کشودم بجسرت چشم سوے گل کشودم
--	---

خَلْدَ اللّٰهُ لَكَ سُلْطٰنَةً

تَحْمِیْنِ تَرِ اَنَّهُ شَهِنشَاہِ خَنْ شَہْرِ یَارِ کُنْ

زمین تا سبزہ رویاند تو فیضِ آسماں باشی

سمندِ دھر تا آزد تو دست اندر عماں باشی

خدایت مہربان تو بعالم مہربان باشی «آمین»

ز جامِ عشق سرشارم نظر بر خوشیتن دارم

بہ ہر حال وہ ہر کارم بہ مسجد یا بازارم

ہمیں وردِ زبان دارم کہ اُم حکماں باشی «آمین»

بود تا عارض و کاکل بود تا شورش و غلغل
بود تا جوش اندر مل زند تا شیشہ قلقل

ہند تا دم بہ جز و وکل بہ بحر زندگانی پل
کند تا زمرہ بلبل خور تا پیچ و خم سنبل

زند تا خندہ خوش گل بہار بوستان باشتی «آمین»

بود تا تازی تازاں بود تا گوئے درمیداں
بود تا جام مے گرداں بود تا شور سرستاں

بود تا مرغ دل پڑاں بہام و لکش جاناں
دمد تا سبزہ وریحاں بود تا سرد درستاں

بیاع و صر اے سلطان بہار بخراں باشتی «آمین»

کلاہ عزت فغفور و خاقاں آصف سابع
گو کامل شہ فرمانروایاں آصف سابع

ضیا بخشندہ خورشید رخشاں آصف سابع
نظام الملک عثمان علیخاں آصف سابع

سراج دین اسلامی امیر مومنان باشتی «آمین»

عبد اللہ خاں کامل

کلام رضا الیام المحض سلطان العلوم شہر یار کن جلالت ملک

تہنیت عید الفطر

حرمت عید از کلام پاک می آید برون
 تاک شاید برق می دارد نہاں در خود کز
 آفرین بر صنعت بے مثل نقاش ازل
 نشہ کامی زد اگر آتش بجان من چه غم
 جامہ ہستی بستی پارہ کروں خوش بود
 بادہ خور بر چنگ و بر بڑ مغنم فرصت شمار
 کس منی داند چه از ا فلاک می آید برون
 نصرت و فتح است ہر آئینہ عثمان راقب
 این بذا ہر دم ز عرش پاک می آید برون

حکایت اعلیٰ سلطان العلوم شهریار دکن خلد سلطنت
کلام رضا الیام حضرت

(تہنیت عید اضحیٰ)

سر آرا نظام الملک بروئے زمین باشد
مبارک عید اضحیٰ با امیر المؤمنین باشد
وقار افروں - دکن آباد - دولت یقین باشد
دراز از شاخ طوبی محکم از جبل المتین باشد
بداندشیت پریشان خاطر و اندوگین باشد
تو باشی خلق را - بہر تو رب العالمین باشد

مہ و خورشید تارشان سرچرخ برین باشد
زہر ساز طرب این نغمہ دلکش گوشتش آید
خدا ناصر نبی حامی - شہ مردان نگہبانے
آہی رشتہ عمر طویل آصف سابع
رخت چون گل شگفتہ از نسیم لطف رحمان
کفیل و چارہ فرماہم - محافظ ہم معاون ہم

فلک تاہست بالائے زمین قائم ترا عثمان
ظفر در قبضہ و ملک جہاں زیر نگین باشد

خداوند علو سلطنته

کلام مضایق الیوم علیحضرت سلطان العالی و مہر یار کن

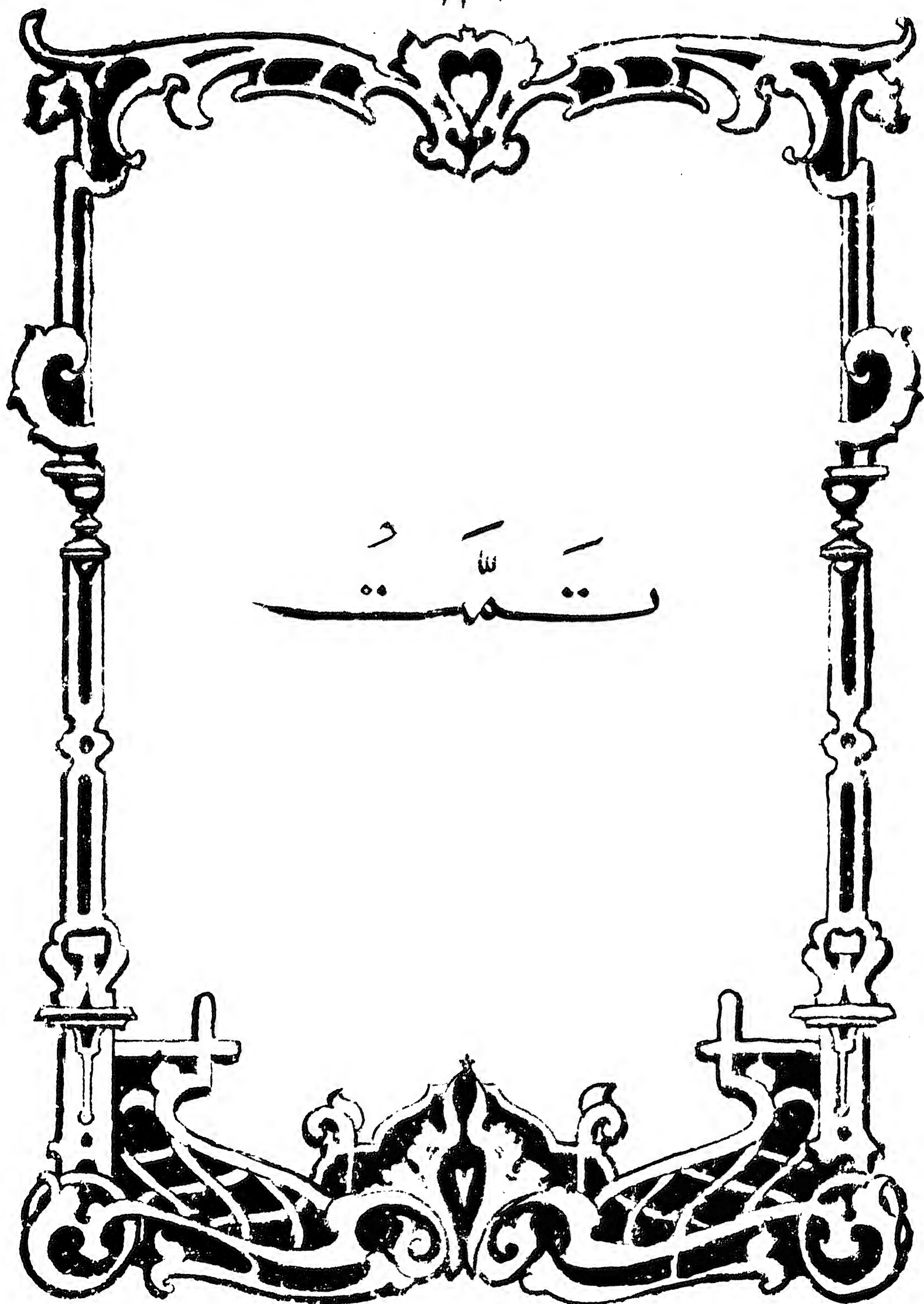
توئی ترانہ جیاد

آلہی تا جہاں باشد شہنشاہ جہاں باشی
خدایت مہربان تو بہ عالم مہربان باشی
نفس تا برہمی آرم دعا کردن بود کارم
بچس و دزبان دارم کہ اُم حکمران باشی
کنند از من مہبل خورد پایچ و سنبیل
زند تا خندہ خوش گل ہار پوتان باشی
دندان برہ و ریجاں بود تا سر در تہاں
بیاغ و ہر لے سلطان ہار پنجران باشی

نظام الملک عثمان علیجاں صفا

سرج دین اسلامی امیر مومنان باشی

سَمَاءِ

حسرت و عالت و العا و خور و خلد و سلطان
کلام فضا الیہام احمد خسر و سلطان

تجھے یہ جشنِ عشرت خسرو گہیاں مبارک ہو مبارک ہو مبارک ہو دم و دم و دم مبارک ہو
اٹھیا رخ سے اپنے شاید مقصود نے پرو
نوا سنجان گلشن یوں ترنم زیر ہیں باہم
بہار سنبل و سرو گل و ریحاں مبارک ہو
شریک بزم جو ہیں دور ساغر ساز گاراں کو
جو ہیں بدخواہ اُن کو گردِ شمس مبارک ہو

یہی کہتے ہیں سب ترے فدائی شاد ماں تو کر

دکن کا تخت اکلیل و شمشیر عثمان مبارک ہو

نواب ہاشم جاہ بہا

گناہ شوق تجھ کو جلوہ جان مبارک ہو
خدا کے فضل سے پورا ہوا اراں مبارک ہو
دل و جان و جگر کو اک نظر میں کر لیا اپنا
تجھے یہ ناز و غمزہ نرگشتاں مبارک ہو
یہی موقع ہے اے اہل نظر گلستاں کا
بہا رانی ہے اب لطف گل خندان مبارک ہو
مبارک باد دیتے ہیں مہ و خورشید بھی ایل
تجھے نظارہ حسنِ شہِ خواں مبارک ہو
کھلے پھلے چلے ساغر گلستاں کی ہو بولی
نوبید موسم گل لبیلِ نالاں مبارک ہو
جایا رنگِ عشرت ہر طرف باد بہارِ سخن
مبارک دورے ہو ساغر قصاں مبارک ہو

لٹانا اور تڑپانا دل پر شوق ہاشم کا
تجھے اے دشمنِ جاں بہرِ ایمان مبارک ہو

نواب کاظم جاہ بہا

مجھے رخسار اوچشم و خطِ جانان مبارک ہو
 دُرِ امید سے بھر لینگے دامن ہم بھی گلشن میں
 گلستاں کو گلاب و زکس و ریحاں مبارک ہو
 بر سنا تجھ کو لے ابر گہر افشاں مبارک ہو
 نگاہِ شوقِ تجھ کو بساؤہ جانان مبارک ہو
 چہ کنعاں تجھے ایسے یوسفِ کنعاں مبارک ہو
 تھیں یہ اُطفِ اچھے چشم و دل حیراں مبارک ہو
 ہمیشہ عاشقوں کو کوچہ جانان مبارک ہو
 پری کو ہو پرستان اور حوروں کیلئے

خدا کے فضل سے قسمت ہے تیری آج پر کام
 فلک کہتا ہے تجھ کو شمس کا سامان مبارک ہو

نواب حسنت جاہا

گل و گلزار و سارِ عشرتِ جاہان مبارک ہو
تجھے اے عشقِ سوزِ الفت پہاں مبارک ہو
اب اٹھتی جاتی ہے رخِ مستِ نقابِ ہمدرد
بھی خواہاں دولت کو گلِ مقصود و حاصل
صبا کو بے گل لالے کو ساغرِ سر و کو مینا
تو اے مہرب صدائے ساز سے کر کر محفل کو
مے و جام و بہارِ بوسل و تباں مبارک ہو
تجھے اے حسنِ مراتِ دلِ حیراں مبارک ہو
نکلتے جلتے ہیں اب حسرتِ آماں مبارک ہو
پئے بدخواہِ زحسمِ خنجرِ برآں مبارک ہو
تجھے یہ کیفِ مستیِ زگرِ سناں مبارک ہو
چمن کو نغمہِ مرغانِ خوشِ الحان مبارک ہو

بر شیرینِ نخلِ مدائے دل تجھے حسنت
طفیل چارِ یار و صاحبِ قرآن مبارک ہو

نواب تقی جاہ بہادر

یہ شوقِ خود نمائی جلوہ جاناں مبارک ہو
مے دل کا تجھے آئینہ حیراں مبارک ہو
تیری آوازِ دلکش چھوکتی ہے روحِ مثنویا
تجھے لے خندہ مینا لب خنداں مبارک ہو
گلے مل مل کے کہتا ہے خیالِ ابرو جانا
کہ مشتاقِ شہادتِ خنجرِ عریاں مبارک ہو
بہارِ رواغِ دل ہم لوٹتے ہیں شکر کرتے ہیں
عنادِ دل کو بہارِ سنبل و بجاں مبارک ہو
رہیں جنتیک مے پہلو میں باقی آبلے دل کے
تجھے نشتِ زنی لے ناوکِ مرگاں مبارک ہو
نخلِ آبی میں کلیاں بالِ پرین بھول کھلتے
شکوہِ یہ نیا لے بلے بلِ نالاں مبارک ہو

شک تہ ہو کے کہتی ہے لہمی یہ تو بہ رنداں

مے و مینا میں باہم وصل کا پیاں مبارک ہو

نواب شہزادہ جاہد بہا

بُتِ طناز تجھ کو زگرِ فشاں مبارک ہو
مبارک ہو ہمیں مستی کسی کی چشمِ میگوں کی
گلِ ولالہ یہ کہتے ہیں چمن میں ہم زبانِ کر
یہی ہر دم صدائے نالہ زنجیر آتی ہے
نرالا شوق ہم کو آج کل بے مے پرستی کا
صبا آغوش میں لیکر بہا آتی ہے بلبل کو
نقابِ گلِ خمِ سنبلِ خدایاں مبارک ہو
خمارِ بادہ تجھ کو جُسمِ مستانِ مبارک ہو
بہارِ رنگِ غارِ عارضِ حناں مبارک ہو
ایسرانِ قفس کو گوشہِ نِداں مبارک ہو
دلِ پُرفن کو اپنے مشربِ نِداں مبارک ہو
نیشمنِ جلوہ گلِ جلوہ نِساں مبارک ہو

بشارتِ عشق اپنا دیکھئے کیا رنگ لاتا ہے
دلِ حسرتِ زدہ کو عشقِ مہرِ ویاں مبارک ہو

ہمارا جہ سرکش پرشاد بہادر شاہ

گھٹا چھائی چمن گلپوش ہے باران مبارک ہو
ہمارے کشتی کا ساقیا سماں مبارک ہو
فضائے حیدر آباد و کن گلرین و گلپوش ہے
یہ سبغہ زاریہ گلزار یہ بیتاں مبارک ہو
ترانہ تہنیت کا بلبل خوش لہجہ گاتی ہے
چمن میں نعمتیں ہیں مرغ خوش حال مبارک ہو
فیض بخش شاہی کی شہرت ہے زبانوں کا
مبارک ہو یہ لطف و رافت و احسان مبارک ہو
بساط انبساط آصف سابع بھی ہر جا
مبارک ہو کاغل ہے شہ نیشاں مبارک ہو
خلوص دل سے ہی یہ شاہ کی ہر دم علیاد
دکن کی سلطنت کو ذی شہ سلطان مبارک ہو

ہے یہ سلطنت آباد یارب رتہ دنیا تک

یہ جشن سال نو آصف کو جاویداں مبارک ہو

نواب تراب یار جنگ سعید

نوید آمد فصل گل و ریحاں مبارک ہو
کلی دل کی کھلی ہے غنچہ امید بھی واسے
شکایت نرگس بیمار کو اب کیوں ہے باقی
بہار آئی چمن میں شاید گل کی پھر آمد ہے
فلک پر مہر تاباں نیر اقبال ہے تیرا
وہ دن لائے خدامیری زباں پر یہ ترانہ ہو
سعید اپنی عقیدت ہے زبان حال گویا

تجھے بلبل چمن میں غیش کا سماں مبارک ہو
نکلنے کو ہیں دل سے حسرتِ ارماں مبارک ہو
میسحا کی صدا ہے درد کا درماں مبارک ہو
نگاہ شوق تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو
یہ شوکت یہ حشم تجھ کو شہ شایاں مبارک ہو
حکومت سائے عالم کی شہ عثمان مبارک ہو
خلوص دل پئے نذر شہ دیشاں مبارک ہو

ابوالشرف محمد جہانگیر صاحب مجید

نگاہ شوق تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو
گل و گلزار و ابر و درختان و ساقی بہوش
ہمایوں سایہ و امان دولت جاں نثاروں کو
تری زرباشیوں کو جھولیاں بھقا و ملت کی
عطا و عدل و احسان و کرم کا تیرے کیا کہنا
نگاہِ قہر ہو اعدا کو باعثِ رنج بے حسد کا
مجید اپنے امیر المومنین تسلّی الہی کو

نمروں جانفزا اے قلب پر ارماں مبارک ہو
تہیں اے میگاں رویش کا سماں مبارک ہو
گرہ کا بشن تم کو اے شہ عثمان مبارک ہو
ترنجہ بخشش کو شایا و وسعت و امان مبارک ہو
کہ ہے ہر کشور و ان تابعِ منرماں مبارک ہو
بہی خواہوں کو چشمِ اطف بے پایاں مبارک ہو
متاعِ دین و دنیا دولتِ ایماں مبارک ہو

زنگہ راج صاحب عالی

گرہ اس سال کی لے خالق سبحاں مبارک ہو
دکن کے اس گلستاں کو گل خنداں مبارک ہو
تڑپ تھی بے قراری تھی نہ تھا جنتک کوئی ہدم
ہمیں تو دردِ پیار ہے خاش اس کی بہت پیاری
یہی ہے موسم گل بلبلو لوٹو مزے گل کے
میں اس نوبت یہ پہنچا ہوں ذرا چشمِ ترجم ہو
نشاں باقی کا ہے عالی جو ادنیٰ تیرا خادم ہے

صد و سی سال عمر حضرت سلطان مبارک ہو
بہارِ عیش ہو اور عیش کا سماں مبارک ہو
سکونِ قلب کو پہلو میں اب پیکاں مبارک ہو
میسجائے زماں تجھ کو ترا درماں مبارک ہو
تجھے بھی باغبان مقصد بہرِ داماں مبارک ہو
ملے نوبت تو پچھتموں میں لے سلطان مبارک ہو
مبارک باد دیتا ہے شہ عثمان مبارک ہو

لطف علی صاحب عارف

مسرت کی گھڑی دائم شہ عثمان مبارک ہو
گرہ کا جشن و بزمِ عیش و عشرت تا ابدیو نہی
خدا کا شکر ہے سارے جہاں میں حکمران تو ہے
نقاب اُس نے جو الٹی ہوش یوں لہکے جھوٹ
کیا ہے اُس نے وعدہ آج کی شب ہم سے ملنے کا
خدا کا شکر ہے آنکھوں سے وہ دل میں اُترائے
دعا عارف کی ہے ہر فتح و نصرتِ بدم یوہا

مبارک ہو مبارک لے شہ ذی شاں مبارک ہو
بصد شان و چشم لے آصفِ دوراں مبارک ہو
یہ شان حکمرانی لے شہ شاہاں مبارک ہو
نگاہِ شوق تجھ کو جلاں جاناں مبارک ہو
نویدِ جاں فسرِ راتجھ کو دلِ نالاں مبارک ہو
تجھے اب اشکِ شادی دیدہ گریاں مبارک ہو
تجھے لے شاہ عثمان فتح کا میدان مبارک ہو

عبدالستار بیک صاحب تیموری

صنیا باری عدل خسرو ذی شان مبارک ہو
 مزے لیکرو ہاں زخم کہتے ہیں یہ بے سمل
 عروج نیر اقبال دیتا ہے صدا پیہم
 صدائیں آرہی ہیں کوچہ چاک گریباں سے
 دکن ہے مشرقستان ترقی اس زمانے میں
 بقول حضرت عثمان علی خاں آصف سابع
 خدا لائے وہ دن دنیا پکارا ٹھے یہ تیموری

سریر سلطنت پر جلوہ عثمان مبارک ہو
 نمک افشانی شور لب خنداں مبارک ہو
 تجھے یہ سر بلندی اے شہ ذیشان مبارک ہو
 جنوں تجھ کو ہوائے جنبش داماں مبارک ہو
 زمانے کو یہ فیض آصف دوراں مبارک ہو
 نگاہ شوق تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو
 تجھے نام خدا مداحی سلطان مبارک ہو

سید ابوالحسن صاحب قیصر

یہ جشن کامرانی اے شہ عثمان مبارک ہو
 بچھی سے بس نشان شوکت اسلام باقی ہے
 ترے احباب بھر لیں جھولیاں گلہاں مقصد
 فدائے سرور کو نین سے مشہور عالم میں
 ہزاروں زخم دل تیرے کرم سے بھر گئے دم میں
 رعیت شاد و ملک آباد و عز و جاہ روز افزوں
 ترا دامن گرفتہ ایک قیصر ہی نہیں شایا

خوشی کے دن مبارک عیش کا سماں مبارک ہو
 دکن کیا ہند سارا تجھ پہ ہے نازاں مبارک ہو
 ترے بدخواہ کو کوتاہی داماں مبارک ہو
 تجھے یہ فخر اے فخر شہنشاہاں مبارک ہو
 ہزاروں درد کا تو بن گیا درماں مبارک ہو
 بحمد اللہ سب پورے ہوئے ارماں مبارک ہو
 ہے اک عالم ترا وابستہ داماں مبارک ہو

عالی خوجوی

عروج سلطنت تجھ کو شہ عثمان مبارک ہو
 ہمیں عثمان علی کا سایہ داماں مبارک ہو
 تمہیں اے خضر اپنا چشمہ جیواں مبارک ہو
 نگاہ شوق تجھ کو بسلوہ جاناں مبارک ہو
 نباں پر خلق کی سب سے یہ مہتاباں مبارک ہو
 تجھے راحت سرت دائمی عثمان مبارک ہو
 تجھے یہ جشن شاہانہ شہر ذیشان مبارک ہو

ترے اقبال کا چمکا مہتاباں مبارک ہو
 ہما اک نام ہے سایہ بھی اُس کا اک خیالی ہے
 ہمیں آب بقا ہے آب اس عثمان ساگر کا
 عجب ناز واداسے آئے ہیں وہ بے حجاباں
 وہ نکلا چاند وہ توپیں چلیں ماہِ رجب آیا
 گرہ رشتہ میں دیکر خضر نے دی تہنیت شہ کو
 صدا دربار میں ہر سمت سے آتی ہے یہ عالی

نواب حسین نواز جنگ خسرو

سرت کا حرب کا عیش کا ساماں مبارک ہو
 نگاہ شوق تجھ کو بسلوہ جاناں مبارک ہو
 اور آصف جاہ کو دربارِ دفشاں مبارک ہو
 حکومت ہفت کشور کی تمہیں عثمان مبارک ہو
 یہ دورِ خرمی تاگردش دوراں مبارک ہو
 ہوا ہے بعد مدت وصل کا پیماں مبارک ہو
 سا خسرو کی بہر خسرو ذیشان مبارک ہو

گرہ کا جشن تجھ کو اے شہ دوراں مبارک ہو
 دل مشتاق تجھ کو وصل کا ساماں مبارک ہو
 گلستاں کو گل و لالہ فلک کو انجم و ہالہ
 تم آصف جاہِ سابق ہو نظام الملک ہفتم ہو
 چٹک کر ہر کھلی گلشن کی کہتی ہے شہ عثمان
 کسی نے وعدہ آنے کا کیا دل مجھ سے کہتا ہے
 رہیں آبار و شاد آصف الہی رہتی دنیا تک

انیس احمد صاحب کلیم

کسی نے دھو دیا سب ذمہ غصیاں مبارک ہو
کھلا چاک گریباں سے درزنداں مبارک ہو
یہ رشتہ فتمندی کاشہ عثمان مبارک ہو
یہ شمع نور افشاں لے شب ہجر اں مبارک ہو
لئے جاتا ہے سوئے کوچہ جاناں مبارک ہو
جگر کو داغ دل کو تیر کا پیکاں مبارک ہو
مہیا ہو رہا ہے حشر کا سماں مبارک ہو

خجالت سے یہ رونا دیدہ گریاں مبارک ہو
جنوں میری اسیری کا تجھے سماں مبارک ہو
گرہ ہر سال کی عقدہ کشائے کا مرانی ہے
ضیائے داغ دل میں آرزو میں جیتی پھرتی ہیں
قضا کو دے خبر کوئی دل شامت زدہ مجھ کو
عدم کو کون کہتا ہے کہ خالی ہاتھ جاتے ہیں
کلیم اُن کی نگاہِ ناز کی تم شوخیاں دیکھو

عباس حسین صاحب مصم

دکن والوں کو میلادِ شہ عثمان مبارک ہو
ہمیں یہ جشن مولودِ شہ ذیشان مبارک ہو
تمہیں یہ دورِ شہ ہوا گر افشاں مبارک ہو
گل نیلوفنسہ گلزارِ ترکستاں مبارک ہو
مبارک ہے ارادہ یہ ترا سلطان مبارک ہو
عراق و ترک و روم و چین و ہندوستان مبارک ہو
شہ والا کو اٹھنے ایزد متاں مبارک ہو

ندامتیں آ رہی ہیں ہر دم و ہر آن مبارک ہو
مبارک چاندنی مہتاب کو مہتابِ عالم کو
وہ عہدِ دکن نوابِ عظیم جاہ والا شاں
معظم جاہ والا شاں کو بھیجی آہی سے
رزیدنسی تو پالی، قصہ ہے عوب کے لینے کا
خداوندِ ارادہ دن آئے کریں ہم عرض عثمان سے
مبارک ہوں مجھے مصم صمد الطافِ شہ بادل

غلام محمد صاحب - وفا

دل وحشی ہوئے کو چہ جاناں مبارک ہو
عدو کو خشکی لب، دیدہ گریاں مبارک ہو
بہار آئی، گھٹا چھائی، ہوئے آباد میخانے
صدادی ہوش نے جاتے ہوئے یہ وقت نظر
ایسیران جنوں کو دی صدایہ موسم گل نے
لب بام آن کے جلوئے کی خبر سن کر کہا دل نے
وفا بھی اک دعا گو ہے ادب سے عرض کرتا ہے

تجھے دنیا میں سیر گلشن رضواں مبارک ہو
محبّتوں کو نشاطِ دل - لب خنداں مبارک ہو
تمہیں اے میکشویہ کیف بے پایاں مبارک ہو
تجھے اے بخودمی اب جلوہ جاناں مبارک ہو
مبارک ہو ہو ہوئے خانہ زنداں مبارک ہو
نگاہ شوق تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو
گرہ کا سال تجھ کو اے شہ عثمان مبارک ہو

غلام محمد خاں صاحب ایجاد

نیر سلطنت کو مخنبر ہند تاراں مبارک ہو
خضر کی عمر تجھ کو اے شہ عثمان مبارک ہو
پھلے پھولے نہال شاہدانی رات دن تیرا
ہے تیرے قلم سے امن قائم اس قلم و میں
چلے سکے نظام الملک کا شرق سے مغرب تک
مبارک کامرانی ہو بھی خواہاں دولت کو
دعا ایجاد کر سکر کار کے مقصد برآری کی

جہاں والوں کو دو آصفِ دوراں مبارک ہو
عروجِ دولت و اقبال بے پایاں مبارک ہو
ریاضِ دہر کو تجھ سے گل خنداں مبارک ہو
ہمارے سر پہ تیرا سایہ داماں مبارک ہو
قرآنِ رشتہ شاہانِ ترکستاں مبارک ہو
بد اندیشوں کو تیرے گردِ شش دوراں مبارک ہو
دعا گوئی کی تجھ کو خدمتِ شایاں مبارک ہو

رحمت علی صاحبِ رحمت

عدو کو دیدہ گریاں دل سُوزاں مبارک ہو
 ہمیشہ مثل گل خداں ہے ہر روز آصف کو
 سدا اُمید کے پودے رہیں سرسبز گلشن میں
 ہے سہرا ہمیشہ شاہ کے سر کا مرانی کا
 جو ہیں شمس و قمر اعظم معظم جاہ والا
 چمن میں غنچہ و گل کہہ ہے ہیں خندہ زن ہو
 یہی مصرعہ ہے جو اکثر لبِ رحمت پہ آتا ہے

ہوا خواہوں کو رحمت رحمتِ بڑواں مبارک ہو
 نئی محفل - نئی زینت - نیا سماں مبارک ہو
 تجھے بزمِ مسرت کا ہر اک سماں مبارک ہو
 حسد سے جلنے والوں کو غم پہاں مبارک ہو
 یہ سیارے تجھے اے نیرِ تاباں مبارک ہو
 بحمد اللہ کہ برائے دلی ارماں مبارک ہو
 مبارک دور یہ دورِ شہ عثمان مبارک ہو

محمد نواز شمس حسین صاحبِ نواز

چمن میں ہنسکے کہتے ہیں گل وریجاں مبارک ہو
 گھٹا چھائی ہے خیمانہ پہ رندوں کو ترے ساقی
 ہوا خواہوں کو تیرے جامِ جم ملتا ہے ساقی
 نگاہِ شوق کو جلوہ کسی کے روئے روشن کا
 وہی جلوہ یہاں بھی ہے جو تیرے آگے جلوہ ہے
 حریمِ ناز کا در کھل چلا آہستہ آہستہ
 ارادہ گروہاں کا ہے نواز اب ہم بھی کہتے ہیں

اگرہ کا جشن تجھ کو اے شہ عثمان مبارک ہو
 طرب کا عیش کا عشرت کا یہ سماں مبارک ہو
 عدو کو تا قیامت گردِ شش و راں مبارک ہو
 جبین شوق کو سنگِ درِ جاناں مبارک ہو
 تجھے آئینہ اور مجھ کو دلِ حیدر مبارک ہو
 نگاہِ شوق تجھ کو حسبِ اوہ جاناں مبارک ہو
 سفرِ کعبے کا تجھ کو صاحبِ ایماں مبارک ہو

سید محمد صاحب

حصولِ مدد کے ہو گئے سماں مبارک ہو
تمہارا حق تمہیں پہنچا شہ عثمان مبارک ہو
بنے ہیں در کے دریاں قیصر خاقان مبارک ہو
نگاہ شوق تجھ کو حبسِ وہ جاناں مبارک ہو
تمہیں اے بلبلِ وصل گل خنداں مبارک ہو
لبِ علیس مبارک ہو دُرِ دنداں مبارک ہو
وہی تو پائے گھر ہوتے ہیں یہاں مبارک ہو

مبارک ہو شہِ دوراں شہِ شاہاں مبارک ہو
رزیدنسی ملی۔ واپس برابر ہونے والا ہے
جھکایا سر تمہارے در پہ آخر کج کلا ہوں نے
بہت دن کی تمنائے دلی پوری ہوئی تیری
ربائی ہو گئی کج قہنس سے بوستاں پایا
وہ میرے منہ پہ منہ رکھ کے یہ فرماتے ہیں خلوت میں
جسے سیدِ محفل دھوڑتے پھرتے تھے مدت

نواب عزیز یار جنگ عزیز

مبارک ہو۔ مبارک ہو بصدار ماں مبارک ہو
یو ہیں دایم سُسر و عیش کا سماں مبارک ہو
تیمیم یا سیمینِ نکتِ ریاں مبارک ہو
شکوہ کو ہمارا وسعتِ میدان مبارک ہو
ترے بدخواہ کو تارِ یکے زنداں مبارک ہو

گرہ کا جتن تجھ کو سُسر و دوراں مبارک ہو
کھلے مینائے ہر دم چلے جام و سببِ پیہم
چلے دایم نیم فیضِ بستانِ بایست میں
بچے زیر قدم تیرے بساطِ ارضِ بایاں
ملے تیرے بھی خواہوں کو آزادی سی آزادی

غرض ہر چیز دنیا کی غرض ہر کام دنیا کا
بہر صورت مبارک ہو، بہر عنوان مبارک ہو

محمد سال الیدین صاحب

<p>یہ محفل عیش کی عیش کا سماں مبارک ہو عروج کو کب اقبال و عزت شاں مبارک ہو بداندیشوں کو رنج و کاوش و حرام مبارک ہو فراخی مملکت میں حید و پایاں مبارک ہو ہمارا ہم کو عالی منزلت سلطان مبارک ہو</p>	<p>رعایا شاد و خرم بہ ہر اک و بزم عشرت ہے الہی روزافسروں ہو ترقی عمر و دولت میں رہیں سارے ہی خواہان دولت خرم و شاد بر آئے ممالک اور بھی قبضہ میں آجائیں مبارک ہو جو ہے آسمان پر شہ خاور</p>
---	---

وہاں یہ ہوا یہ مصرع یارِ رخِ جستہ
 یہ اوج و جاہ پائندہ شہ عثمان مبارک ہو

محی الیدین علی صاحب محی

<p>چٹک کر شاخ پر کہنے لگیں کلیاں مبارک ہو نگاہ شوق تجھ کو بسوہ جاناں مبارک ہو ہمارے سر پر نسل اللہ کا آساں مبارک ہو ہمیشہ آبت رحمت یزداں مبارک ہو ہمیشہ دشمنوں کو گردشِ دوراں مبارک ہو</p>	<p>بہا آئی چمن میں گل نہیں چھوئے سکتے ہیں کہا دل نے تجھ سے بآدم ہونے والے ہیں خوش قسمت وہ کس میں ہم پیشین از نعمت سے پھیلے چھوئے حسن و ناز گلستاں شہ آصف ہو خواہان دولت ہمیں رات میں ہی یاد</p>
--	---

اوب سے بارگاہ خسروی میں عرض کرتی تھی
 گرہ ہر سال صد ہا سال سے سلطان مبارک ہو

سید شرف الدین صاحب ساقی

شکوہ سلطنت رانی بہر عنوان مبارک ہو	ترا دور حکومت اے شہ عثمان مبارک ہو
ہے قائم ترا اقبال اے شہرتی دنیا تک	تجھے دولت تری تیرا سرو ساماں مبارک ہو
جہاں میں جب تلک خورشید خاور ہے ضیا گستر	فروع شہر یاری اے شہ گہاں مبارک ہو
برار و ہند کیا عالم میں تیرا چل گیا سکہ	قلم و کی ترے وسعت شہ شاہاں مبارک ہو
ہے تو گل بہ دامن گلشن ایجا د ہے جب تک	تجھے اے شہ بہار عالم امکاں مبارک ہو

ہے میخانہ عالم میں جب تک دور ساقی کا
تجھے دور نشاط انگیزی دوراں مبارک ہو

سید مقبول حسین صاحب طالب

شرف نفل خدا کا تجھ کو اے عثمان مبارک ہو	ترے سر پر ہمیشہ سایہ یزداں مبارک ہو
خدا نے دی تھی جیسی سلطنت حضرت سلیمانؑ	حکومت تجھ کو بھی یوں آصف دوراں مبارک ہو
ہمیں ہے مثل موسیٰ اس میں جھگڑا لے ترانی کا	نگاہ شوق تجھ کو حب لوہہ جاناں مبارک ہو
میسر ہو ترے اعدا کو رنج و غم زمانے میں	وفا داروں کو تیرے عیش کا سماں مبارک ہو
دُرِ امید سے بھر جائے سب کا دامن مقصد	برسنا تجھ کو اے ابرگہ افشاں مبارک ہو

دُعا دیتا ہے شہ کاروے روشن دیکھ کر طالب
دکن کے چرخ کو یہ نیت تریاں مبارک ہو

سید ممتاز حسین صاحب ممتاز

تجھے فردوس کی جاگیرے ضواں مبارک ہو
مبارک ہو کلیم اللہ تم کو طور کا جلوہ
اُونھیں کو چاہئے دولت کہ جو ہیں طالب دنیا
دل بیتاب کو راحت ملی ہے بعد مدت کے
وفا کے ہم تو بندے ہیں فاجر گز نہ چھوڑیں گے
مجھے وہ رشکِ جنت کو چہ جاناں مبارک ہو
دل شیدا کو دیدارِ رخ جاناں مبارک ہو
ہمیں تو یا الہی دولتِ ایماں مبارک ہو
نگاہِ شوق تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو
ہمارے فوج کا قاتل تجھے ساماں مبارک ہو

یہی سب کی تمنا ہے کہ ہر جاہرِ مسلم و میں
ہمارے شاہِ نسل اللہ کا فرماں مبارک ہو

عابد مرزا صاحبِ کیم

مبارک باد گاتی ہوں یہی ہر آں مبارک ہو
گرہ کے جشن کی اک دھوم ہے مشرق سے مغرب
رعایا آج کے دن شاہ کی خوشیاں مناتی ہے
مبارک ہو مبارک ہو گرہ کا جشن اے سلطان
خوشی اتنی ہے ہر اک کو نہیں چلوں سکتے ہیں
مبارک ہو گرہ کا جشن اے سلطان مبارک ہو
خوشی میں ناچتی ہیں قاف کی پریاں مبارک ہو
اجی ہم بھی کہیں تم بھی کہو گنتیاں مبارک ہو
یہی کلمہ ہے تیری شانِ شایاں مبارک ہو
رعایا کے دلوں کی کھل گنیں کلیاں مبارک ہو

خوشی کے شادیاں آج گھر گھر تجھے ہیں سیکھ
ہمارے دل کے پورے ہو گئے ارماں مبارک ہو

محمد عبد الرزاق صاحب راشد

مراور زبانی

لنگاہ شوق تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو
حدود ملک میں وسعت ہو ہی تیرے تدبیر سے
ترے قبضے میں تیغ خونچکاں بہر سدا
بجا ہے تیرا خود مختار ہونا لے شہ ویشاں
ترے دربار میں آکر ہمیشہ نذر دینے کو
زبان حلق پر ناپا خیر راشد کا یہ مصرع ہے

نشا و وصل کا تجھ کو سرو ساں مبارک ہو
تجھے شاہا برار و شہ عثمان مبارک ہو
تجھے فوج جوش و سید واقعاں مبارک ہو
دو صد سالہ حکومت کا تجھے فرماں مبارک ہو
فلک کو ماہ و مہر انجم تاباں مبارک ہو
دکن کے تلج کو فرق شہ عثمان مبارک ہو

رشید الدین خاں صاحب عالی

فرار پرچم اقبال عالی شاں مبارک ہو
مسرت کی انگلیں عیش کا ساں مبارک ہو
ہے تاجنیش پیرا ہن گل و لکش بیل
حریم دل میں شمع نور ایمان ہے روشن
لوئے رحمت و تمیز فتح و نصرت باری
شہنشاہی مبارک میسر عثمان علیخان کو

عروج ماہ و اوج مہر عثمان مبارک ہو
لنگاہ شوق تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو
ہوئے عطر بنیر گوشہ و اماں مبارک ہو
ضیاء آفتاب صفحہ تراں مبارک ہو
تجھے تاجدار کشور ایمان مبارک ہو
تجھے عالی گدائی عثمان مبارک ہو

شیخ احمد علی صاحب شاب

تجھے اے مرد عالی حوصلہ میدان مبارک ہو

لباس سبز تجھ کو خنجر نریمان مبارک ہو

مبارک ہو تجھے خنم جگر، تاثیر مرہم کی
مبارک دست سائل ہو تجھے لے گوشتہ داماں
مبارک شباب ہو تجھ کو قوائے ساعد و بارو

تجھے دردِ دل اندو گہیں، درماں مبارک ہو
تجھے دست سائل گوشتہ داماں مبارک ہو
تجھے شیخ فانی منزلِ عرفاں مبارک ہو

دکن کا ذرہ ذرہ ہو مبارک شاہِ عثمان کو
دکن کے ذرے ذرے کوشتہ عثمان مبارک ہو

سید یوسف علی صاحب یوسف

وصالِ گل تجھے لے لبِ لبثاواں مبارک ہو
غریقِ بحرِ الفت اس لبِ جانِ بخشِ پریش میں
زہے قیمت ملا ہے آج موقعِ دیدِ بازی کا
وہ دیکھو جھومتا مغرب سے پھر ابر بہا آیا

بہارِ غنچہ ہائے گلشنِ ارماں مبارک ہو
جنابِ خضرِ تم کو چشمہ حیاں مبارک ہو
نگاہِ شوق تجھ کو جہلِ جاناں مبارک ہو
وہ آئی پھر صدائے شورشِ مستان مبارک ہو

رزیدنسی تو آئی اب برار آئے گا قبضہ میں
اضافہ مملکت میں لے شہ شاہاں مبارک ہو

سید احمد صاحب احمد

نگاہِ شوق تجھ کو جہلِ جاناں مبارک ہو
ہے آباد یہ ملک کن یارب قیامت تک

دل بے تاب تجھ کو دسل کا ساماں مبارک ہو
فلاحِ ملک بہودی کا سب ساماں مبارک ہو

ہوئی آرایشِ بلدہ بنا شہرِ دکن گلشن
رہے اولاد کے سر پر ہمیشہ سایہ اقدس

گلِ مقصود سے بسیر ہو داماں مبارک ہو
سرِ اقدس پہ ہر دم سایہ یزداں مبارک ہو

دُعا احمد کی ہو ہر دم ہے ارض و سما تجلے
مہیں یہ حکمرانی اے شہ عثمان مبارک ہو

محمد امتیاز علی صاحب - عزیر

مرے گھر آرہے ہیں آج وہ مہماں مبارک ہو
اُبھر کر نقشِ پامیرے لگے کہنے یہ آپس میں
شبِ فرقت میں آہِ سر سے پڑتی ہے کچھ غصہ
ترا لطف و کرم یکساں ہے ادنیٰ ہو کہ اعلیٰ ہو

دلِ پر آرزو کو عیش کا ساں مبارک ہو
ہمیشہ کیلئے اب کوچہ جاناں مبارک ہو
ہوائے سر و کا جھونکا دلِ سُوزاں مبارک ہو
رعایا پروری تجھ کو شہِ ذِشاں مبارک ہو

غزینِ خوشنوا دل سے دُعا دیتا ہی یہ مہم
گرہ کا آپ کو جلسہ شہ عثمان مبارک ہو

سُورج ناراین صاحب خاطر

بہار آئی ہے پھر اے مرغِ خوش الحان مبارک ہو
تجلی شمع کی پروانے کو ہو مینت یارب
ہمایوں ہو دکن کو حکمرانی شہ عثمان

کھلے ہیں صحنِ گلشن میں گل وریحاں مبارک ہو
عنادل کو تماشا اے گلِ خنداں مبارک ہو
شہ عثمان کو فضلِ خاتونِ سجاں مبارک ہو

تجھے پیرِ مِغاں پھرِ محسنِ رنداں مبارک ہو	کھلیں پھرِ بُتلیں مٹی کی چلے پھرِ دُورِ سائے کا
	دُعا کرتا ہے خاطر اب یہی دنِ باتِ خالق ہے ترا عہدِ حکومت اے شہِ عثمانِ مبارک ہو
مکرم بیگ صاحب - مکرم	
لگاؤ شوقِ تجھ کو جلوہِ جاناں مبارک ہو نئے نئے - نیا جلسہ - نیا سماں مبارک ہو تجھے حور و قصور و گلشنِ رِضواں مبارک ہو ترے اعدا کو داغِ سینہ بریاں مبارک ہو مبارک ہو تجھے اے خسروِ دیشاں مبارک ہو	گئے دنِ ہجر کے اب وصل کا سماں مبارک ہو ہو زُہرا مشتری سے زینتِ بزمِ طرب شاہا مبارک ہو مجھے گلگشتِ گلزارِ دکن زاہد ہوا خواہوں کو ہو ہر دمِ شہادتِ شادمانی کی مُکرم کی دُعا ہے دل میں ہو جس خیر کی خواہش
محمد کریم الدین صاحب - عاجز	
کیا اللہ نے پورا ترا ارماں مبارک ہو جہیا ہو گئے قدرت کے سب سماں مبارک ہو ترے کوشش کا یہ ثمرہ شہِ عثمانِ مبارک ہو ہمارے سر پہ یارب سایہ عثمانِ مبارک ہو ابھی شاہِ عثمان کا رُخ خنداں مبارک ہو	شہنشاہِ دکن تجھ کو خوشی ہر آں مبارک ہو مرے آقا - خدا کا فضل اور احسان مبارک ہو برایا ند عادل کا کہ بھپ نہ ملک برا آیا رعایائے دکن کی ہے دُعا درگاہِ باریقی دُعا ہے عاجزِ کمت کریم الدین کی ہر دم

عبد العفور صاحب غفور

نگاہ شوق تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو	نوا سبجان گلشن کو گل خنداں مبارک ہو
نسیم روح افزا عیش کا پیغام لائی ہے	گرہ کے سال کی عشرت شبہ ذیشان مبارک ہو
دکن کا کوچہ کوچہ رُوشن فردوس ہوا دم	دیر دولت کا ہے جاوید کش خواں مبارک ہو
سخاوت میں ہیں حاتم عدل میں فوئیر وائے عثمان	شجاعت میں ہیں شکستہ دم وراں مبارک ہو

رزیدنی ملی مل جائیگا ملک پروردگار
گور نہ ہوں گے عظم جاہ و انشاں مبارک

مرزا جہانگیر بیگ صاحب مرزا

تجھے اقبال و دولت خمر و ذیشان مبارک ہو	خضر کی زندگی ہو عیش کا ساماں مبارک ہو
ہیں کعبے اور مدینے میں دُعا گو اس پارسے کے	یہ الطاف و کرم یہ شاہ کا احساں مبارک ہو
امیر المومنین اب تو نہیں شہ کے سوا کوئی	ہر اک سجدہ میں پڑھنا خطبہ عثمان مبارک ہو
طواف حج بیت اللہ کا جب ہو ثمر حاصل	زیارت شافعہ عشر کی بھی ہاٹاں مبارک ہو
دُعا مرزا کی ہے جب شاہ عالی ظل سبحان	تو اک عالم پر انکسایہ ساماں مبارک ہو

عبد الرسول صاحب قباں

ملی ہے دولت عشق نبی و سر جاں مبارک	خدا کا تجھ پر یہ احسان بے پایاں مبارک ہو
------------------------------------	--

مبارک اہل دنیا کو مناظرِ باغِ عالم کے
دکن سے خاندانِ مغلیہ کا نام روشن ہے
زیرِ تاجِ اکرم عثمان علی خاں آصفِ ہفتم

نگاہِ شوقِ تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو
یہ اسلامی ریاست تجھ کو ہندوستان مبارک ہو
رعایائے دکن کو یہ شہِ شاہاں مبارک ہو

خدا کا شکر ہے دل کی تمنا آج برآئی
برابر اب آپ کو اے حضرت عثمان مبارک ہو

ولایت علی صاحبِ وفا

ترے آگے تسلیم خم ہے سارے عالم کا
ترقی روز افزون ہو ترے اقبال و دولت میں
بہار آئے سدا تیرے چمن میں باغِ جنت سے
وفا تو ہے نیکو اوستا دیم حضرت عثمان علیہ السلام

یہ فتح و کامرانی اے شہِ ذیشان مبارک ہو
یہ بزمِ شادمانی ہر گھڑی ہر آن مبارک ہو
نیم سنبھل و نسیرن گل و ریحان مبارک ہو
تجھے بزل و نوالِ حاتم دوران مبارک ہو

محبوب الرحمن صاحبِ فخر

بہار آئی ہے گلشن میں چپک کر غنچے کہتے ہیں
وہ آئے میرے پہلو میں دل مضطرب کہ اٹھا
تیرے بد میں ہمیشہ موردِ قہرِ الٰہی ہوں
مبارک تہنیت اے فخرِ عالم کی دعا یہ ہے

الٰہی تا ابد عہدِ شہ عثمان مبارک ہو
نگاہِ شوقِ تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو
سرِ دسٹمن کو تیرا خیرِ بڑاں مبارک ہو
تجھے بزمِ نشاط افزا شہ عثمان مبارک ہو

مصطفیٰ حسین خان صاحب مصطفیٰ

۱. بتیاب جاگیر شب بجران مبارک ہو
تری خوش قسمتی پر طور بھی اب رشک کرتا ہے
تجھے دیرو حرم میں سر کے ٹکرانے سے کیا حاصل
پڑے ہیں آبلے پائے نظریں مصطفیٰ لاکھوں

مبارک ہو ملک کی سوچیاں مبارک ہو
نگاہ شوق تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو
جبین بندگی سنگ درجناں مبارک ہو
بہار آتش حسن شر افشاں مبارک ہو

علاء الدین احمد صاحب حامی

تجلی ریزی حسن رخ تاباں مبارک ہو
ترنم ریزی اقبال دولت ہے یہی ہر دم
گل گلزار شاہی ہیں معظم جاہ و اعظم جاہ
دعائے حامی مدحت سرا ہے یہ تیرا سے

نگاہ شوق تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو
تجھے ملک برار اے خسرو دوراں مبارک ہو
بہار جان فراان کی شہ دیشاں مبارک ہو
حمایت شاہ دین کی رحمت یرواں مبارک ہو

پیر محمد خان صاحب فانی

بہار آئی ہے سیر نہت بستاں مبارک ہو
او او ناز تجکو اے شہ خواں مبارک ہو
کہا دل نے شریک حلقہ مستان ہو جب میں
اٹھو اے میکشوکس زور کا یہ ابراٹھا ہے

مبارک ہو شمیم منبل و رجاں مبارک ہو
اسیر زلف تجکو بیڑیاں زنداں مبارک ہو
سرور عیش کا ہاتھ آگیا داماں مبارک ہو
برس ہی جائیگا ہے عیش کا سماں مبارک ہو

ضیاء الدین صاحب ضیا

بفضل انیروی حجت کا یہ ساماں مبارک ہو
بنایا ہے دکن کو بیگیاں حنبت نشان جس نے
رستے اقبال مندی اور جو آن نختی ہی قائم
ضیائے شادماں کی ہے وعدل سے ہی ہم
نگاہ شوق تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو
تھیں عثمان عالیشان شہ شاہاں مبارک ہو
جہانگیری جہانباں کا سب ساماں مبارک ہو
مُسلسل دور خوشیوں کا شہ دوراں مبارک ہو

حیدر شکوہ صاحب شکوہ

تجھے تاج و سریر اے خسرو دوراں مبارک ہو
سمایا ہے مری آنکھوں میں جلوہ حسن کا ان کے
کشادہ فضل خالق سے ہوں سب عقدے سے دل
چمن کے پتے پتے کی زباں پر یہ ترانہ ہے
مبارک ہو مبارک ہو شہ عثمان مبارک ہو
تجھے تیری تجلی اے مہ تاباں مبارک ہو
گرہ کا سال تجھ کو آصف دوراں مبارک ہو
پھلا پھولا ترا گلشن شہ شاہاں مبارک ہو

دلاور علی صاحب جادو

سن میلاد کا یہ جشن اے سلطان مبارک ہو
صدوسی سال کی ہو عمر تری اے شہ والا
ابو بکر و عمر عثمان و حیدر ہوں ترے حامی
جہاں کہ زبردست آج کل تری حکومت کا
مبارک ہو مبارک ہو شہ عثمان مبارک ہو
یہ تخت و تاج اور یہ عیش کا ساماں مبارک ہو
محمد مصطفیٰ کا سایہ دامان مبارک ہو
عدو ہونے لگے سب تابع فرماں مبارک ہو

عاقل خان صاحب عاقل

بہی خواہاں دولت کو شہ عثمان مبارک ہو
شہ عثمان مثال سائے نیرداں مبارک ہو
رقیب روسیہ کو گردش دوراں مبارک ہو
تجھے یہ تخت و تاج اے خسرو دوراں مبارک ہو

پہر منزلت کا نیسہ تارباں مبارک ہو
فلک پر جلوہ گریا رب میں شمس و قمر تک
تیرا اقبال چمکے ہر بن کر سارے عالم میں
وہ عاقل کی ہے یہ روز و شب درگاہ باری

ہمدی حسین صاحب علم

تجھے بھی دور اپنا آصف دوراں مبارک ہو
رہے جب تک نظام عالم امکاں مبارک ہو
تجھے ہر وقت امدادِ شہ مرداں مبارک ہو
دکن کے واسطے تم اے شہ عثمان مبارک ہو

ہمیں تیرا زمانہ اے شہ عثمان مبارک ہو
نظام الملک آصفیہ کو یہ جشنِ سالِ نو
بر آئیں سب ترے ارمانِ دل تائید غیبی سے
پلٹ دی تم نے کایا لطف سے ملک و رعایا

کاظم علی صاحب واصل

مبارک ہو مبارک ہو شہ شاہاں مبارک ہو
جہالت و بجا جس میں وہ طوفاں مبارک ہو
چمن کے رہنے والو سنبل و ریاں مبارک ہو
تجھے رشکِ ارم ملکِ شہ عثمان مبارک ہو

دکن کی حکمرانی تجھ کو اے عثمان مبارک ہو
سمندرِ علم کا ہے جوشِ پراوراکِ تلاطم ہے
خزاں اب جا چکی سائے گلستاں میں بہارِ آئی
خدا کا شکر ہے پیدا دکن میں تو ہوا واصل

مشفق حسین صاحب سلیم

مست کا طرب کا عیش کا سماں مبارک ہو سعد و سعدیہ ہے بلکہ اسعد ہے مبارک ہے کہیں بلبل چمکتے ہیں کہیں غنچے چمکتے ہیں یہ خالق لطف فرمائے کہ قبضہ میں برار آئے	مبارک ہو مبارک ہو شہ عثمان مبارک ہو یہ دن تیری لاوت کا تجھے سلطان مبارک ہو کہیں گل کھلکے کہتے ہیں کہ یہ سماں مبارک ہو ہر اک جانب سے غل اٹھے کہ اے سلطان مبارک ہو
--	---

عظمت اللہ خان صاحب ترمذی

دکن ہے مصر تو شاہ دکن ہیں یوسف ثانی نظر میں شاہ کی نہاں ہے اعجازِ میحانی مری تقدیر چکی یا نگاہ شوق کی قسمت اسی عہد ہمایوں میں ہے ہر اک مطمئن ترمذی	دکن والوں کو یارب یہ کہنے غماں مبارک ہو دل مضطرب تجھے ہر درد کا درماں مبارک ہو زمانہ کہہ رہا ہے جلوہ جاناں مبارک ہو رعایا کو نہ کیوں دور شہ عثمان مبارک ہو
---	---

غوث محی الدین صاحب فاضل

نہیں یہ وقت کچھ پاس ادب کا دیکھ لے تو بھی سلیمان وقت کا ہے تو عدالت میں تو کسری ہے یہ تقریب سعادت اے شہنشاہ جہاں پرور یہ بامِ عرش سے آئی نہ اوقتِ سحر فاضل	نگاہ شوق تجھ کو جلوہ جاناں مبارک ہو تجھے فرنیروں اے شہنشاہ مبارک ہو تجھے ہر خطہ ہر دم ہر گھڑی ہر آن مبارک ہو تجھے اور نگ شاہی اے شہ عثمان مبارک ہو
---	---

نواب ہاشم جاہ بہا

قطعہ

یہ کچھ نشوونما کا جوش ہے شکلیں بدلتی ہیں
یہ وہ موسم ہے جس میں مثلِ نخل بار و ہاشم
وہاں اب پھول کھلتے ہیں جہاں کلیاں نکلتی ہیں
امیدیں اپنی ساری پھولتی ہیں اور پھلتی ہیں

غزل تبریز سا لکڑہ مبارک

گرہ کا جشن کچھ اس طرح رنگ لایا ہے
گماں ہے پنچہ مر جاں کا دست نازک پر
خسکایت اس کی ہے ہم کو تو چشمِ ساقی سے
نہ دوسرا کوئی اس منزلت کے قابل تھا
خبر کچھ اس کی تھی فرہاد کو نہ محبنوں کو
اسیرِ دامِ بلا جب سے ہو گئی بلبَل
کہ آج سارے گلستان میں گل کھلایا ہے
حناکا رنگ یہ اُس شوخ نے جمایا ہے
کہ اپنے جھٹے میں خالی ہی جام آیا ہے
ہمیں نے عشق و محبت کا بار اٹھایا ہے
ہر اک کو عشق کا میں نے بستو ڈھرایا ہے
تفس میں جین گھڑی بھر کب اُس کو آیا ہے

کسی حسین سے دل کو اٹک کے اے ہاشم

فرہ یہ دردِ محبت کا تو نے پایا ہے

کلام فصحا الیسا اخصر سلطان العلوم سرورین املاک و سلطنتہ

تا بد خالق عالم یہ ریاست رکھے
جیسے تو فخر سلاطین ہے بفضل نروان
آل و اولاد کو اللہ دے عمر مختصری
جو دھام رہے شرمندہ حسان تیرا
خندہ زن صورت گل تیرے ہو خواہیہ
سب رعایا کو تری سالگرہ کی تقریب
تجھ کو عثمان بعد اجلال سلامت رکھے
یوں ہی ممت از ترا دو حکومت رکھے
ان سے آباد تر احسانہ دولت رکھے
عدل کسری کو بخل تیری عدلت رکھے
آکے قدہوں پہ عدو فرق اطاعت رکھے
بانشاط و طرب و عیش و مسرت رکھے

بگے ساقی ترا اقبال نظام ساج
تجھ کو صہبا کشش خمخانہ عشرت رکھے

قطعہ تاریخ واپسی رزیدنسی

نواب فصاحت جنگ حلیل

مُبارک شاہ عثمان کو زمانہ کامنگاری کا	مسترت کا طرب کا مہمنت کا بختیاری کا
وہ دیرینہ علاقہ آگیا پھر آج قبضہ میں	جو تھا اک گوہر شہوار تاج شہسپاری کا
اوائے شکر میں شاخ گل تر سر بسجده ہے	عنادل کی زباں پر ہے ترانہ حمد باری کا
چٹک کر ہر کلی مثل جرس آواز دیتی ہے	کہ اُترا ہے دکن میں کاروان باد بہاری کا

جلیل اک مصرع تاریخ تو بھی نذر دے لکھ کر

رزیدنسی ملی اب در کھلا مقصد باری کا

۱۳۵۲ھ

منسب زمان خسروی مطبع رہبر کن برقی حیدر آباد دکن
یہ تمام سید لوسفی بن مہتمم طبع ہوا

۱۹۱۶۵۱۵۷ R R ریکورڈ

آخری درج شدہ تاریخ پر یہ کتاب مستعار
لی گئی تھی مقررہ مدت سے زیادہ رکھنے کی
صورت میں ایک آنہ یومیہ دیرانہ لیا جائے گا۔

۱۔ اراکین مجلس اعلیٰ رضوان علیہم اجمعین کے ہونے پر
 جامعہ اسلامیہ کے اراکین میں ایک ایک کو ایک ایک
 مجلس تشیبات و تضایب کے لیے ایک ایک چارہ
 ۲۔ اساتذہ کرام و مدرسین کے لیے ایک ایک چارہ
 ۳۔ اراکین و اراکینہ کے لیے ایک ایک چارہ
 ۴۔ طلبہ و طالبات کے لیے ایک ایک چارہ
 ۵۔ محکمہ تعلیم و تربیت کے لیے ایک ایک چارہ
 ۶۔ محکمہ صحت و طبیعت کے لیے ایک ایک چارہ
 ۷۔ محکمہ امور وادارہ کے لیے ایک ایک چارہ
 ۸۔ محکمہ مالی و اقتصادی کے لیے ایک ایک چارہ
 ۹۔ محکمہ قانونی کے لیے ایک ایک چارہ
 ۱۰۔ محکمہ تحقیقات و ترقی کے لیے ایک ایک چارہ
 ۱۱۔ محکمہ تعلیم و تربیت کے لیے ایک ایک چارہ
 ۱۲۔ محکمہ امور وادارہ کے لیے ایک ایک چارہ
 ۱۳۔ محکمہ مالی و اقتصادی کے لیے ایک ایک چارہ
 ۱۴۔ محکمہ قانونی کے لیے ایک ایک چارہ
 ۱۵۔ محکمہ تحقیقات و ترقی کے لیے ایک ایک چارہ
 ۱۶۔ محکمہ تعلیم و تربیت کے لیے ایک ایک چارہ
 ۱۷۔ محکمہ امور وادارہ کے لیے ایک ایک چارہ
 ۱۸۔ محکمہ مالی و اقتصادی کے لیے ایک ایک چارہ
 ۱۹۔ محکمہ قانونی کے لیے ایک ایک چارہ
 ۲۰۔ محکمہ تحقیقات و ترقی کے لیے ایک ایک چارہ

